

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της Σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες της Γ΄ Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Γ. Η αποκατάσταση των Προσφύγων

ΙΩΑΝΝΑ ΖΩΤΟΥ

Επιβλέπων καθηγητής: Χαράλαμπος Μουζάκης

Ρέθυμνο, Ιούλιος 2023

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».
[Αριθμ. ΦΕΚ 635 τ.Β΄/9.3.2016]**

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος ΠΜΣ:

Καθηγητής Αναστασιάδης Παναγιώτης

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού
με τη μεθοδολογία της Σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις
μαθήτριες της Γ΄ Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας
Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Γ. Η
αποκατάσταση των Προσφύγων**

ΙΩANNA ΖΩΤΟΥ

Υπέθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

© Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΠΤΔΕ,ΕΔΙΒΕΑ, 2018

Το Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Κρήτης και ειδικότερα το Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α, διατηρεί το δικαίωμα της χρήσης και αναπαραγωγής της παρούσας εργασίας για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη
μεθοδολογία της Σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις
μαθήτριες της Γ΄ Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας
Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Γ. Η
αποκατάσταση των Προσφύγων

Ιωάννα Ζώτου

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής / Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής:

Χαράλαμπος Μουζάκης

Καθηγητής – Σύμβουλος Ε.Α.Π.

Συν-Επιβλέπων Καθηγητης:

Κωνσταντίνος Κωτσίδης

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Κρήτης

Συν-Επιβλέπων Καθηγητης:

Λάμπρος Καρβούνης

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Κρήτης

Ρέθυμνο, Ιούλιος 2023

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

«Κύριοι Π. Αναστασιάδη, Α. Καρβούνη, Κ. Κωτσίδα και Χ. Μουζάκη σας ευχαριστώ πολύ!»

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Περίληψη

Σκοπός της συγκεκριμένης ερευνητικής εργασίας ήταν να σχεδιαστεί, να υλοποιηθεί και να αποτιμηθεί μία ολοκληρωμένη παρέμβαση συμπληρωματικής σχολικής ΕξΑΕ, χρησιμοποιώντας διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό και εφαρμογές επαυξημένης πραγματικότητας, για τη διδασκαλία της Ιστορίας Προσανατολισμού σε μαθητές και μαθήτριες της Γ' τάξης του Λυκείου, την ενότητα «Η Αποκατάσταση των Προσφύγων». Για την υλοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού χρησιμοποιήθηκαν οι θεωρητικές προσεγγίσεις πάνω στην ΕξΑΕ. Για τον σχεδιασμό του εκπαιδευτικού υλικού χρησιμοποιήθηκαν τα εργαλεία του H5P, τα οποία ενσωματώθηκαν στην πλατφόρμα του Chamilo. Επίσης δημιουργήθηκε και ένα παιχνίδι επαυξημένης πραγματικότητας με την βοήθεια των εφαρμογών Actionbound και BlippAR. Για την αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού έγινε ποιοτική έρευνα, με ερωτηματολόγια ως ερευνητικά εργαλεία, ανοιχτών ερωτήσεων, τα οποία συμπληρώθηκαν από ειδικούς της ΕξΑΕ, εκπαιδευτικούς- φιλολόγους και μαθητές. Έπειτα αποτιμήθηκε το παιχνίδι επαυξημένης πραγματικότητας από τους μαθητές. Τα αποτελέσματα της έρευνας αποφάνθηκαν ότι το εκπαιδευτικό υλικό ήταν σύμφωνο με τις αρχές του σχεδιασμού της ΕξΑΕ και του Αναλυτικού Προγράμματος σπουδών. Τέλος χαρακτηρίστηκε διαδραστικό, ευχάριστο και διασκεδαστικό.

Στο **πρώτο κεφάλαιο** διατυπώνονται οι ορισμοί της εξ αποστάσεως και της σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Έπειτα περιγράφεται ο ρόλος και τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού υλικού στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Παρατίθεται η ταξινόμια West - Λιοναράκη και η πολυμεσική μάθηση του Mayer. Στη συνέχεια ορίζεται η επαυξημένη πραγματικότητα με βάση τα κύρια τεχνολογικά της χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες που προσφέρει στην εκπαίδευση. Τέλος δίνονται οι στόχοι της διδακτικής της Ιστορίας στο Λύκειο.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** παρατίθεται το θεωρητικό πλαίσιο για την αποτίμηση της παιδαγωγικής αξιοποίησης των εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας με βάση το θεωρητικό μοντέλο του Bower. Στη συνέχεια γίνεται μία βιβλιογραφική επισκόπηση για την αξιοποίηση ψηφιακού περιεχομένου στην σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Στο **τρίτο κεφάλαιο** περιγράφεται η μεθοδολογία της έρευνας και της ανάπτυξης του ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού. Έπειτα παρατίθεται η μεθοδολογία εφαρμογής και αξιολόγησης αυτού του υλικού.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο** περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα της έρευνας του εκπαιδευτικού υλικού.

Στο **πέμπτο κεφάλαιο** περιγράφονται τα συμπεράσματα. Ακολουθεί η **βιβλιογραφία** και τέσσερα **παραρτήματα**.

Λέξεις – Κλειδιά

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση, σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση, διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό, επαυξημένη πραγματικότητα, Διδακτική της Ιστορίας, Αποκατάσταση των Προσφύγων

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Abstract

The purpose of this specific research work was to design, implement and evaluate an integrated supplementary school Distance Education intervention, using interactive educational material and augmented reality applications, to teach the History of Orientation to students in the last grade of secondary education , the section "The Rehabilitation of Refugees". For the implementation of the educational material, the theoretical approaches on Distance Education were used. The H5P tools were used to design the training material, which were integrated into the Chamilo platform. An augmented reality game was also created with the help of the Actionbound and BlippAR applications. For the evaluation of the educational material, a qualitative research was conducted, with questionnaires as research tools, open questions, which were completed by Distance Education experts, teachers-philologists and students. The augmented reality game was then evaluated by the students. The results of the survey concluded that the educational material was in line with the principles of Distance Education and Analytical Curriculum design. Finally, it was described as interactive, pleasant and entertaining.

In the **first chapter**, the definitions of distance education and school distance education are formulated. Then the role and characteristics of educational material in distance education are described. The West - Lionarakis taxonomy and Mayer's multimedia learning are listed. Augmented reality is then defined based on its main technological characteristics and the possibilities it offers in education. Finally, the aims of teaching History in High School are given.

In the **second chapter**, the theoretical framework for the evaluation of the pedagogical use of augmented reality applications is presented based on Bower's theoretical model. Then a bibliographic review is made for the use of digital content in school distance education.

The **third chapter** describes the research and development methodology of the digital educational material. Then the methodology of application and evaluation of this material is listed.

The **fourth chapter** includes the results of the study of the educational material.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

The **fifth chapter** describes the conclusions. The **bibliography** and four **appendices** follow.

Keywords

Distance education, school distance education, interactive educational materials, augmented reality, Teaching History, Refugee Rehabilitation

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	v
Abstract	vii
Περιεχόμενα	ix
Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων	xi
Κατάλογος Πινάκων	xiii
Συντομογραφίες & Ακρωνύμια.....	xvi
1. Εισαγωγή.....	1
1.1 Θεωρητικές προσεγγίσεις της ΕξΑΕ	1
1.2 Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση.....	7
1.3 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού στην ΕξΑΕ.....	8
1.4 Χαρακτηριστικά Ε.Υ. Η ταξινόμια κατά West – Λιοναράκη	9
1.5 Η πολυμεσική μάθηση του Mayer.....	11
1.6 Επαυξημένη πραγματικότητα: Τεχνολογικά χαρακτηριστικά και δυνατότητες στην εκπαίδευση	13
1.7 Η Διακτική της Ιστορίας στο Λύκειο	18
1.8 Σύνοψη	22
2. Θεωρητικό πλαίσιο για την αποτίμηση της παιδαγωγικής αξιοποίησης των εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας	23
2.1 Εισαγωγή.....	23
2.2 Θεωρητικό πλαίσιο για την αποτίμηση της παιδαγωγικής αξιοποίησης των εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας.....	23
2.3 Εμπειρίες από την αξιοποίηση ψηφιακού περιεχομένου στη σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση	26
2.4 Σύνοψη	32
3. Μεθοδολογία της έρευνας.....	33
3.1 Εισαγωγή.....	33
3.2 Μεθοδολογία ανάπτυξης του ψηφιακού υλικού	33
3.2.1 Οι παιδαγωγικές Θεωρίες στο Ε.Υ. και στο παιχνίδι Ε.Π.	33
3.2.2 Τα εργαλεία δημιουργίας πολυμεσικού υλικού	34
3.2.3.Το περιβάλλον του μαθήματος	35
3.2.4 Οι Αρχές Σχεδιασμού του Ε.Υ.	42
3.2.5 Στοιχεία Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης.....	50
3.2.6 Το παιχνίδι Ε.Π.	56
3.3 Μεθοδολογία εφαρμογής και αξιολόγησης του υλικού.....	60
3.3.1 Μεθοδολογία της έρευνας.....	60
3.3.2 Ανάλυση μεθοδολογικού πλαισίου - Σκοπός της έρευνας.....	61
3.3.3 Στόχοι της έρευνας	61
3.3.4 Τα ερευνητικά ερωτήματα	61
3.3.5 Χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας	61
3.3.6 Κωδικοποίηση των δεδομένων	62
3.3.7 Η μέθοδος δειγματοληψίας - οι συμμετέχοντες στην έρευνα	62
3.3.8 Έρευνα για την εφαρμογή επαυξημένης πραγματικότητας,	62

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

3.3.9 Επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας του εκπαιδευτικού υλικού.....	63
3.3.10 Επεξεργασία δεδομένων της έρευνας της εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας.....	63
3.3.11 Ζητήματα δεοντολογίας.....	64
3.3.12 Εγκυρότητα και Αξιοπιστία.....	64
3.4 Σύνοψη.....	64
4. Αποτελέσματα της έρευνας.....	65
4.1 Εισαγωγή.....	65
4.2 Μεθοδολογία έρευνας και μέσα συλλογής δεδομένων.....	65
4.3 Οι απόψεις των ειδικών της ΕξΑΕ.....	70
4.4 Οι απόψεις των μαθητών για το Ε.Υ.....	88
4.5 Οι απόψεις των μαθητών για το παιχνίδι Ε.Π.....	90
4.6 Οι απόψεις των εκπαιδευτικών – φιλολόγων για το Ε.Υ.....	93
4.7 Σύνοψη.....	97
5. Συμπεράσματα.....	98
5.1 Ανακατασκευή του σκοπού της εργασίας.....	98
5.2 Συμπεράσματα.....	98
5.4 Γενική αποτίμηση.....	103
5.5 Περιορισμοί της έρευνας.....	104
5.6 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	104
Βιβλιογραφία.....	105
Παράρτημα Α: «Ερωτηματολόγιο ΕΔΙΒΕΑ».....	111
Παράρτημα Β: «Ερωτηματολόγιο μαθητών Ε.Υ.».....	134
Παράρτημα Γ: «Ερωτηματολόγιο μαθητών Παιχνιδιού Ε.Π.».....	137
Παράρτημα Δ: «Ερωτηματολόγιο Εκπαιδευτικών».....	140

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων

Εικόνα 1: Η κατηγοριοποίηση των «κειμένων» (West – Λιοναράκη)

Εικόνα 2: Το συνεχές του Milgram (1994)

Εικόνα 3: Είσοδος στο μάθημα

Εικόνα 4: Οι Διδακτικές Ενότητες του μαθήματος

Εικόνα 5: Τα εισαγωγικά Στοιχεία

Εικόνα 6: Τα Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Εικόνα 7α: Είσοδος στην παρουσίαση της 1^{ης} Δ.Ε.

Εικόνα 7β: Είσοδος στην παρουσίαση της 1^{ης} Δ.Ε.

Εικόνα 8: Οι αρχικές σελίδες των Δ.Ε.

Εικόνα 9: Οι διαφάνειες με την επεξήγηση των εικονιδίων

Εικόνα 10: Τα περιεχόμενα μιας Δ.Ε.

Εικόνα 11: Η διαφάνεια εισαγωγής μιας Δ.Ε.

Εικόνα 12: Δραστηριότητα αυτοαξιολόγησης

Εικόνα 13α: Διαφάνεια Σύνοψης

Εικόνα 13β: Διαφάνεια Ορισμών

Εικόνα 14: Διαφάνεια Τελικής αξιολόγησης της Δ.Ε.

Εικόνα 15: Διαφάνεια Βιβλιογραφίας

Εικόνα 16: Παράδειγμα ερώτησης

Εικόνα 17: Παράδειγμα φιλικού ύφους

Εικόνα 18: Χρήσιμες συμβουλές μελέτης

Εικόνα 19: Παράδειγμα κατευθυνόμενης διδακτικής συζήτησης

Εικόνα 20: Παράδειγμα συναισθηματικής εμπλοκής

Εικόνα 21: Κείμενο

Εικόνα 22: Προκείμενα

Εικόνα 23: Μετακείμενα

Εικόνα 24α: Διακείμενα

Εικόνα 24β: Διακείμενα

Εικόνα 25α: Επικείμενα

Εικόνα 25β: Επικείμενα

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Εικόνα 26: Παρακείμενα

Εικόνα 27: Περικείμενα

Εικόνα 28: Πολυκείμενα

Εικόνα 29: Πολυαντικείμενα

Εικόνα 30: Αρχή Συνοχής

Εικόνα 31: Αρχή της κατάτμησης

Εικόνα 32: Αρχή της Σηματοδότησης

Εικόνα 33: Αρχές της Χωρικής και Χρονικής Γειτνίασης ή Συνάφειας

Εικόνα 34: Αρχή της Προπαίδευσης

Εικόνα 35: Πολυμεσική Αρχή

Εικόνα 36: Αρχή της (αποφυγής) του Πλεονασμού

Εικόνα 37α: Αρχή της Τροπικότητας

Εικόνα 37β: Αρχή της Τροπικότητας

Εικόνα 38: Αρχή της Προσωποποίησης

Εικόνα 39: Αρχή της Εικόνας

Εικόνα 40: Αρχή της Φωνής

Εικόνα 41: Αφετηρία παιχνιδιού

Εικόνα 42: Δραστηριότητες παιχνιδιού

Εικόνα 43: Στοιχεία παιχνιδιοποίησης

Εικόνα 44: QR Code για το Actionbound

Εικόνα 45: QR Code για το BlibbAR και κωδικός

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Κατάλογος Πινάκων

- Πίνακας 1: Ε.Υ., ερευνητικοί άξονες / Ειδικοί
Πίνακας 2: Ε.Υ., ερευνητικοί άξονες / Μαθητές
Πίνακας 3: Ε.Υ., ερευνητικοί άξονες / Παιχνίδι
Πίνακας 4: Ε.Υ., ερευνητικοί άξονες / Εκπαιδευτικοί-Φιλολογοί
Πίνακας 5: Ε.Υ., Κατηγορίες αναλύσεις ανά ερευνητικό άξονα/ ειδικό
Πίνακας 6: Ε.Υ., Κατηγορίες αναλύσεις ανά ερευνητικό άξονα/Μαθητές
Πίνακας 7: Ε.Υ., Κατηγορίες αναλύσεις ανά ερευνητικό άξονα/Παιχνίδι
Πίνακας 8: Ε.Υ., Κατηγορίες αναλύσεις ανά ερευνητικό άξονα/ Εκπαιδευτικοί - Φιλολογοί
Πίνακας 9: Έρευνα ΕΥ, το δείγμα κατά φύλο
Πίνακας 10: Έρευνα ΕΥ, οι συμμετέχοντες κατά ηλικιακή ομάδα
Πίνακας 11: Έρευνα ΕΥ, οι συμμετέχοντες κατά έτη προϋπηρεσίας
Πίνακας 12: Έρευνα ΕΥ, Εξοικείωση συμμετεχόντων με ΤΠΕ και ΕξΑΕ
Πίνακας 13: Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
Πίνακας 14: Αναφορά σε διαφορετικές πηγές
Πίνακας 15: Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών
Πίνακας 16: Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών
Πίνακας 17: Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές
Πίνακας 18: Φιλικό ύφος
Πίνακας 19: Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών
Πίνακας 20: Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας
Πίνακας 21: Ευανάγνωστη γραφή
Πίνακας 22: Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών
Πίνακας 23: Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης
Πίνακας 24: Μόνο κείμενο
Πίνακας 25: Κείμενο και εικόνες
Πίνακας 26: Κείμενο, εικόνες και βίντεο
Πίνακας 27: Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση
Πίνακας 28: «Κουμπιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα
Πίνακας 29: Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα
Πίνακας 30: Εύκολη πλοήγηση
Πίνακας 31: Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων
Πίνακας 32: Συμβουλές μελέτης
Πίνακας 33: Έμφαση σε σημεία
Πίνακας 34: Επεξηγηματικά σχόλια
Πίνακας 35: Δραστηριότητες για έκφραση κρίσεων
Πίνακας 36: Δραστηριότητες για διατύπωση ερωτήσεων
Πίνακας 37: Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής
Πίνακας 38: Δραστηριότητες ανταλλαγής απόψεων
Πίνακας 39: Δραστηριότητες για αίσθηση του ανήκειν στην ομάδα
Πίνακας 40: Δραστηριότητες ενσωμάτωσης απόψεων στο ΕΥ
Πίνακας 41: Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης
Πίνακας 42: Δραστηριότητες αυτόνομης κριτικής σκέψης
Πίνακας 43: Δραστηριότητες διαύλων επικοινωνίας

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

- Πίνακας 44: Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με την πραγματικότητα του
Πίνακας 45: Δραστηριότητες εφαρμογής γνώσης στην πραγματικότητά του
Πίνακας 46: Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού
Πίνακας 47: Σαφήνεια προσδοκώμενων
Πίνακας 48: Παρακίνηση σε επίπεδο γνώσεων
Πίνακας 49: Παρακίνηση σε επίπεδο δεξιοτήτων
Πίνακας 50: Παρακίνηση σε επίπεδο στάσεων
Πίνακας 51: Έλεγχος προόδου βάσει προσδοκώμενων
Πίνακας 52: Συνδυασμός κειμένου εικόνας
Πίνακας 53: Χρήση εικόνων
Πίνακας 54: Στοιχεία αφήγησης
Πίνακας 55: Μη σχετικές πληροφορίες
Πίνακας 56: Φιλική γλώσσα
Πίνακας 57: Χρήση β' προσώπου
Πίνακας 58: Ηχητική παρουσίαση
Πίνακας 59: Φιλικό ύφος αφήγησης
Πίνακας 60: Εμφάνιση φιλικού avatar
Πίνακας 61: Τμηματική παρουσίαση
Πίνακας 62: Ανατροφοδότηση
Πίνακας 63: Μακροσκελή κείμενα
Πίνακας 64: Σαφείς οδηγίες
Πίνακας 65: Στοιχεία επισήμανσης
Πίνακας 66: Εισαγωγικές δραστηριότητες
Πίνακας 67: Δυνατά σημεία ΕΥ
Πίνακας 68: Προτάσεις βελτίωσης
Πίνακας 69: Ελκυστικότητα
Πίνακας 70: Ενδιαφέρον
Πίνακας 71: Ευχρηστία
Πίνακας 72: Ευκολία δραστηριοτήτων
Πίνακας 73: Κίνητρα μάθησης
Πίνακας 74: Τα μαθησιακά αποτελέσματα
Πίνακας 75: Τα μαθησιακά αποτελέσματα
Πίνακας 76: Προτάσεις/ Παρατηρήσεις
Πίνακας 77: Στη διαδικασία του παιχνιδιού
Πίνακας 78: Διάρκεια πρόσβασης
Πίνακας 79: Συσκευή πρόσβασης
Πίνακας 80: Τεχνικό πρόβλημα
Πίνακας 81: Μέλη της ομάδας
Πίνακας 82: Συνεργασία
Πίνακας 83: Μειονεκτήματα
Πίνακας 84: Πλεονεκτήματα
Πίνακας 85: Προτάσεις/ Παρατηρήσεις
Πίνακας 86: Ε.Υ., το δείγμα κατά φύλο/εκπαιδευτικοί
Πίνακας 87: Ε.Υ., οι συμμετέχοντες κατά ηλικιακή ομάδα
Πίνακας 88: Ε.Υ., οι συμμετέχοντες κατά έτη προϋπηρεσίας
Πίνακας 89: Ε.Υ., Εξοικείωση συμμετεχόντων με ΤΠΕ και ΕξΑΕ
Πίνακας 90: Παρουσίαση Ε.Υ.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Πίνακας 91: Ευχρηστία Ε.Υ.

Πίνακας 92: Επάρκεια Ε.Υ

Πίνακας 93: Ανταπόκριση στους σκοπούς του Α. Π.

Πίνακας 94: Αξιοποίηση στη διδασκαλία

Πίνακας 95: Δυνατά σημεία

Πίνακας 96: Προτάσεις βελτίωσης

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΔΕ	Διπλωματική Εργασία
ΠΤΔΕ	Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε
ΠΜΣ	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΑΕΞΑΕ	Ανοιχτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
Δ.Ε	Διδακτική Ενότητα
ΕΔΙΒΕΑ	Εργαστήριο Προηγμένων Μαθησιακών Τεχνολογιών στη Δια Βίου Μάθηση και Εξ Αποστάσεως ΕξΑΕ Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
ΕξαΣΕ	Εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση
ΕΠ	Επαυξημένη Πραγματικότητα
ΕΥ	Εκπαιδευτικό Υλικό
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας .
AR	Augmented Reality
ODE	Open distance education
OERs	Open educational resources
LMS	Learning Management System
MOOC	Massive Open Online Course
VLE	Virtual Learning Environment

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

*«Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν κάνει την εκπαίδευση πιο προσιτή στους περισσότερους
μαθητές. Κάνει την εκπαίδευση προσβάσιμη στους μαθητές χωρίς πρόσβαση σε διαφορετικό
είδος εκπαίδευσης».*
Daniel J. Barrett (2001)

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

1. Εισαγωγή

Στο κεφαλαίο που ακολουθεί επιχειρείται μία προσέγγιση των βασικών πτυχών της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, της πολυμεσικής μάθησης, της επαυξημένης πραγματικότητας, της διδακτικής της Ιστορίας προσανατολισμού, μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση. Μετά το εισαγωγικό πλαίσιο, γίνεται αναφορά στην σχέση της Ανοιχτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης με την ΕξΑΕ, ακολουθεί η εννοιολογική προσέγγιση της ΕξαΣΕ και μία σύντομη παρουσίαση της ΕξαΣΕ στην Ελλάδα. Εν συνεχεία περιγράφεται ο ρόλος και τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού υλικού στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εστιάζοντας στα θέματα εκπαιδευτικού υλικού του West – Λιοναράκη και της πολυμεσικής μάθησης του Mayer. Έπειτα ορίζεται η επαυξημένη πραγματικότητα με βάση τα κύρια τεχνολογικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών της και των δυνατοτήτων που προσφέρει στην εκπαίδευση. Ολοκληρώνεται το παρών κεφάλαιο με το ζήτημα της διδακτικής της Ιστορίας προσανατολισμού και μία σύντομη σύνοψη του κεφαλαίου.

1.1 Θεωρητικές προσεγγίσεις της ΕξΑΕ

Η έννοια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μπορεί να εντοπιστεί στις αρχές του 18ου αιώνα, όταν ένας δάσκαλος ο Caleb Phillips διαφήμιζε μαθήματα στενογραφίας αλληλογραφίας μέσω της Boston Gazette. Ωστόσο, το πρώτο πραγματικό πρόγραμμα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ξεκίνησε το 1840 από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, το οποίο πρόσφερε εξωτερικά πτυχία σε φοιτητές που δεν μπορούσαν να παρακολουθήσουν τακτικά μαθήματα. Στις αρχές του 20ου αιώνα, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση έγινε πιο δημοφιλής με την εισαγωγή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης. Το Open University, που ιδρύθηκε το 1969 στο Ηνωμένο Βασίλειο, ήταν το πρώτο πανεπιστήμιο που πρόσφερε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε φοιτητές παγκοσμίως. Στη δεκαετία του 1990, το Διαδίκτυο έφερε επανάσταση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και η διαδικτυακή μάθηση έγινε ο προτιμώμενος τρόπος εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, όπως:

1. Διαδικτυακά μαθήματα: Πρόκειται για μαθήματα που παραδίδονται εξ ολοκλήρου διαδικτυακά μέσω ενός συστήματος διαχείρισης εκμάθησης (Learning Management

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

System - LMS) ή ενός εικονικού περιβάλλοντος μάθησης (Virtual Learning Environment - VLE). Οι μαθητές μπορούν να έχουν πρόσβαση σε υλικό μαθημάτων, εργασίες και συζητήσεις μέσω του Διαδικτύου.

2. Σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Αυτός ο τύπος εξ αποστάσεως εκπαίδευσης περιλαμβάνει ζωντανή αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτών μέσω τηλεδιάσκεψης ή διαδικτυακών σεμιναρίων. Οι μαθητές μπορούν να κάνουν ερωτήσεις και να λάβουν άμεσα σχόλια από τους καθηγητές τους.

3. Ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Σε αυτό το είδος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, οι μαθητές έχουν πρόσβαση στο υλικό μαθημάτων και ολοκληρώνουν εργασίες με τον δικό τους ρυθμό. Δεν υπάρχει ζωντανή αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτών.

4. Υβριδική εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Αυτός ο τύπος εξ αποστάσεως εκπαίδευσης συνδυάζει τη διαδικτυακή μάθηση με την παραδοσιακή διδασκαλία στην τάξη. Οι μαθητές παρακολουθούν ορισμένα μαθήματα στο εκπαιδευτικό ίδρυμα και ολοκληρώνουν τα υπόλοιπα μαθήματα διαδικτυακά (online) (Λιοναράκης et al., 1998)..

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση προσφέρει πολλά οφέλη, όπως:

1. Ευελιξία: Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση επιτρέπει στους μαθητές να μελετούν με τον δικό τους ρυθμό και με το δικό τους πρόγραμμα.

2. Πρόσβαση: Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση παρέχει πρόσβαση στην εκπαίδευση σε μαθητές που δεν μπορούν να παρακολουθήσουν τακτικά μαθήματα λόγω γεωγραφικών ή οικονομικών περιορισμών.

3. Οικονομικά: Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι συχνά λιγότερο δαπανηρή από την παραδοσιακή εκπαίδευση στην τάξη, καθώς εξαλείφει την ανάγκη για μετακινήσεις ή συγγράμματα.

4. Εξατομίκευση: Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση επιτρέπει στους μαθητές να προσαρμόσουν την μαθησιακή τους εμπειρία, ώστε να ταιριάζει στις προσωπικές τους ανάγκες και ενδιαφέροντα (Μουζάκης, Χ., 2006).

Σε ό,τι αφορά την ανοιχτή εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Open distance education - ODE) είναι ένας τύπος εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που δίνει έμφαση στην πρόσβαση και την ευελιξία. Τα προγράμματα ODE έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν εκπαιδευτικές ευκαιρίες σε ένα ευρύ φάσμα μαθητών, που ενδέχεται να μην είναι σε θέση να

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

παρακολουθήσουν παραδοσιακά μαθήματα πρόσωπο με πρόσωπο για διάφορους λόγους, όπως γεωγραφική θέση, εργασιακές υποχρεώσεις, οικογενειακές ευθύνες και οικονομικούς περιορισμούς. Επίσης είναι ανοιχτά σε όλους, ανεξαρτήτως προηγούμενων εκπαιδευτικών επιδόσεων ή προϋπηρεσιών.

Τα προγράμματα ODE παραδίδονται μέσω μιας ποικιλίας μέσων, όπως έντυπο υλικό, ηχογραφήσεις και βίντεο, τηλεδιάσκεψη, email και διαδικτυακές πλατφόρμες. Πρόσθετα είναι συνήθως αυτοκατευθυνόμενα, πράγμα που σημαίνει ότι οι εκπαιδευόμενοι αναμένεται να αναλάβουν την ευθύνη για τη δική τους μάθηση και πρόοδο με τον δικό τους ρυθμό. Ωστόσο, παρέχουν υποστήριξη και καθοδήγηση στους μαθητές μέσω δασκάλων, συμβούλων και άλλου βοηθητικού προσωπικού.

Τα προγράμματα ODE προσφέρονται συχνά από ανοιχτά πανεπιστήμια ή ιδρύματα ανοικτής μάθησης. Τα ανοιχτά πανεπιστήμια είναι πανεπιστήμια που είναι αφιερωμένα στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ενώ τα ιδρύματα ανοικτής μάθησης είναι ιδρύματα που προσφέρουν προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης παράλληλα με τα παραδοσιακά προγράμματα στην πανεπιστημιούπολη. Ορισμένα ανοιχτά πανεπιστήμια και ιδρύματα ανοικτής μάθησης συνδέονται με παραδοσιακά πανεπιστήμια, ενώ άλλα λειτουργούν ανεξάρτητα.

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των προγραμμάτων ODE είναι η χρήση ανοιχτών εκπαιδευτικών πόρων open educational resources (OERs). Τα OER είναι εκπαιδευτικό υλικό που είναι δωρεάν διαθέσιμο σε μαθητές και εκπαιδευτικούς σε όλο τον κόσμο. Τα OER μπορούν να περιλαμβάνουν σχολικά βιβλία, διαλέξεις, βίντεο, διαδραστικές προσομοιώσεις και άλλους τύπους εκπαιδευτικού περιεχομένου. Δημιουργούνται συχνά από εκπαιδευτικούς και ειδικούς σε διάφορους τομείς και μοιράζονται με ανοιχτές άδειες, όπως οι άδειες Creative Commons, οι οποίες επιτρέπουν σε άλλους να χρησιμοποιούν, να προσαρμόζουν και να διανέμουν ελεύθερα το περιεχόμενο (Λιοναράκης, 2001).

Συμπερασματικά, η ανοιχτή εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι ένα είδος εκπαίδευσης εξ αποστάσεως που δίνει έμφαση στην πρόσβαση και την ευελιξία. Τα προγράμματα ODE παρέχουν εκπαιδευτικές ευκαιρίες σε ένα ευρύ φάσμα μαθητών που μπορεί να μην είναι σε θέση να παρακολουθήσουν παραδοσιακά μαθήματα πρόσωπο με πρόσωπο.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Σε ό,τι αφορά τις θεωρητικές προσεγγίσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ο Desmond Keegan τις κατηγοριοποίησε.

Ειδικότερα ο Charles A. Wedemeyer ήταν μελετητής με επιρροή στον τομέα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ο οποίος ανέπτυξε αρκετές θεωρητικές προσεγγίσεις στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αυτές οι προσεγγίσεις βασίζονται στην έρευνα και την εμπειρία του στο πεδίο και είχαν σημαντικό αντίκτυπο στον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Μία από τις θεωρητικές προσεγγίσεις του Wedemeyer είναι η προσέγγιση της «ανεξάρτητης μελέτης», η οποία τονίζει τη σημασία του να αναλαμβάνουν οι εκπαιδευόμενοι την ευθύνη για τη δική τους μάθηση. Σε αυτή την προσέγγιση, οι μαθητές ενθαρρύνονται να θέτουν τους δικούς τους μαθησιακούς στόχους, να επιλέγουν κατάλληλους πόρους και να σχεδιάζουν τις δικές τους μαθησιακές εμπειρίες. Ο ρόλος του εκπαιδευτή είναι να ενεργεί ως διευκολυντής και μέντορας, παρέχοντας καθοδήγηση και ανατροφοδότηση ανάλογα με τις ανάγκες.

Μια άλλη προσέγγιση που αναπτύχθηκε από τον Wedemeyer είναι η προσέγγιση με επίκεντρο τον μαθητή, η οποία τοποθετεί τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του μαθητή στο κέντρο της μαθησιακής διαδικασίας. Αυτή η προσέγγιση υπογραμμίζει τη σημασία του σχεδιασμού μαθησιακών εμπειριών που είναι σχετικές και ουσιαστικές για τον εκπαιδευόμενο και που λαμβάνουν υπόψη τις προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες του μαθητή. Ο ρόλος του εκπαιδευτή σε αυτή την προσέγγιση είναι να ενεργεί ως οδηγός και διευκολυντής, βοηθώντας τους μαθητές να οικοδομήσουν τη δική τους γνώση και να αναπτύξουν τις δικές τους δεξιότητες.

Ο Wedemeyer ανέπτυξε επίσης μια προσέγγιση γνωστή ως «διαδραστική» προσέγγιση, η οποία τονίζει τη σημασία της κοινωνικής αλληλεπίδρασης στη μαθησιακή διαδικασία. Σε αυτή την προσέγγιση, οι εκπαιδευόμενοι ενθαρρύνονται να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και με τον εκπαιδευτή, είτε πρόσωπο με πρόσωπο είτε μέσω επικοινωνίας με τη μεσολάβηση της τεχνολογίας. Ο ρόλος του εκπαιδευτή σε αυτήν την προσέγγιση είναι να διευκολύνει και να καθοδηγήσει αυτές τις αλληλεπιδράσεις, βοηθώντας τους μαθητές να μοιραστούν ιδέες, να λύσουν προβλήματα και να δημιουργήσουν νέα γνώση από κοινού.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Τέλος, ο Wedemeyer ανέπτυξε μια προσέγγιση γνωστή ως προσέγγιση «προγραμματισμένης διδασκαλίας», η οποία δίνει έμφαση στη χρήση προσεκτικά σχεδιασμένου εκπαιδευτικού υλικού για την καθοδήγηση της μαθησιακής διαδικασίας. Σε αυτήν την προσέγγιση, οι εκπαιδευόμενοι εργάζονται μέσα από μια σειρά από ενότητες ή μαθήματα που έχουν αυτορυθμιστεί, καθένα από τα οποία έχει σχεδιαστεί για να βασίζεται στο προηγούμενο. Ο ρόλος του εκπαιδευτή σε αυτή την προσέγγιση είναι να παρέχει ανατροφοδότηση και υποστήριξη καθώς οι εκπαιδευόμενοι εργάζονται μέσω του εκπαιδευτικού υλικού (Wedemeyer, 1973).

Ο Michael G. Moore ανέπτυξε μια θεωρητική προσέγγιση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση γνωστή ως Θεωρία της Συναλλακτικής Απόστασης. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, η συναλλακτική απόσταση είναι το ψυχολογικό και επικοινωνιακό χάσμα μεταξύ του εκπαιδευτή και του μαθητή σε ένα περιβάλλον εκπαίδευσης εξ αποστάσεως. Ο Moore πίστευε ότι η μείωση της συναλλακτικής απόστασης θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Αυτό θα μπορούσε να γίνει μέσω στρατηγικών όπως η αύξηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των μαθητών και των εκπαιδευτών, η αύξηση της χρήσης των μέσων για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας και η παροχή ανατροφοδότησης στους μαθητές (Moore, et al., 2011).

Ο Desmond Keegan ανέπτυξε μια θεωρητική προσέγγιση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση γνωστή ως Ευέλικτο Μοντέλο Μάθησης. Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα πρέπει να σχεδιαστεί, ώστε να είναι ευέλικτη και προσαρμόσιμη στις ανάγκες και τις προτιμήσεις των μεμονωμένων μαθητών. Το «Ευέλικτο Μοντέλο Μάθησης» δίνει έμφαση στη χρήση της τεχνολογίας για να παρέχει στους μαθητές πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό και πόρους, καθώς και στη χρήση ευέλικτων εκπαιδευτικών σχεδίων που μπορούν να προσαρμοστούν για να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μεμονωμένων μαθητών (Keegan, 1994).

Ο Borje Holmberg ανέπτυξε τη «Holmberg's Theory of Interaction», η οποία τονίζει τη σημασία της αλληλεπίδρασης μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Σύμφωνα με τη θεωρία του, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα πρέπει να στοχεύει στην παροχή του ίδιου επιπέδου αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας με την παραδοσιακή εκπαίδευση πρόσωπο με πρόσωπο. Υποστήριξε ότι η αποτελεσματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση απαιτεί τρεις τύπους αλληλεπίδρασης: αλληλεπίδραση

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

μαθητή-περιεχομένου, αλληλεπίδραση μαθητή-εκπαιδευτή και αλληλεπίδραση μαθητή-μαθητή.

Η αλληλεπίδραση μαθητή-περιεχομένου αναφέρεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ του εκπαιδευόμενου και του υλικού ή του περιεχομένου του μαθήματος. Η αλληλεπίδραση μαθητή-εκπαιδευτή αναφέρεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ του μαθητή και του εκπαιδευτή, η οποία μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όπως ανατροφοδότηση, καθοδήγηση και υποστήριξη. Η αλληλεπίδραση μαθητή-μαθητή αναφέρεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών, η οποία είναι απαραίτητη για την ανταλλαγή γνώσεων και την κοινωνική μάθηση (Holmberg, 1995).

Η θεωρία του Peters τόνισε τη σημασία της χρήσης της τεχνολογίας για την υπέρβαση των περιορισμών του χρόνου και του χώρου στην παραδοσιακή εκπαίδευση. Πίστευε ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα μπορούσε να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικές ευκαιρίες που διαφορετικά δεν ήταν διαθέσιμες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ήταν γεωγραφικά απομονωμένοι, σωματικά ανάπηροι ή που είχαν εργασιακές ή οικογενειακές υποχρεώσεις που δυσκόλευαν την τακτική παρακολούθηση των μαθημάτων.

Τόνισε επίσης την ανάγκη τα προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης να είναι μαθητοκεντρικά και ευέλικτα, επιτρέποντας στους μαθητές να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους με τον δικό τους ρυθμό και σύμφωνα με τις δικές τους ανάγκες και ενδιαφέροντα. Υπό αυτή την έννοια, η θεωρία του Peters ευθυγραμμίστηκε με την ευρύτερη τάση προς μαθητεοκεντρικές προσεγγίσεις στην εκπαίδευση.

Μία από τις πιο σημαντικές συνεισφορές του Peters στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν η έμφαση που έδωσε στη σημασία του σχεδιασμού μαθημάτων και του εκπαιδευτικού υλικού. Πίστευε ότι τα αποτελεσματικά μαθήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης έπρεπε να είναι καλά δομημένα και σχεδιασμένα ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες διαφορετικών μαθητών. Ο Peters υποστήριξε επίσης ότι το εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να επιλέγεται προσεκτικά και να σχεδιάζεται για να υποστηρίξει την ανεξάρτητη μάθηση, παρέχοντας στους μαθητές τις πληροφορίες και την καθοδήγηση που χρειάζονται για να επιτύχουν στις σπουδές τους (Keegan, 1994).

1.2 Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι μια εκπαιδευτική διαδικασία όπου οι μαθητές λαμβάνουν μαθήματα από το σπίτι ή άλλες τοποθεσίες μέσω τεχνολογίας, όπως το διαδίκτυο, η τηλεόραση ή οι υπολογιστές. Συνήθως, οι μαθητές λαμβάνουν τα μαθήματά τους από απομακρυσμένους δασκάλους ή εκπαιδευτές που χρησιμοποιούν διάφορα μέσα επικοινωνίας όπως ηλεκτρονικά μηνύματα, βίντεο, φωνητικές κλήσεις και άλλα. Οι μαθητές υποβάλλουν τις εργασίες τους και τις απαντήσεις σε ερωτήσεις μέσω του διαδικτύου και λαμβάνουν σχόλια από τους εκπαιδευτικούς τους.

Η σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση μπορεί να είναι μια εναλλακτική λύση για μαθητές που δεν μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα λόγω γεωγραφικών ή σωματικών περιορισμών, όπως αναπηρία ή ασθένεια, ή για μαθητές που έχουν πρόσβαση σε εξειδικευμένες μορφές μαθημάτων που δεν είναι διαθέσιμες στο τοπικό τους σχολείο. Μπορεί επίσης να είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για φοιτητές που πρέπει να εξισορροπήσουν τις σπουδές τους με την εργασία ή άλλες υποχρεώσεις.

Με την έλευση των νέων τεχνολογιών και την αυξανόμενη ζήτηση για ευέλικτη και προσβάσιμη εκπαίδευση, η σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση έχει γίνει μια ολοένα και πιο δημοφιλής επιλογή για μαθητές κάθε ηλικίας και υπόβαθρου και διακρίνεται σε αυτοδύναμη και συμπληρωματική.

Η αυτοδύναμη εξ αποστάσεως εκπαίδευση αναφέρεται στην εκπαίδευση που η διδασκαλία γίνεται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικών μέσων και ο μαθητής αναλαμβάνει την ευθύνη για τη δική του μάθηση. Δηλαδή, ο μαθητής μπορεί να παρακολουθεί το μάθημα στο χρόνο που επιθυμεί και να εργάζεται αυτόνομα για την κατανόηση του διδακτικού υλικού.

Από την άλλη πλευρά, η συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση αναφέρεται σε εκπαιδευτικά προγράμματα που παρέχονται σε συνδυασμό με την παραδοσιακή διδασκαλία στην τάξη. Δηλαδή, ο μαθητής παρακολουθεί εν μέρει τα μαθήματα στην τάξη και εν μέρει μέσω ηλεκτρονικών μέσων, όπως π.χ. διαδικτυακά μαθήματα ή εργασίες (Αναστασιάδης, 2020).

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

1.3 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού στην ΕξΑΕ

Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, το εκπαιδευτικό υλικό διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διευκόλυνση της μάθησης και στην υποστήριξη της επιτυχίας των μαθητών. Αυτά τα υλικά μπορούν να λάβουν πολλές μορφές, συμπεριλαμβανομένων σχολικών βιβλίων, αναγνωσμάτων, πόρων πολυμέσων, διαδραστικών ενοτήτων μάθησης και εργαλείων αξιολόγησης.

Ένα από τα κύρια πλεονεκτήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι ότι επιτρέπει τη διάθεση ενός ευρέως φάσματος εκπαιδευτικού υλικού στους μαθητές, συχνά σε ψηφιακές μορφές που μπορούν να έχουν πρόσβαση από οπουδήποτε με σύνδεση στο Διαδίκτυο. Αυτό μπορεί να παρέχει στους μαθητές πρόσβαση σε ένα πλούσιο και ποικίλο φάσμα πόρων που μπορούν να υποστηρίξουν τη μάθησή τους και να τους βοηθήσουν να επιτύχουν τους εκπαιδευτικούς τους στόχους.

Το αποτελεσματικό εκπαιδευτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα πρέπει να σχεδιάζεται έχοντας κατά νου τις μοναδικές ανάγκες των μαθητών εξ αποστάσεως. Θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμα και φιλικά προς τον χρήστη και θα πρέπει να παρέχουν σαφείς και συνοπτικές πληροφορίες που σχετίζονται με τους μαθησιακούς στόχους του μαθήματος ή του προγράμματος. Επιπλέον, αυτά τα υλικά θα πρέπει να είναι ελκυστικά και διαδραστικά, να ενσωματώνουν μια ποικιλία μορφών πολυμέσων, όπως βίντεο, κινούμενα σχέδια και προσομοιώσεις για να ενισχύσουν την κατανόηση και τη συμμετοχή των μαθητών.

Το εκπαιδευτικό υλικό διαδραματίζει επίσης κρίσιμο ρόλο στην παροχή στους μαθητές συνεχούς ανατροφοδότησης και ευκαιριών αξιολόγησης. Οι μαθητές εξ αποστάσεως μπορεί να μην έχουν τόση άμεση αλληλεπίδραση με τους εκπαιδευτές, όπως θα είχαν σε ένα παραδοσιακό περιβάλλον στην τάξη, επομένως η παροχή συχνής και ουσιαστικής ανατροφοδότησης μέσω εκπαιδευτικού υλικού μπορεί να βοηθήσει να διασφαλιστεί ότι οι μαθητές βρίσκονται σε καλό δρόμο και σημειώνουν πρόοδο προς τους μαθησιακούς τους στόχους.

Το εκπαιδευτικό υλικό του Rowntree έχει σχεδιαστεί για να είναι πρακτικό, προσβάσιμο και εύκολο στη χρήση και καλύπτουν μια σειρά θεμάτων που σχετίζονται με την εκπαίδευση, τη μάθηση και την ανάπτυξη. Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση χρησιμοποιούνται τρεις τύποι εκπαιδευτικού υλικού του Rowntree:

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

1. Μαθησιακό υλικό: Έχει σχεδιαστεί για να παρέχει στους εκπαιδευόμενους τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται για την αποτελεσματική εκτέλεση των εργασιακών τους καθηκόντων. Το εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να λάβει πολλές μορφές, συμπεριλαμβανομένων εγχειριδίων, ηλεκτρονικών ενοτήτων, εκπαιδευτικών βίντεο και εγχειριδίων. Το εκπαιδευτικό υλικό του Rowntree είναι συχνά εξαιρετικά οπτικό και διαδραστικό, με έμφαση στην ενεργό μάθηση και στην πρακτική εφαρμογή.

2. Υλικό αξιολόγησης: έχει σχεδιαστεί για να αξιολογεί τις γνώσεις και τις δεξιότητες των μαθητών και να παρέχουν ανατροφοδότηση σχετικά με την πρόοδό τους. Το υλικό αξιολόγησης του Rowntree περιλαμβάνει τεστ, κουίζ και αξιολογήσεις απόδοσης. Αυτά τα υλικά είναι συνήθως σχεδιασμένα για να είναι αντικειμενικά και να μετρούν συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα, επιτρέποντας στους εκπαιδευτές και τους μαθητές να παρακολουθούν την πρόοδο και να εντοπίζουν τομείς προς βελτίωση.

3. Υλικό υποστήριξης: έχει σχεδιαστεί για να παρέχει στους εκπαιδευόμενους πρόσθετους πόρους και υποστήριξη για να τους βοηθήσουν να επιτύχουν στα εκπαιδευτικά τους προγράμματα. Το υλικό υποστήριξης του Rowntree μπορεί να περιλαμβάνει οδηγούς αναφοράς, βοηθήματα μελέτης και διαδικτυακά φόρουμ συζήτησης. Αυτά τα υλικά είναι συχνά σχεδιασμένα ώστε να είναι προσβάσιμα και εύχρηστα, παρέχοντας στους μαθητές την υποστήριξη που χρειάζονται για να ξεπεράσουν τις προκλήσεις και να επιτύχουν τους μαθησιακούς τους στόχους (Μανούσου, 2008).

1.4 Χαρακτηριστικά Ε.Υ. Η ταξινόμια κατά West – Λιοναράκη

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση έχει εκπαιδευτικό υλικό που απευθύνεται στη μάθηση και τη διδασκαλία. Καλείται πολυμορφική εκπαίδευση υποδηλώνοντας την ποιοτική διάσταση της εκπαίδευσης που λειτουργεί με αρχές μάθησης και διδασκαλίας σε ένα εξ αποστάσεως περιβάλλον, χρησιμοποιώντας μέσα και εργαλεία, έντυπο υλικό, οπτικοακουστικά, νέες τεχνολογίες (Λιοναράκης, 1998).

Προσεγγίζοντας την τυπολογία των όρων και των εννοιών που έθεσε ο West, ο Λιοναράκης όρισε τη δική του ορολογία και κατηγοριοποιεί σε τις δραστηριότητες της διαδικασίας παραγωγής εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού. Η ταξινόμια που προτείνει περιλαμβάνει τρεις δέσμες στοιχείων (Λιοναράκης, 2006).

Ειδικότερα η **πρώτη δέσμη** αποτελείται από

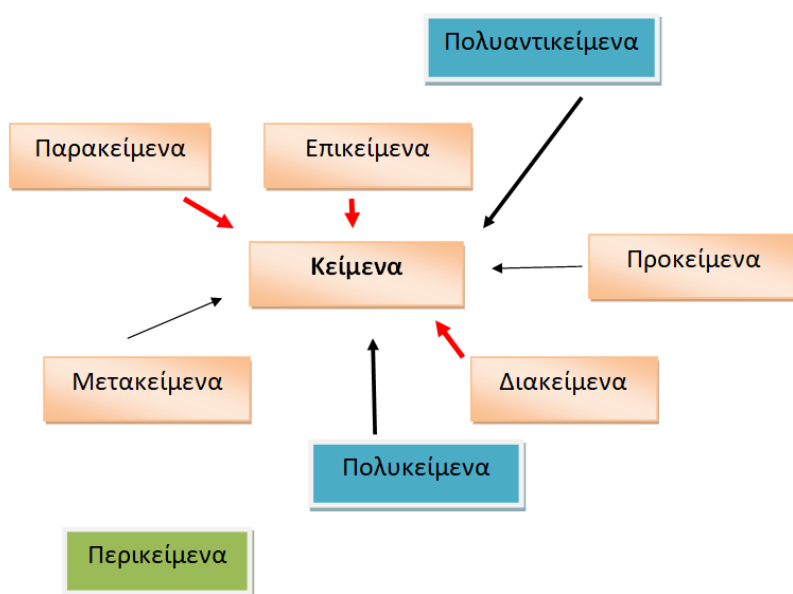
- ✚ **το κείμενο**, «που παρέχει σε όλη του την πορεία το ακαδημαϊκό και επιστημονικό προϊόν του διδασκόμενου».
- ✚ **Τα προκείμενα**, «επιχειρούν να εισαγάγουν τον διδασκόμενο στον χαρακτήρα του βασικού κειμένου. Συμβάλλουν στην αλληλεπίδραση του με το υλικό και στη γεφύρωση της προϋπάρχουσας γνώσης με τη νέα γνώση. Εμπεριέχουν τον σκοπό, τους στόχους, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και τις λέξεις-κλειδιά».
- ✚ **Τα μετακείμενα**, «συνιστούν τη διαδικασία ελέγχου των διδασκόμενων αναφορικά με το βαθμό εμπέδωσης της νέας γνώσης. Αποτελούνται από τις συνόψεις, τα παραρτήματά, της περίληψης, τη βιβλιογραφία, τις παραπομπές, τους οδηγούς για περαιτέρω μελέτη, τα γλωσσάρια».

Η **δεύτερη δέσμη** αποτελείται από

- ✚ **τα διακείμενα**: «μέσα από τα κείμενα και τις δραστηριότητες, επιδιώκουν να εναρμονίσουν τις προϋπάρχουσες γνώσεις των διδασκόμενων με τις νέες που αποκτούν μέσα από τη μαθησιακή διαδικασία. Διαπερνούν το σύνολο του βασικού κειμένου και συνιστούν τα συμπεράσματα της σύνοψης, της περίληψης, τις δραστηριότητες και τις ασκήσεις αυτοαξιολόγησης».
- ✚ **Τα επικείμενα** «συνιστούν το συμπληρωματικό υλικό, που σκοπό έχει να υποστηρίξει τον διδασκόμενο προκειμένου να κατανοήσει την προσφερόμενη γνώση. Πρόκειται για τις διασαφηνίσεις, τα γλωσσάρια, τους ορισμούς, τα σχόλια μελέτης».
- ✚ **Τα παρακείμενα**, «είναι γλωσσικά και ημι - γλωσσικά στοιχεία, που προσδίδουν σαφήνεια και νοηματική καθαρότητα στο κυρίως κείμενο, ενισχύοντας την επιστημονική του αξία. Είναι το φωτογραφικό υλικό, οι εικόνες, τα σχήματα, οι τυπογραφικές ιδιαιτερότητες».
- ✚ **Τα περίκείμενα** «είναι όλα εκείνα τα κείμενα που βρίσκονται διάσπαρτα στο εκπαιδευτικό υλικό και στοχεύουν στον εμπλουτισμό του βασικού κειμένου. Πρόκειται για τις μελέτες περίπτωσης, τα παραδείγματα, τα κείμενα αναφοράς, τα παράλληλα κείμενα».

Η **τρίτη δέσμη** αποτελείται από

- ✚ **τα πολύκείμενα**, «πού είναι οι πληροφορίες οι οποίες αφορούν στον τρόπο επικοινωνίας διδάσκοντα - διδασκόμενου, όπως οδηγίες για τον τρόπο συγγραφής των γραπτών εργασιών και οδηγίες για την αξιολόγηση τους».
- ✚ **Τα πολυαντικείμενα** «είναι τα μέσα σε ηλεκτρονική μορφή, που σκοπό έχουν να υποστηρίξουν την εκπαιδευτική διαδικασία. Αποτελούνται από ψηφιακή παρουσίαση, ηχητικό αρχείο, αρχείο εικόνας, χρήση διαδικτύου» (Λιοναράκης, 2014).

Εικόνα 1: Η κατηγοριοποίηση των «κειμένων» (West – Λιοναράκη)

1.5 Η πολυμεσική μάθηση του Mayer

Το μοντέλο του Mayer στην εκπαίδευση πολυμέσων είναι ένα θεωρητικό πλαίσιο που σκιαγραφεί αρχές για την αποτελεσματική χρήση των πολυμέσων σε μαθησιακά περιβάλλοντα. Αναπτύχθηκε από τον Richard Mayer, έναν ψυχολόγο και ερευνητή στην εκπαιδευτική τεχνολογία, το μοντέλο βασίζεται στις αρχές της γνωστικής επιστήμης και τονίζει τη σημασία της χρήσης πολυμέσων για την υποστήριξη της μάθησης και τη βελτίωση της διατήρησης της γνώσης.

Το μοντέλο του Mayer προτείνει ότι η αποτελεσματική μάθηση πολυμέσων περιλαμβάνει τον συντονισμό δύο καναλιών επεξεργασίας πληροφοριών: του οπτικού

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

καναλιού και του ακουστικού καναλιού. Σύμφωνα με το μοντέλο, οι μαθητές επεξεργάζονται καλύτερα τις πληροφορίες όταν οι πληροφορίες παρουσιάζονται και στα δύο κανάλια ταυτόχρονα, παρά σε ένα μόνο κανάλι.

Το μοντέλο αποτελείται από βασικές αρχές:

Η Πολυμεσική αρχή παρουσιάζει τις πληροφορίες ταυτόχρονα με τις λέξεις και τις εικόνες. Έτσι οι μαθητές και οι μαθήτριες μαθαίνουν καλύτερα παρά αν διάβαζαν ένα συνεχές κείμενο.

Η αρχή της χωρικής γειτνίασης ή συνάφειας έχει να κάνει με το συναφές σε μία εικόνα κείμενο να κάνει εμφάνιση κοντά της. σύμφωνα με αυτήν την αρχή οι μαθητές κατανοούν καλύτερα το μήνυμα όταν οι λέξεις βρίσκονται κοντά με τις εικόνες που έχουν σχέση, σε αντίθεση με το να βρίσκονται σε απόσταση μεταξύ τους.

Σύμφωνα με την **αρχή της χρονικής γειτνίασης ή συνάφειας** οι λέξεις παρουσιάζονται ταυτόχρονα με τις εικόνες που σχετίζονται μεταξύ τους.

Η αρχή της συνοχής συνιστά απαλλαγή του εκπαιδευτικού υλικού από περιττές λεκτικές και οπτικές πληροφορίες.

Η αρχή της τροπικότητας ή προσαρμοστικότητας συνιστά τη χρήση της αφήγησης. Οι μαθητές κατανοούν καλύτερα όταν υπάρχει συνδυασμός της εικόνας και της αφήγησης.

Σύμφωνα με την αρχή (αποφυγής) του πλεονασμού, η χρήση πολλαπλών μέσων για να παρουσιαστεί το περιεχόμενο επιβαρύνει το εκπαιδευτικό υλικό. Οι μαθητές μαθαίνουν καλύτερα από γραφικά και αφήγηση ενώ συνιστάται η περιορισμένη χρήση του κειμένου.

Η αρχή της προσωποποίησης κάνει φανερό ότι οι μαθητές μαθαίνουν καλύτερα από πολυμεσικές παρουσιάσεις σε συνδυασμό με τη χρήση φίλη της γλώσσας, δεύτερου προσώπου, αφηγήσεις, διαδραστικές δραστηριότητες.

Η αρχή της κατάτμησης συνιστά το εκπαιδευτικό υλικό σε μπουκίτσες. Ειδικότερα οι μαθητές αποθηκεύουν την πληροφορία στη μνήμη τους όταν το εκπαιδευτικό υλικό έχει συνοπτική και συγκεκριμένη οπτική και ακουστική πληροφόρηση, κάτι που γίνεται κατορθωτό με τη σύντομη παρουσίαση των πληροφοριών.

Η αρχή της σηματοδότησης συνιστά την παροχή υπαινιγμών, οι οποίοι κατευθύνουν την προσοχή του μαθητή ώστε να επεξεργαστεί ουσιαστικότερα τις πληροφορίες. Αυτό επιτυγχάνεται όταν γίνεται χρήση ενδείξεων που επισημαίνουν την οργάνωση του υλικού.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Η αρχή της προπαίδευσης στοχεύει στην εκμάθηση απαραίτητων γνώσεων και δεξιοτήτων για τη σωστή μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού, μέσα από την δημιουργία μίας εισαγωγικής εκπαιδευτικής παρέμβασης.

Η αρχή της (ανθρώπινης) φωνής αφορά την φιλική και ευγενική αφήγηση.

Η αρχή της (αποφύγης) εικόνας (του αφηγητή) συνιστά ότι η ύπαρξη της εικόνας καθηγητής το εκπαιδευτικό υλικό δεν βοηθάει απαραίτητα τους μαθητεύομενους.

Η αρχή της κατάτμησης συνιστά το εκπαιδευτικό υλικό σε μπουκίτσες. Ειδικότερα οι μαθητές αποθηκεύουν την πληροφορία στη μνήμη τους όταν το εκπαιδευτικό υλικό έχει συνοπτική και συγκεκριμένη οπτική και ακουστική πληροφόρηση, κάτι που επιτυγχάνεται με τη σύντομη παρουσίαση των πληροφοριών (Mayer, 2009) .

Συμπερασματικά, το μοντέλο του Mayer στην εκπαίδευση πολυμέσων είναι ένα πλαίσιο για το σχεδιασμό εκπαιδευτικού υλικού που ενισχύει τη μάθηση ενσωματώνοντας πολλαπλούς τρόπους παρουσίασης. Το μοντέλο τονίζει τη σημασία της δέσμευσης τόσο λεκτικών όσο και οπτικών καναλιών επεξεργασίας, μείωσης της γνωστικής υπερφόρτωσης, εξαίρεσης άσχετου υλικού, επισήμανσης βασικών πληροφοριών και δημιουργίας εξατομικευμένης μαθησιακής εμπειρίας. Ακολουθώντας αυτές τις αρχές, οι σχεδιαστές πολυμέσων μπορούν να δημιουργήσουν αποτελεσματικό εκπαιδευτικό υλικό που βελτιώνει την κατανόηση, τη διατήρηση και τα κίνητρα των μαθητών.

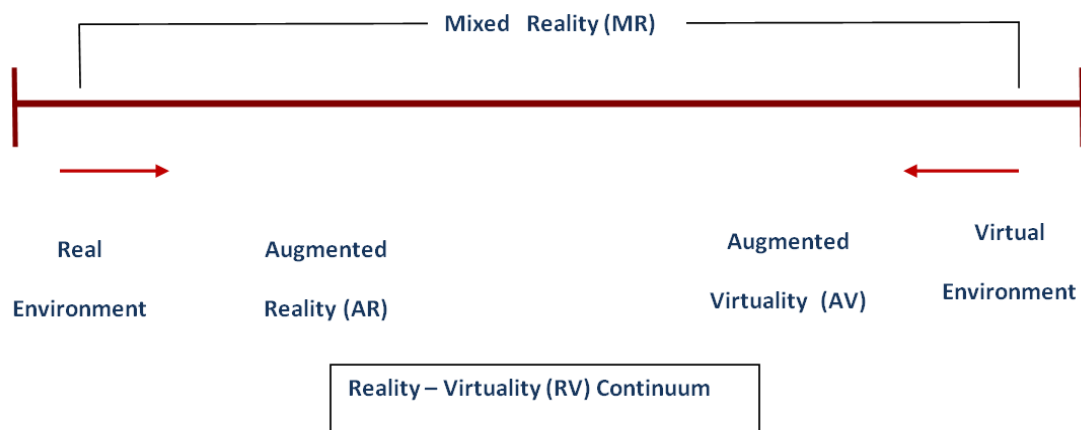
1.6 Επαυξημένη πραγματικότητα: Τεχνολογικά χαρακτηριστικά και δυνατότητες στην εκπαίδευση

Η επαυξημένη πραγματικότητα Augmented reality (AR) είναι μια τεχνολογία που επικαλύπτει ψηφιακές πληροφορίες, όπως γραφικά, ήχους ή κείμενο, στον πραγματικό κόσμο, δημιουργώντας μια βελτιωμένη εμπειρία. Η AR μπορεί να βιωθεί μέσω διαφόρων συσκευών, όπως smartphone, tablet, έξυπνα γυαλιά και οθόνες που τοποθετούνται στο κεφάλι (Son, 2019).

Η τεχνολογία AR συνδυάζει τον πραγματικό κόσμο με πληροφορίες που παράγονται από υπολογιστή, επιτρέποντας στους χρήστες να αλληλεπιδρούν με ψηφιακά αντικείμενα σε πραγματικό χρόνο. Αυτή η τεχνολογία χρησιμοποιεί κάμερες και αισθητήρες για να ανιχνεύει και να παρακολουθεί τη θέση και τον προσανατολισμό των

φυσικών αντικειμένων στο περιβάλλον και στη συνέχεια προσθέτει ψηφιακές πληροφορίες για να βελτιώσει την εμπειρία του χρήστη.

Στην AR οι χρήστες αλληλεπιδρούν με ψηφιακά αντικείμενα και περιβάλλοντα που υπερτίθενται στον φυσικό κόσμο. Οι εμπειρίες AR μπορεί να κυμαίνονται από απλές επικαλύψεις έως πλήρως καθηλωτικά εικονικά περιβάλλοντα. Το συνεχές του Milgram μπορεί να εφαρμοστεί στην AR διερευνώντας τον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες ανταποκρίνονται στα εικονικά στοιχεία και στις εντολές τους. Μπορεί επίσης να εφαρμοστεί στον σχεδιασμό των ίδιων των εμπειριών AR (Milgram, et al. 1994) .

Εικόνα 2: Το συνεχές του Milgram (1994)

Η επαυξημένη πραγματικότητα (AR) έχει τη δυνατότητα να φέρει επανάσταση στην εκπαίδευση παρέχοντας στους μαθητές διαδραστικές και καθηλωτικές μαθησιακές εμπειρίες που μπορούν να βελτιώσουν την κατανόηση περίπλοκων εννοιών.

Η τεχνολογία AR μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία εικονικών μοντέλων ιστορικών τοποθεσιών, επιστημονικών φαινομένων και άλλων θεμάτων που μπορούν να εξερευνηθούν με τρόπο που δεν είναι δυνατός με τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την παροχή ανατροφοδότησης σε πραγματικό χρόνο στους μαθητές καθώς εργάζονται μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (Law et al., 2019).

Μια άλλη εφαρμογή της AR στην εκπαίδευση είναι το gamification. Χρησιμοποιώντας στοιχεία που μοιάζουν με παιχνίδι, η AR μπορεί να κάνει τη μάθηση πιο ελκυστική, παρακινώντας τους μαθητές, αυξάνοντας το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή τους. Μπορεί επίσης να παρέχει εξατομικευμένες μαθησιακές εμπειρίες στους μαθητές.

Χρησιμοποιώντας την AR για τη δημιουργία εξατομικευμένων μαθησιακών μονοπατιών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προσαρμόσουν τα μαθήματα στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα κάθε μαθητή, βοηθώντας τον να επιτύχει καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα (Khan et al., 2019, Pellas et al., 2019).

Συνολικά, η AR έχει τη δυνατότητα να μεταμορφώσει την εκπαίδευση παρέχοντας στους μαθητές εμπειρίες εμπύθισης, διαδραστικής και εξατομικευμένης μάθησης που μπορούν να τους βοηθήσουν να κατανοήσουν καλύτερα περίπλοκες έννοιες και να επιτύχουν καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.

Προσφερόμενες δυνατότητες

Η επαυξημένη πραγματικότητα (AR) παρέχει μια σειρά δυνατοτήτων που μπορούν να βελτιώσουν την εκπαίδευση με διάφορους τρόπους.

1. Διαδραστική και καθηλωτική μάθηση: Η AR μπορεί να δημιουργήσει μια διαδραστική και καθηλωτική εμπειρία μάθησης επιτρέποντας στους μαθητές να ασχοληθούν με εικονικά αντικείμενα και να εξερευνήσουν έννοιες σε τρεις διαστάσεις. Αυτό μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν καλύτερα σύνθετες έννοιες και να βελτιώσουν τη διατήρηση των πληροφοριών τους.

2. Πλαίσιο πραγματικού κόσμου: Η AR μπορεί να προσφέρει στους μαθητές ένα πραγματικό πλαίσιο μάθησης, επιτρέποντάς τους να δουν πώς εφαρμόζονται οι αφηρημένες έννοιες στον πραγματικό κόσμο

3. Εξατομικευμένη μάθηση: Η AR μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία εξατομικευμένων μαθησιακών εμπειριών που είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μεμονωμένων μαθητών. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων επιτρέποντας στους μαθητές να μαθαίνουν με τον δικό τους ρυθμό και με τρόπο που είναι πιο αποτελεσματικός για αυτούς.

4. Gamification: Η AR μπορεί να κάνει τη μάθηση πιο ελκυστική ενσωματώνοντας στοιχεία που μοιάζουν με παιχνίδι, όπως ανταμοιβές, πόντους και επίπεδα. Αυτό μπορεί να παρακινήσει τους μαθητές να συμμετέχουν πληρέστερα στην εκπαίδευσή τους και να κάνουν τη μάθηση πιο ευχάριστη.

5. Ανατροφοδότηση: Η AR μπορεί να παρέχει ανατροφοδότηση σε πραγματικό χρόνο στους μαθητές καθώς ολοκληρώνουν τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, επιτρέποντάς τους να διορθώσουν λάθη και να κατανοήσουν καλύτερα περίπλοκες έννοιες. Αυτό

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων παρέχοντας στους μαθητές άμεση ανατροφοδότηση και υποστήριξη.

6. Πολυτροπική και πολυαισθητηριακή μάθηση: Οι εφαρμογές AR μπορούν να παρέχουν πολυτροπικές και πολυαισθητηριακές εμπειρίες μάθησης συνδυάζοντας οπτική, ακουστική και απτική ανάδραση. Αυτή η δυνατότητα ενισχύει τη διατήρηση και την κατανόηση των πληροφοριών από τους μαθητές κάνοντας χρήση των αισθητηριακών μεθόδων.

7. Συνεργατική και κοινωνική μάθηση: Οι εφαρμογές AR μπορούν να διευκολύνουν συνεργατικές και κοινωνικές εμπειρίες μάθησης δίνοντας τη δυνατότητα στους μαθητές να συνεργαστούν και να μοιραστούν τη γνώση και την τεχνογνωσία τους. Έτσι ενισχύονται οι δεξιότητες επικοινωνίας, ομαδικής εργασίας και επίλυσης προβλημάτων των μαθητών.

Συνολικά, το AR έχει πολλές δυνατότητες που μπορούν να βελτιώσουν την εκπαίδευση παρέχοντας διαδραστικές και καθηλωτικές εμπειρίες μάθησης, πραγματικό περιβάλλον, εξατομικευμένη μάθηση, gamification, συνεργασία και ανατροφοδότηση (Bower, 2008).

Παιδαγωγικά οφέλη AR

Η παιδαγωγική αξιοποίηση εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας περιλαμβάνει τη χρήση τεχνολογίας AR για τη βελτίωση της εμπειρίας διδασκαλίας και μάθησης σε διάφορα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Η τεχνολογία AR μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία καθηλωτικών και διαδραστικών περιβαλλόντων μάθησης που εμπλέκουν τους μαθητές και προωθούν την ενεργό μάθηση. Μερικά από τα παιδαγωγικά οφέλη της χρήσης εφαρμογών AR στην εκπαίδευση περιλαμβάνουν:

1. Βελτίωση της οπτικοποίησης και της κατανόησης: Το AR μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να οπτικοποιήσουν περίπλοκες έννοιες και διαδικασίες με πιο συγκεκριμένο και διαδραστικό τρόπο. Για παράδειγμα, οι εφαρμογές AR μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εμφάνιση τρισδιάστατων μοντέλων αντικειμένων ή οργανισμών που οι μαθητές μπορούν να εξερευνήσουν και να χειριστούν για να εμβαθύνουν την κατανόησή τους για το θέμα.

2. Προώθηση της συνεργασίας και της ομαδικής εργασίας: Το AR μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία συνεργατικών περιβαλλόντων μάθησης όπου οι

μαθητές συνεργάζονται για την επίλυση προβλημάτων και την ολοκλήρωση εργασιών. Οι εφαρμογές AR μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία κοινόχρηστων εικονικών χώρων όπου οι μαθητές μπορούν να συνεργάζονται και να επικοινωνούν σε πραγματικό χρόνο.

3. Διευκόλυνση της εξερεύνησης και της ανακάλυψης: Το AR μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία εικονικών επιτόπιων εκδρομών που επιτρέπουν στους μαθητές να εξερευνήσουν διαφορετικά περιβάλλοντα και πολιτισμούς. Οι εφαρμογές AR μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία κυνηγών οδοκαθαριστών και άλλων διαδραστικών δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν τους μαθητές να εξερευνήσουν και να ανακαλύψουν νέες πληροφορίες (Garzon et al., 2020).

Τεχνολογικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών AR

Μερικά από τα τεχνολογικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών AR που τις καθιστούν χρήσιμες για παιδαγωγικούς σκοπούς περιλαμβάνουν:

1. Αναγνώριση αντικειμένων: Οι εφαρμογές AR μπορούν να αναγνωρίζουν και να παρακολουθούν αντικείμενα του πραγματικού κόσμου, όπως εικόνες ή δείκτες, και να τα χρησιμοποιούν ως ενεργοποιητές για εικονικό περιεχόμενο. Αυτή η δυνατότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία διαδραστικών μαθησιακών εμπειριών που είναι προσαρμοσμένες σε συγκεκριμένα αντικείμενα ή περιβάλλοντα.

2. Τρισδιάστατη μοντελοποίηση: Οι εφαρμογές AR μπορούν να δημιουργήσουν και να εμφανίσουν τρισδιάστατα μοντέλα αντικειμένων και περιβαλλόντων που μπορούν να εξερευνηθούν και να αλληλεπιδράσουν με αυτά σε πραγματικό χρόνο. Αυτή η δυνατότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία καθηλωτικών περιβαλλόντων μάθησης που ενισχύουν την κατανόηση και τη δέσμευση των μαθητών.

3. Υπηρεσίες που βασίζονται σε τοποθεσία: Οι εφαρμογές AR μπορούν να χρησιμοποιούν GPS και άλλες τεχνολογίες που βασίζονται σε τοποθεσία για να δημιουργήσουν εμπειρίες επαυξημένης πραγματικότητας που συνδέονται με συγκεκριμένες φυσικές τοποθεσίες. Αυτή η δυνατότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία εικονικών εκδρομών ή άλλων εμπειριών εκμάθησης βάσει τοποθεσίας.

4. Αλληλεπίδραση χρήστη: Οι εφαρμογές AR μπορούν να χρησιμοποιούν διάφορες συσκευές εισόδου, όπως οθόνες αφής, κάμερες και αισθητήρες, για να επιτρέπουν στους χρήστες να αλληλεπιδρούν με εικονικό περιεχόμενο. Αυτή η δυνατότητα μπορεί να

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία διαδραστικών εμπειριών μάθησης που προωθούν την ενεργό μάθηση και τη δέσμευση.

5. Αναγνώριση χειρονομιών: Οι εφαρμογές AR μπορούν να αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν τις χειρονομίες, τις εκφράσεις του προσώπου και άλλες κινήσεις του σώματος για να ελέγχουν τα εικονικά αντικείμενα ή να αλληλεπιδρούν με το περιβάλλον AR. Αυτή η δυνατότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία καθηλωτικών και διαδραστικών εμπειριών μάθησης που ενισχύουν τη δημιουργικότητα, τη συνεργασία και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων (Bower, 2008).

Συνολικά, η παιδαγωγική αξιοποίηση των εφαρμογών AR στην εκπαίδευση είναι ένας πολλά υποσχόμενος τομέας που μπορεί να βελτιώσει τη διδακτική και μαθησιακή εμπειρία με διάφορους τρόπους. Αξιοποιώντας τα τεχνολογικά χαρακτηριστικά των εφαρμογών AR, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν καθηλωτικά και διαδραστικά περιβάλλοντα μάθησης που εμπλέκουν τους μαθητές και προωθούν την ενεργητική μάθηση.

1.7 Η Διακτική της Ιστορίας στο Λύκειο

Η διδασκαλία της ιστορίας περιλαμβάνει τη μελέτη γεγονότων του παρελθόντος και τη σημασία τους, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών εξελίξεων. Μελετώντας την ιστορία, οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης εμπειρίας και πώς οι κοινωνίες έχουν εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου.

Η ιστορία βοηθά επίσης τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης αναλύοντας στοιχεία, ερμηνεύοντας πηγές και αξιολογώντας διαφορετικές οπτικές γωνίες. Μέσω της μελέτης της ιστορίας, οι μαθητές μπορούν επίσης να αποκτήσουν μια αίσθηση της δικής τους ταυτότητας και της θέσης τους στον κόσμο.

Η αποτελεσματική διδασκαλία της ιστορίας περιλαμβάνει την εμπλοκή των μαθητών με ενδιαφέροντα και σχετικά θέματα, τη χρήση ποικίλων πηγών και υλικών και την ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής και συζήτησης. Είναι σημαντικό για τους εκπαιδευτικούς να παρέχουν μια ισορροπημένη και περιεκτική προοπτική για τα ιστορικά γεγονότα, λαμβάνοντας υπόψη πολλαπλές απόψεις και λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο διαφορετικών πολιτισμών και ομάδων.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Επιπλέον, η διδασκαλία της ιστορίας θα πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες διαφορετικών μαθητών, αναγνωρίζοντας ότι διαφορετικοί μαθητές μπορεί να έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα, στυλ μάθησης και πολιτισμικό υπόβαθρο. Οι δάσκαλοι πρέπει επίσης να στοχεύουν στο να κάνουν συνδέσεις μεταξύ του παρελθόντος και του παρόντος, δείχνοντας πώς τα ιστορικά γεγονότα έχουν επηρεάσει τα σύγχρονα ζητήματα και συζητήσεις (Ματσαγγούρας, 2007).

Συνοπτικά, η διδασκαλία της ιστορίας αποτελεί ένα ουσιαστικό μέρος της εκπαίδευσης, παρέχοντας στους μαθητές μια βαθιά κατανόηση του παρελθόντος και της συνάφειάς του με το παρόν. Βοηθά στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, του σχηματισμού ταυτότητας και της πολιτιστικής συνείδησης και πρέπει να διδάσκεται με ελκυστικό, περιεκτικό και προσαρμόσιμο τρόπο.

Το πρόγραμμα σπουδών Ιστορίας που αφορά το Λύκειο στη χώρα μας στοχεύει να παρέχει στους μαθητές μια ολοκληρωμένη κατανόηση των ιστορικών γεγονότων και διαδικασιών, καθώς και τις δεξιότητες και τις γνώσεις για την κριτική ερμηνεία και ανάλυση ιστορικών πηγών. Μερικοί από τους συγκεκριμένους στόχους του προγράμματος σπουδών ιστορίας στα ελληνικά λύκεια περιλαμβάνουν:

Ανάπτυξη βαθιάς κατανόησης του παρελθόντος: Το πρόγραμμα σπουδών ιστορίας στοχεύει να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν μια βαθιά κατανόηση των ιστορικών γεγονότων και διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων των αιτιών, των συνεπειών και της ευρύτερης σημασίας τους.

Προώθηση κριτικής σκέψης και ανάλυσης: Το πρόγραμμα στοχεύει να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης, όπως η ικανότητα ανάλυσης και ερμηνείας ιστορικών πηγών, αξιολόγησης ιστορικών επιχειρημάτων και κατασκευής των δικών τους ιστορικών επιχειρημάτων.

Προώθηση της πολιτιστικής συνείδησης και της εθνικής ταυτότητας: Το πρόγραμμα στοχεύει να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τον ρόλο του πολιτισμού και της εθνικής ταυτότητας στη διαμόρφωση ιστορικών γεγονότων και διαδικασιών. Αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη κατανόησης της ελληνικής ιστορίας, πολιτισμού και εθνικής ταυτότητας, καθώς και της ευρύτερης σημασίας τους στο πλαίσιο της παγκόσμιας ιστορίας.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Ανάπτυξη ερευνητικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων: Το πρόγραμμα στοχεύει να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν ερευνητικές δεξιότητες, όπως η ικανότητα εντοπισμού και αξιολόγησης ιστορικών πηγών, καθώς και δεξιότητες επικοινωνίας, όπως η ικανότητα να παρουσιάζουν αποτελεσματικά τα ερευνητικά τους ευρήματα σε γραπτή και προφορική μορφή.

Αντιμετώπιση σύγχρονων κοινωνικών και πολιτικών ζητημάτων: Το πρόγραμμα στοχεύει να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τις ιστορικές ρίζες των σύγχρονων κοινωνικών και πολιτικών θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων και των ζητημάτων που σχετίζονται με την ταυτότητα, την ιθαγένεια και τη δημοκρατία (Διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγράμματος σπουδών της Ιστορίας).

Συνολικά, το πρόγραμμα σπουδών ιστορίας για το 2023 στα ελληνικά σχολεία στο Λύκειο στοχεύει να παρέχει στους μαθητές τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις προοπτικές που χρειάζονται για να κατανοήσουν και να εμπλακούν με την πολυπλοκότητα του παρελθόντος και του παρόντος.

Στη συγκεκριμένη εργασία γίνεται αναφορά στο κεφάλαιο που αφορά το Προσφυγικό ζήτημα. Σύμφωνα με την **Υπουργική Απόφαση Αριθμ. 4026/Δ2/2023** και το **ΦΕΚ 198/Β/19-1-2023** οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να:

- ✚ «γνωρίσουν την επίδραση της Ελληνικής Επανάστασης στο προσφυγικό ζήτημα και τη γεωγραφική εξάπλωση του προβλήματος
- ✚ γνωρίσουν τον τόπο προέλευσης και την κατάσταση των προσφύγων που κατέφυγαν στις απελευθερωμένες περιοχές. -Να κατανοήσουν την αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος στην Ελλάδα του 19ου αιώνα από την ελληνική πολιτική ηγεσία
- ✚ αποκτήσουν αδρομερή γνώση των μέτρων που πάρθηκαν για την ανακούφισή τους
- ✚ συσχετίσουν την ίδρυση της Ερμούπολης στη Σύρο με την άφιξη των προσφύγων
- ✚ προσεγγίσουν τις διαστάσεις του προσφυγικού ζητήματος κατά την καποδιστριακή περίοδο και τις προσπάθειες αντιμετώπισής του από τον Καποδίστρια
- ✚ γνωρίσουν με ποιο τρόπο αντιμετώπισε το ελληνικό κράτος την αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα
- ✚ συσχετίσουν τις εξελίξεις στο ζήτημα της αποκατάστασης των προσφύγων με τη διαμάχη αυτοχθόνων και ετεροχθόνων

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

- + συνδέσουν τα αλυτρωτικά κινήματα του 19ου αιώνα με την έλευση προσφύγων στο ελληνικό κράτος
- + γνωρίσουν τις συνθήκες και τις διαδικασίες με τις οποίες αναπτύχθηκαν τα νέα προσφυγικά ρεύματα κατά τις δύο πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα
- + διακρίνουν τη νέα διάσταση που παίρνει το προσφυγικό ζήτημα μετά τους Βαλκανικούς πολέμους του 1912-1913
- + γνωρίσουν τα αίτια, την έκταση, και τους τρόπους με τους οποίους μεθοδεύτηκαν οι διώξεις των Ελλήνων και άλλων περιοχών της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, καθώς και την πρόνοια που έδειξε γι' αυτούς το ελληνικό κράτος
- + συνειδητοποιήσουν τις συνθήκες με τις οποίες φθάσαμε στη Μικρασιατική καταστροφή τον Αύγουστο του 1922
- + γνωρίσουν τα γεγονότα που οδήγησαν στην πρόκληση του ρεύματος των προσφύγων.
- + γνωρίσουν το περιεχόμενο της σύμβασης της Λωζάννης για την ανταλλαγή των πληθυσμών
- + αντιληφθούν τους λόγους που οδήγησαν στη υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάννης.
- + συνειδητοποιήσουν τη θέση των προσφύγων κατά τη διάρκεια των μετακινήσεών τους και τις δυσχέρειες που αντιμετώπισαν κατά το πρώτο διάστημα της εγκατάστασής τους
- + εκτιμήσουν την έκταση του προσφυγικού προβλήματος και τις προσπάθειες αντιμετώπισής του
- + εκτιμήσουν την έκταση του προσφυγικού προβλήματος και τις προσπάθειες αντιμετώπισής του
- + κατανοήσουν το πλαίσιο εντός του οποίου έγιναν οι προσπάθειες αποκατάστασης των προσφύγων
- + εμβαθύνουν στη συστηματική προσπάθεια αποκατάστασης των προσφύγων τόσο από την ΕΑΠ όσο και από το ελληνικό κράτος
- + εκτιμήσουν τις ενέργειες και επιλογές του ελληνικού κράτους στην προσπάθεια ένταξης των προσφύγων, σε συνάρτηση με το χαρακτήρα της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας

- ✚ γνωρίσουν τις παραμέτρους του προβλήματος των ανταλλαξίμων
- ✚ κατανοήσουν τους λόγους που οδήγησαν στην υπογραφή του Συμφώνου φιλίας μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, καθώς και τις συνέπειές του
- ✚ συσχετίσουν την εν μέρει αποζημίωση των προσφύγων με τη βούληση της ελληνικής κυβέρνησης για το κλείσιμο των εκκρεμών ζητημάτων με την Τουρκία
- ✚ συνειδητοποιήσουν τις δυσκολίες αφομοίωσης των προσφύγων στην Ελλάδα.
- ✚ γνωρίσουν τις συνθήκες ένταξης των προσφύγων, τις δυσχέρειες και τον τρόπο αντιμετώπισής τους από την ΕΑΠ
- ✚ γνωρίσουν τα σημεία στα οποία επικεντρώθηκε η διάσταση προσφύγων και γηγενών
- ✚ εκτιμήσουν την προσφορά των προσφύγων στην ελληνική κοινωνία και τις επιπτώσεις από την παρουσία και δράση τους στην Ελλάδα»

Στις ενότητες οι οποίες θα παρουσιαστούν στη παρούσα εργασία, που αφορούν το έργο της ΕΑΠ, την αγροτική και την αστική αποκατάσταση, έχουν ως στόχο οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- ✚ «Να περιγράψουν τις συνθήκες και τις αιτίες των προσφυγικών ρευμάτων κατά τον 19ο και τον 20ό αιώνα από και προς την Ελλάδα.
- ✚ Να συνειδητοποιούν τη θέση των προσφύγων και τις δυσχέρειες που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια της παραγωγικής εγκατάστασής τους.
- ✚ Να εκτιμούν τη συμβολή των προσφύγων στην οικονομική, πολιτική, κοινωνική και πολιτισμική εξέλιξη της Ελλάδας».

1.8 Σύνοψη

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρήθηκε να αποτυπωθούν οι ορισμοί της ΕξΑΕ και της ΕξαΣΕ. Έπειτα αποτυπώθηκε ο ρόλος και τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού υλικού στην ΕξΑΕ. Έγινε αναφορά στη ταξινόμια των West – Λιοναράκη αλλά και στη πολυμεσική μάθηση του Mayer. Ορίστηκε η έννοια της επαυξημένης πραγματικότητας αλλά και οι δυνατότητες που προσφέρει στο χώρο της εκπαίδευσης. Τέλος παρουσιάστηκε η διδακτική της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Υπουργείου Παιδείας.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

2. Θεωρητικό πλαίσιο για την αποτίμηση της παιδαγωγικής αξιοποίησης των εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας

2.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο επιχειρείται μία προσέγγιση στο θεωρητικό πλαίσιο υπό το πρίσμα του Matt Bower, για την αποτίμηση της παιδαγωγικής αξιοποίησης των εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας. Ακολουθεί μία επισκόπηση της βιβλιογραφίας με εμπειρίες από την αξιοποίηση ψηφιακού περιεχομένου στην σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Το κεφάλαιο κλείνει με τη σύνοψη.

2.2 Θεωρητικό πλαίσιο για την αποτίμηση της παιδαγωγικής αξιοποίησης των εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας

Ο όρος affordances (προσφερόμενες δυνατότητες) εισήχθη από τον Gibson και επισημαίνει την οικονομική σύνδεση μεταξύ του αντικειμένου και της χρηστικότητας του, πέρα από τη χρησιμότητά του. Τα τελευταία 15 χρόνια η επαυξημένη πραγματικότητα χρησιμοποιείται στην εκπαίδευση με μια μεγάλη ποικιλία ψηφιακών συσκευών και εργαλείων, συμπεριλαμβανομένων, συσκευές χειρός και άλλα φορητά τεχνολογικά μέσα.

Αρκετές μελέτες επικεντρώθηκαν στις προσφερόμενες δυνατότητες της AR σε διάφορα επίπεδα της εκπαίδευσης. Τα ευρήματα οδήγησαν στη δυνατότητα διαμορφωτικής ανατροφοδότησης, επιπλέον στην ύπαρξη πολλαπλών αναλυτικών εργαλείων και τέλος στην ικανότητα αστικοποίησης διαδικασιών. Ειδικότερα η μάθηση διευκολύνεται από την άποψη της αστικοποίησης, της εξερεύνησης, της ανταλλαγής γνώσεων, της επικοινωνίας και του προβληματισμού. Προωθήθηκε η αντιληπτική κοινωνική παρουσία των χρηστών, η επιρροή μεταξύ των συνομηλίκων, η αμεσότητα και η ακριβής αναγνώριση της ομιλίας. Επιπλέον η διευκόλυνση στην έκφραση, τον προβληματισμό και την κοινωνική αλληλεπίδραση. Με τη βοήθεια της σύνδεσης προωθείται η συλλογή, η αναπαράσταση και η ανάλυση δεδομένων. Ειδικότερα προσφερόμενες δυνατότητες αποτελούν η αμεσότητα της πληροφορίας, η εγγραφή, η προσομοίωση, η επικοινωνία, οι ικανότητες υπολογισμού, ανασκόπησης εργασίας, διερεύνησης και αναπαράστασης δεδομένων, ο χειρισμός προβληματικών καταστάσεων στο πραγματικό κόσμο, οι προβλέψεις και η ανάκληση πληροφοριών, η πλοήγηση, η

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

δυνατότητα επιτόπου πληροφοριών σχετικές με τα συμφραζόμενα, η ικανότητα των εκπαιδευτικών να επισημαίνουν απόψεις ή να συνδυάζουν πόρους που θεωρούνται επωφελείς σχετικά με την AR. Οι προσομοιώσεις AR δίνουν δυνατότητες για την εκμάθηση των επιστημών, οι οποίες σχετίζονται με τη πραγματικότητα, δυνατότητες επικοινωνίας και πολυαισθητηριακά παρακείμενα. Αυτό που χαρακτηρίζει την AR είναι οι προσιτές τιμές μιας υποστηρικτικής τεχνολογίας, που βασίζεται στο διαδίκτυο, για άτομα με προβλήματα όρασης, η στιγμιαία πρόσβαση στο περιεχόμενο του μαθήματος, η εξατομικευμένη διδασκαλία, η ικανότητα των μαθητών να παρακολουθούν τη πρόοδο τους (Koutromanos et al. 2020).

Το θεωρητικό μοντέλο του Matt Bower για την αποτίμηση της παιδαγωγικής χρήσης εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας (AR) περιλαμβάνει τέσσερα βασικά στοιχεία:

Εκπαιδευτικά αποτελέσματα: Αυτό το στοιχείο αναφέρεται στους εκπαιδευτικούς στόχους και στόχους που στοχεύει να επιτύχει μια εφαρμογή AR. Τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα μπορεί να περιλαμβάνουν απόκτηση γνώσεων, ανάπτυξη δεξιοτήτων, κριτική σκέψη και επίλυση προβλημάτων.

Παιδαγωγική: Αυτό το στοιχείο αναφέρεται στις εκπαιδευτικές στρατηγικές που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων. Η παιδαγωγική μπορεί να περιλαμβάνει την ενεργητική μάθηση, τη μάθηση με βάση το πρόβλημα, τη συνεργατική μάθηση και άλλες προσεγγίσεις με επίκεντρο τον μαθητή.

Τεχνολογία: Αυτό το στοιχείο αναφέρεται στην τεχνολογία AR που χρησιμοποιείται στην εφαρμογή. Αυτό περιλαμβάνει το υλικό (όπως smartphone, tablet και γυαλιά AR) και λογισμικό (όπως πλατφόρμες ανάπτυξης AR και γλώσσες προγραμματισμού) που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία της εφαρμογής AR.

Εμπειρία χρήστη: Αυτό το στοιχείο αναφέρεται στη συνολική εμπειρία του χρήστη που αλληλεπιδρά με την εφαρμογή AR. Αυτό περιλαμβάνει τη χρηστικότητα, την προσβασιμότητα και την αφοσίωση της εφαρμογής. Η εμπειρία χρήστη περιλαμβάνει επίσης τη συναισθηματική και συναισθηματική απόκριση του χρήστη στην εφαρμογή AR (Bower, 2008).

Σύμφωνα με τον Bower, η αξιολόγηση της παιδαγωγικής χρήσης των εφαρμογών AR απαιτεί την εξέταση και των τεσσάρων συνιστωσών του πλαισίου με ολοκληρωμένο

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

τρόπο. Αυτό σημαίνει ότι τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα θα πρέπει να ενημερώνουν την παιδαγωγική, η οποία θα πρέπει να ενημερώνει την τεχνολογία που χρησιμοποιείται, και όλα τα στοιχεία πρέπει να σχεδιάζονται για να βελτιστοποιούν την εμπειρία του χρήστη (Bower, 2008).

Λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα τέσσερα στοιχεία, οι εκπαιδευτικοί και οι σχεδιαστές διδασκαλίας μπορούν να δημιουργήσουν και να αξιολογήσουν εφαρμογές AR που υποστηρίζουν αποτελεσματικά τη μάθηση και προωθούν θετικά εκπαιδευτικά αποτελέσματα.

Το θεωρητικό πλαίσιο του Bower για την αξιολόγηση της παιδαγωγικής χρήσης εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας βασίζεται στην έννοια των οικονομικών δυνατοτήτων. Σύμφωνα με τον Bower, τα οικονομικά είναι οι ευκαιρίες για δράση που παρέχονται από ένα συγκεκριμένο περιβάλλον ή τεχνολογία. Το πλαίσιο του Bower προτείνει ότι για να αξιολογηθεί η παιδαγωγική χρήση των εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες της τεχνολογίας σε σχέση με τρεις βασικές διαστάσεις: γνωστική, κοινωνική και συμφραζόμενη.

Γνωστική διάσταση: Αυτή η διάσταση αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους η επαυξημένη πραγματικότητα μπορεί να υποστηρίξει γνωστικές διαδικασίες όπως η αντίληψη, η προσοχή, η μνήμη και η επίλυση προβλημάτων. Για να αξιολογηθεί η παιδαγωγική χρήση της επαυξημένης πραγματικότητας από γνωστική προοπτική, είναι σημαντικό να εξεταστεί πώς χρησιμοποιείται η τεχνολογία για τη διευκόλυνση της μάθησης σε αυτούς τους τομείς. Για παράδειγμα, χρησιμοποιείται η τεχνολογία για να παρέχει στους μαθητές οπτικοποιήσεις που κάνουν πιο κατανοητές σύνθετες έννοιες; Χρησιμοποιεί τεχνικές gamification για να κάνει τη μάθηση πιο ελκυστική; Είναι σε θέση οι μαθητές να αλληλεπιδράσουν με την τεχνολογία με τρόπο που να υποστηρίζει τη γνωστική τους ανάπτυξη;

Κοινωνική διάσταση: Αυτή η διάσταση αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους η επαυξημένη πραγματικότητα μπορεί να υποστηρίξει την κοινωνική αλληλεπίδραση και τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών. Για να αξιολογηθεί η παιδαγωγική χρήση της επαυξημένης πραγματικότητας από κοινωνική προοπτική, είναι σημαντικό να εξεταστεί πώς χρησιμοποιείται η τεχνολογία για τη διευκόλυνση της συνεργασίας και της επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών. Για παράδειγμα, μπορούν οι εκπαιδευόμενοι να

συνεργαστούν σε έργα που χρησιμοποιούν την τεχνολογία; Είναι σε θέση να μοιράζονται πόρους και να παρέχουν ανατροφοδότηση ο ένας στον άλλον;

Συμφραζόμενη διάσταση: Αυτή η διάσταση αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους η επαυξημένη πραγματικότητα μπορεί να παρέχει στους μαθητές πληροφορίες και υποστήριξη με βάση τα συμφραζόμενα. Για να αξιολογηθεί η παιδαγωγική χρήση της επαυξημένης πραγματικότητας από τη σκοπιά των συμφραζομένων, είναι σημαντικό να εξετάσουμε πώς χρησιμοποιείται η τεχνολογία για να παρέχει στους εκπαιδευόμενους σχετικές πληροφορίες και ανατροφοδότηση με βάση τις ατομικές μαθησιακές τους ανάγκες. Για παράδειγμα, η τεχνολογία χρησιμοποιεί πληροφορίες που βασίζονται στην τοποθεσία για να παρέχει στους μαθητές σχετικές πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον τους; Παρέχει στους μαθητές εξατομικευμένη ανατροφοδότηση με βάση τις ατομικές τους μαθησιακές ανάγκες; (Bower et al. 2015).

Συνολικά, το πλαίσιο του Bower προτείνει ότι η αξιολόγηση της παιδαγωγικής χρήσης εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας θα πρέπει να επικεντρωθεί στην αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιείται η τεχνολογία για να αξιοποιήσει τις μοναδικές της δυνατότητες σε καθεμία από αυτές τις διαστάσεις. Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διασφαλίσουν ότι χρησιμοποιούν την τεχνολογία με τρόπο που υποστηρίζει αποτελεσματικές και ελκυστικές μαθησιακές εμπειρίες.

2.3 Εμπειρίες από την αξιοποίηση ψηφιακού περιεχομένου στη σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Σε αυτή την ενότητα, έπειτα από βιβλιογραφική ανασκόπηση, μεταφέρονται εμπειρίες από την αξιοποίηση ψηφιακού περιεχομένου στην σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση από όλα τα γνωστικά αντικείμενα και από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

Μία τέτοια έρευνα αποτελεί των Κουτελιδάκη – Μουζάκη (2022). Η έρευνα διεξήχθη στην Ελλάδα και σκοπός της αποτέλεσε «ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού για την εξ αποστάσεως διδασκαλία της Μουσικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση». Οι συμμετέχοντες ήταν μαθητές και μαθήτριες της Ε' και Στ' τάξης Δημοτικού. Τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούσαν «(1) αν το εκπαιδευτικό υλικό είναι συμβατό με τις βασικές αρχές της μεθοδολογίας της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, (2) αν ο σχεδιασμός του εκπαιδευτικού υλικού συνάδει με τις αρχές της

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

πολυμεσικής μάθησης, (3) αν επιτεύχθηκαν οι μαθησιακοί στόχοι μετά την εξ αποστάσεως διδακτική παρέμβαση και (4) αν η εξ αποστάσεως διδακτική παρέμβαση είχε επίδραση στις στάσεις των μαθητών για το μάθημα της μουσικής». Το υλικό αναπτύχθηκε με βάση το θεωρητικό πλαίσιο του Cavanaugh, σύμφωνα με τον οποίο «το πρόγραμμα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά των μαθητών, να στηρίζεται σε εκπαιδευτικό υλικό ποιότητας, να συνδέεται με την ανάληψη νέων ρόλων από τους εμπλεκόμενους στη διδακτική διαδικασία, να παρέχει ανατροφοδότηση και υποστήριξη και να αξιοποιεί τα διαθέσιμα και τα πλέον κατάλληλα κάθε φορά τεχνολογικά μέσα». Επίσης η ερευνητική διαδικασία ακολούθησε το μεθοδολογικό παράδειγμα της «έρευνας που βασίζεται στο σχεδιασμό» του McKenney & Reeves. Τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν ήταν ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν από μαθητές και καθηγητές. Τα συμπεράσματα εξήχθησαν με την μέθοδο της ποιοτικής και της ποσοτικής ανάλυσης. Τα αποτελέσματα αυτών έχουν να κάνουν «με την βοηθητική χρήση των εικόνων και γενικά των πολυμέσων από τους μαθητές. Η ηχητική παρουσίαση ενεργοποίησε το ενδιαφέρον των μαθητών ενώ παράλληλα το υλικό υποστήριξης καθοδήγησε τους μαθητές. Η φιλική γλώσσα και γενικά η αξιοποίηση της ψηφιακής προσωπικότητας δημιούργησε αίσθημα οικειότητας με τον μαθητή». Στην παρούσα έρευνα γίνονται προτάσεις για περαιτέρω έρευνα και συγκεκριμένα «η διαμόρφωση της αυτοεκτίμησης και της αυτοαντίληψης του μαθητή να συνδεθεί με την επίδοση του μαθητή και το επίπεδο επίτευξης των μαθησιακών στόχων σε ένα πλαίσιο ολοκληρωμένου περιβάλλοντος μάθησης που στηρίζεται στην ψηφιακή τεχνολογία».

Άλλο παράδειγμα αποτελεί η έρευνα των Αυγητίδου, Μαυροειδή & Παπαδημητρίου (2022). Η έρευνα διεξήχθη στην Ελλάδα μεταξύ τριών σχολείων, δύο νηπιαγωγείων από την Ελλάδα και ενός τμήματος πρώτης δημοτικού από τη Ρουμανία. Σκοπός της έρευνας αποτέλεσε «η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας του eTwinning, ως πρόγραμμα που αξιοποιεί την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, μέσα από τις εμπειρίες και τις αντιλήψεις των νηπίων και των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν και υλοποίησαν αντίστοιχα το πρόγραμμα». Τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούσαν «(1) τις απόψεις των νηπίων από την εμπλοκή τους σε εξ αποστάσεως eTwinning έργο μέσα στην τάξη, (2) τις απόψεις των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης που υλοποίησαν εξ αποστάσεως eTwinning έργα στο νηπιαγωγείο, (3) τις δεξιότητες που απαιτούνταν να υπάρχουν για τη

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

συμμετοχή των νηπιαγωγών σε συνεργατικές δράσεις του eTwinning και (4) την αποτελεσματικότητα και την συμβολή της εφαρμογής ενός τέτοιου προγράμματος στη συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο». Η μεθοδολογία της έρευνας που εφαρμόστηκε ήταν ποιοτική έρευνα και τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν ήταν οι συνεντεύξεις. Τα συμπεράσματα που εξήχθησαν αφορούσαν ότι «υπήρξε κατανόηση για τη χρήση και τη χρησιμότητα των νέων τεχνολογιών από την πλευρά των εκπαιδευτικών. Τα νήπια έδειξαν ικανοποίηση και ενθουσιασμό καθ' όλη τη διάρκεια των δράσεων ενώ παράλληλα δεν δίστασαν να διατυπώσουν τη δυσανεξία τους όταν υπήρξαν τεχνολογικά προβλήματα. Το περιβάλλον της πλατφόρμας είχε πολλές δυνατότητες και περιείχε εργαλεία που μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν εύκολα». Οι περισσότεροι νηπιαγωγοί είχαν την άποψη ότι «η απόσταση λειτουργεί ως ένας διαφορετικός και εναλλακτικός τρόπος μάθησης». Ταυτοχρόνως θεωρούν πως «η πλατφόρμα δίνει δυνατότητες στα νήπια να έρθουν σε επαφή μέσα από προγραμματισμένες τηλεδιασκέψεις, αποτελεί ένα καινοτόμο και διαφορετικό τρόπο διδασκαλίας από την συμβατική και τη δια ζώσης, ωστόσο τα τεχνικά προβλήματα τα αποπροσανατολίζουν από το στόχο». Η έρευνα καταλήγει σε προτάσεις για περαιτέρω έρευνα στο μέλλον και συγκεκριμένα «στο αποθετήριο ανοιχτών πόρων «φωτόδεντρο», που στόχο θα έχει την αξιολόγηση και τον εμπλουτισμό των δραστηριοτήτων που θα αφορούν τα νηπιαγωγεία».

Έρευνα με εφαρμογή στη σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση που περιλαμβάνει τον σχεδιασμό και αποτίμηση ψηφιακού περιεχομένου είναι των Τσιλιγγίρη, Αντωνίου & Τσιωτάκη (2022). Η έρευνα διεξήχθη στην Ελλάδα και σκοπός της ήταν «να εξετάσει τη μεταβολή της γνώσης για την ανατομία και τη φυσιολογία του ανθρώπινου σώματος, μέσω της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, στο πλαίσιο του μαθήματος της φυσικής αγωγής, σε σχέση με την συμβατική δια ζώσης διδασκαλία, με κινητικές δραστηριότητες, στο σχολικό περιβάλλον, Επίσης σκοπός ήταν να διερευνήσει και να αξιολογήσει την ικανοποίηση των μαθητών για την κάθε μέθοδο διδασκαλίας». Οι συμμετέχοντες αποτελούσαν μαθητές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης των τάξεων Ε' και Στ'. Τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούσαν (1) «το αν η εξ αποστάσεως διδασκαλία είναι πιο αποτελεσματική από την συμβατική με κινητικές δραστηριότητες, σε ότι αφορά την κατάκτηση και το εύρος της γνώσης των αντικειμένων της ανατομίας και της φυσιολογίας

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

του ανθρώπινου σώματος», (2) το αν «η μαθητική διαδικασία της δια ζώσης διδασκαλίας με κινητικές δραστηριότητες, θα είναι πιο ευχάριστη στους μαθητές σε σύγκριση με αυτήν της εξ αποστάσεως», (3) αν «ο συνδυασμός της συμβατικής και της εξ αποστάσεως διδασκαλίας θα παράξει καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά τη μεταβολή της γνώσης και την ικανοποίηση από τη συμμετοχή σε κινητική δραστηριότητα, σε σύγκριση με την αποκλειστική εφαρμογή μιας εκ των δύο μεθόδων». Η μέθοδος που εφαρμόστηκε στην έρευνα ήταν η ποιοτική και η ποσοτική. Τα ερευνητικά εργαλεία από τα οποία συλλέχθηκαν τα δεδομένα ήταν τα ερωτηματολόγια και οι συνεντεύξεις. Σε ότι αφορά τα αποτελέσματα της έρευνας οι περισσότεροι μαθητές θεώρησαν τα μαθήματα ενδιαφέροντα και τις γνώσεις που απέκτησαν πρωτόγνωρες και χρήσιμες. Ο τρόπος διδασκαλίας χαρακτηρίστηκε διαφορετικός και ξεκούραστος ενώ το υλικό ήταν αρκετά αναλυτικό. Επίσης δήλωσαν ότι δεν έχασαν το ενδιαφέρον τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος αλλά ούτε και τη συγκέντρωσή τους. Επιπλέον κατέκτησαν σημαντικά τις περισσότερες γνώσεις σε αντιδιαστολή με την συμβατική εκπαίδευση. Η παρούσα έρευνα προτείνει για περαιτέρω έρευνα ότι σκόπιμο θα αποτελούσε η επέκταση της και στα άλλα διδακτικά αντικείμενα της σχολικής φυσικής αγωγής σε μεγαλύτερο δείγμα Ελληνικού μαθητικού πληθυσμού σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης ώστε να αναδειχθούν και να αιτιολογηθούν τυχόν διαφοροποιήσεις.

Άλλη έρευνα αποτελεί των Φούντζουλα, Δημόπουλο & Χαριτωνίδη (2022), η οποία διεξήχθη στην Ελλάδα. Σκοπός της αποτελεί «η αποτίμηση ενός εξ αποστάσεως επιμορφωτικού προγράμματος για τη διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού βάσει των εμπειριών των συμμετεχόντων». Οι συμμετέχοντες της έρευνας ήταν 10 καθηγητές φυσικής αγωγής. Τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούν «το στόχο και την καταγραφή των εμπειριών των συμμετεχόντων σε σχέση με (1) την ύλη και τη δομή της ασύγχρονης εκπαίδευσης, (2) τους διδάσκοντες, (3) τις εκπαιδευτικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν και (4) την εξ αποστάσεως διαδικασία». Η μεθοδολογία έρευνας που εφαρμόστηκε αφορούσε στην ποιοτική μέθοδο. Τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν ήταν οι συνεντεύξεις. Σε ότι αφορά τα συμπεράσματα που εξήχθησαν οι εκπαιδευόμενοι δήλωσαν ικανοποιημένοι ως προς την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, χαρακτήρισαν το πρόγραμμα και την εμπειρία τους με θετικά σχόλια, ωστόσο διατύπωσαν ότι η «απόσταση θέτει κάποιες δυσκολίες». Τέλος οι εκπαιδευόμενοι επισήμαναν την

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

έλλειψη αλληλεπίδρασης με φυσική παρουσία και τόνισαν την ανάγκη να μάθουν να χορεύουν δια ζώσης». Προτάσεις για μελλοντική έρευνα δεν υφίστανται στη παρούσα έρευνα.

Η έρευνα των Ιωακειμίδου, Γούπο, Ιμβριώτη, Ριζάκη & Καλογιαννάκη (2022), διεξήχθη στην Ελλάδα και σκοπός της αποτελεί η καλλιέργεια δεξιοτήτων και στάσεων εκπαιδευτικών στο δημοτικό με βάση το περιεχόμενο, τις μαθησιακές προσεγγίσεις και τα μεθοδολογικά εργαλεία για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο μάθημα της Μελέτης περιβάλλοντος προκειμένου να βελτιώνεται η ποιότητα της μαθησιακής διαδικασίας για τους μαθητές και τις μαθήτριες. Οι συμμετέχοντες είναι οι εκπαιδευτικοί του μαθήματος. Τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούν (1) «το πώς πρέπει να είναι διαρθρωμένο και δομημένο ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα για εκπαιδευτικούς που σχεδιάζεται και αναπτύσσεται για να αξιοποιηθεί σε εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό πλαίσιο, (2) ποια χαρακτηριστικά πρέπει να διαθέτει ένα εκπαιδευτικό υλικό ώστε να είναι κατάλληλο για εξ αποστάσεως διαδικασίες επαγγελματικής ανάπτυξης εκπαιδευτικών και (3) ποια χαρακτηριστικά χρειάζεται να προωθούνται μέσα από το υλικό και διαδικασίες που έχουν σχεδιαστεί να αξιοποιηθούν για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών». Η μεθοδολογία της έρευνας που εφαρμόστηκε αφορά στην ποσοτική έρευνα και τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν ήταν ένα ερωτηματολόγιο. Τα συμπεράσματα που εξήχθησαν κάνουν λόγο για ένα ποιοτικό και αποτελεσματικό σχεδιασμό του προγράμματος με βάση την πολυμορφικότητα. Τέλος η έρευνα κλείνει με προτάσεις για περαιτέρω έρευνα και μία πρόταση είναι να αποτυπωθεί και να αποτιμηθεί η μετεξέλιξη της επιμόρφωσης των εκπαιδευτών σε Massive Open Online Course (MOOC).

Η έρευνα της Παπαμητρίου (2018) διεξάγεται στην Ελλάδα και οι συμμετέχοντες της είναι μαθητές των τάξεων Ε' και Στ' Δημοτικού και των τάξεων του Γυμνασίου. Σκοπός της είναι «η κινητοποίηση των μαθητών για ενεργή συμμετοχή στις μαθησιακές διαδικασίες, η ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος με διαφορετικές διδακτικές προσεγγίσεις και η ανάπτυξη δεξιοτήτων των μαθητών, ώστε να διδαχτούν πώς ανακαλύπτουν τη γνώση στα μαθήματα θετικών επιστημών». Ερευνητικά ερωτήματα αποτελούν «(1) κατά πόσο το εκπαιδευτικό υλικό της συμπληρωματικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θα βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τις συναρπαστικές προκλήσεις της επιστήμης και

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

(2) κατά πόσο θα αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και δεξιότητες στην παρουσίαση των ιδεών τους». Η μεθοδολογία έρευνας που εφαρμόστηκε βασίστηκε στην ποιοτική μέθοδο και τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν ήταν ερωτηματολόγια. Σε ό,τι αφορά τα συμπεράσματα «οι μαθητές και οι μαθήτριες συμμετείχαν ενεργά στη μάθηση συνδέοντας τις πληροφορίες με την ατομική και συλλογική εμπειρία αλλά και με τα ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα». Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί ότι υπήρξε ενεργή συμμετοχή στις θετικές επιστήμες και από τα κορίτσια μαθήτριες. Τέλος προτάσεις για περαιτέρω έρευνα δεν γίνονται σε αυτήν την έρευνα.

Η έρευνα της Κετικίδου (2021) διεξάγεται στην Ελλάδα με συμμετέχοντες 25 εκπαιδευόμενους του Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης Θεσσαλονίκης (IEK). Σκοπός της είναι «να αντληθούν πληροφορίες για τη χρήση της ηλεκτρονικής τάξης σε πρακτικό μάθημα IEK, για να αξιολογηθεί η εμπειρία των εκπαιδευομένων, για να κατανοηθούν τα συναισθήματά τους από τη χρήση των ψηφιακών μέσων, αλλά και για να σημειωθούν οι προσδοκίες και οι προτάσεις τους». Τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούν (1) «τα ψηφιακά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, (2) τις δυσκολίες και τα εμπόδια που αντιμετώπισαν οι εκπαιδευόμενοι κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση και (3) το πόσο ανταποκρίθηκε στις ανάγκες και τις προσδοκίες των εκπαιδευομένων ως προς την επαγγελματική τους εκπαίδευση και κατάρτιση, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση». Η μεθοδολογία έρευνας που εφαρμόστηκε αφορά την ποιοτική μέθοδο έρευνας και τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν ήταν η συνέντευξη και το ερωτηματολόγιο. Τα συμπεράσματα που βγήκαν έδειξαν ότι οι εκπαιδευόμενοι δυσκολεύτηκαν στη χρήση της ηλεκτρονικής τάξης και διέθεσαν αρκετό χρόνο ώστε να προσαρμοστούν και να διαχειριστούν αυτό το νέο τρόπο εκμάθησης της ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Τέλος οι προτάσεις που έγιναν στην έρευνα για περαιτέρω έρευνα, έχουν να κάνουν με την δομή της ιστοσελίδας που δημιουργήθηκε και σχεδιάστηκε στο παρόν εκπαιδευτικό υλικό, να χρησιμοποιηθεί αφού προσαρμόζεται ευέλικτα σε όλες τις ειδικότητες των IEK.

Η έρευνα των Λακμέτα, Στοφόρου & Ταγκαλάκη (2021) διεξήχθη στην Ελλάδα και οι συμμετέχοντες ήταν μαθητές της Β' τάξης Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ), του τομέα Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος. Σκοπός της έρευνας ήταν «η εξοικείωση των μαθητών και μαθητριών με τη διαδικασία παραγωγής φυτών από μοσχεύματα και η

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

απόκτηση δεξιοτήτων παραγωγής νέων φυτών με τη βοήθεια της εξ αποστάσεως συμπληρωματικής εκπαίδευσης». Τα ερευνητικά ερωτήματα που αφορούν την έρευνα ήταν (1) «κατά πόσο ήταν ευχάριστα τα διαδραστικά βίντεο στη διδασκαλία των εργαστηριακών μαθημάτων και (2) κατά πόσο μπορούν τα διαδραστικά βίντεο να επεκταθούν σε ανάλογες εφαρμογές για όλα τα είδη πολλαπλασιασμού των φυτών». Η μεθοδολογία έρευνας που εφαρμόστηκε ήταν η μέθοδο της ποιοτικής έρευνας και τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν ήταν ερωτηματολόγιο. Τα συμπεράσματα που βγήκαν έδειξαν ότι «υπήρξε ενεργός συμμετοχή των μαθητών, οι οποίοι κατανόησαν και δομή και δομήσαν την γνώση, κατάφεραν να παραστήσουν την πληροφορία που έλαβαν, αν και κάποιοι μαθητές εντόπισαν παρανοήσεις και εσφαλμένες αντιλήψεις που είχαν υιοθετηθεί από κάποιους άλλους μαθητές της ομάδας με αποτέλεσμα να υπάρξει κόλλημα στη μάθηση». Αξίζει να σημειωθεί ότι οι περισσότεροι μαθητές βρήκαν τα διαδραστικά βίντεο ενδιαφέροντα και διασκεδαστικά. Στην έρευνα γίνονται προτάσεις για περαιτέρω έρευνα και συγκεκριμένα τίθεται η πρόταση «να εφαρμοστεί η εξ αποστάσεως εκπαίδευση με την χρήση διαδραστικών βίντεο και σε άλλα είδη πολλαπλασιασμού των φυτών, ώστε να δημιουργηθεί μία ολοκληρωμένη πρόταση για το μάθημα της Φυτικής Παραγωγής».

2.4 Σύνοψη

Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση έδωσαν και δίνουν έναν βοηθητικό ρόλο στην όλη διαδικασία της διδασκαλίας. Από τις παραπάνω έρευνες αβίαστα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι διδασκόμενοι από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης χαρακτηρίζουν τον πολυμεσικό τρόπο διδασκαλίας διασκεδαστικό, κατανοητό. Παράλληλα το διδακτικό υλικό χαρακτηρίζεται εύχρηστο, κατανοητό, ενδιαφέρον. Όλες οι έρευνες συγκλίνουν στην επέκταση αυτών για αξιοποίησή τους για μελλοντική έρευνα.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

3. Μεθοδολογία της έρευνας

3.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο περιγράφεται η μεθοδολογία της έρευνας. Σε ότι αφορά τη μεθοδολογία ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υλικού αναλύονται οι παιδαγωγικές θεωρίες αξιοποιήθηκαν για τη δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού αλλά και για το παιχνίδι από αυξημένης πραγματικότητας. Έπειτα αναφέρονται τα εργαλεία με τα οποία δημιουργήθηκε το πολυμεσικό υλικό. Συνέχεια αναφέρετε αναλυτικά το περιβάλλον του μαθήματος στην πλατφόρμα Chamilo και οι αρχές σχεδιασμού του Ε.Υ. Ακολουθεί η μεθοδολογία εφαρμογής και αξιολόγησης του υλικού. Ειδικότερα αναφέρεται ο σκοπός και οι στόχοι της έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα, η χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας, η κωδικοποίηση των δεδομένων, οι συμμετέχοντες στην έρευνα, η επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας του Ε.Υ. και του παιχνιδιού Ε.Π. Γίνεται λόγος για τα ζητήματα δεοντολογίας αλλά και για την εγκυρότητα και την αξιοπιστία. Το κεφάλαιο κλείνει με τη σύνοψη.

3.2 Μεθοδολογία ανάπτυξης του ψηφιακού υλικού

3.2.1 Οι παιδαγωγικές Θεωρίες στο Ε.Υ. και στο παιχνίδι Ε.Π.

Για να σχεδιαστεί το ΕΥ και το παιχνίδι ΕΠ, έγινε αξιοποίηση του **Συμπεριφορισμού**, σύμφωνα με τον οποίο υπάρχει στο Ε.Υ. σαφής διατύπωση για τους στόχους και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, αλλά και στην οργάνωση του ΕΥ στο οποίο μεταβαίνει ο μαθητής όπως επιθυμεί. Επίσης στο πως παρουσιάζεται το ΕΥ, στο πως δίνεται η ανατροφοδότηση και τα χαρακτηριστικά παιχνιδοποίησης του παιχνιδιού Ε.Π.

Οι **Γνωστικές Θεωρίες** υπάρχουν όταν εφαρμόζονται οι αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης στο Ε.Υ. γιατί έτσι αξιοποιούνται και συνοψίζονται τα ερευνητικά πορίσματα. Επίσης εμπεριέχονται στις δραστηριότητες για να συνδεθούν με την προϋπάρχουσα γνώση και αναπτύσσονται και αξιοποιούνται οι μεταγνωστικές ικανότητες του μαθητή με τις δραστηριότητες.

Ο **Κοινωνικός Εποικοδομητισμός** υπάρχει στο πως ο μαθητής είναι υπεύθυνος για το πώς θα μελετήσει, στο ότι υπάρχει αλληλεπίδραση με τους συμμαθητές και τους καθηγητές μέσα από το forum βοηθώντας στο να συν-οικοδομηθεί η γνώση και μέσα από

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

τη βιωματική μάθηση – ερευνώντας και ανακαλύπτοντας ένα αυθεντικό περιβάλλον, όπως αυτό του Ρεθύμνου, μέσα από δραστηριότητες του παιχνιδιού Ε.Π.. μέσα από τη συνεργατική μάθηση που αναπτύσσεται από τη συνεργασία στο παιχνίδι Ε.Π. και μέσα από τις δραστηριότητες που βοηθάνε το μαθητή και τον ενθαρρύνουν στη γνώση.

3.2.2 Τα εργαλεία δημιουργίας πολυμεσικού υλικού

Για να δημιουργηθεί το εκπαιδευτικό υλικό χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω τεχνολογικά μέσα:

Το **H5P** είναι ένα ψηφιακό εργαλείο με το οποίο αναπτύχτηκε το Ε.Υ. με πολυμεσικά διαδραστικά στοιχεία και ενσωματώνεται στη πλατφόρμα Chamilo.

Η πλατφόρμα διαχείρισης μάθησης (LMS-Learning Management System) **Chamilo** δέχτηκε το Ε.Υ. που ενσωματώθηκε, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα αλληλεπίδρασης μέσω του forum.

Η πλατφόρμα **Actionbound** χρησιμοποιήθηκε για να δημιουργηθεί το παιχνίδι Ε.Π. Αυτή η εφαρμογή μπορεί να εγκατασταθεί σε κάθε έξυπνη κινητή συσκευή και έτσι δημιουργείται ένα περιβάλλον κινητής διαδραστικής μάθησης, πολυμεσικό

Η εφαρμογή **BlippAR** χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία του παιχνιδιού Ε.Π. συνδυάζει τον εικονικό με τον πραγματικό κόσμο.

Με το **Plotagon Studio** δημιουργήθηκαν 3D βίντεο animation που υπάρχουν σε όλες τις Δ.Ε.

Η εφαρμογή **Doodly** δημιουργεί βίντεο με βάση το σκίτσο και υπάρχουν κυρίως στη σύνοψη της κάθε Δ.Ε.

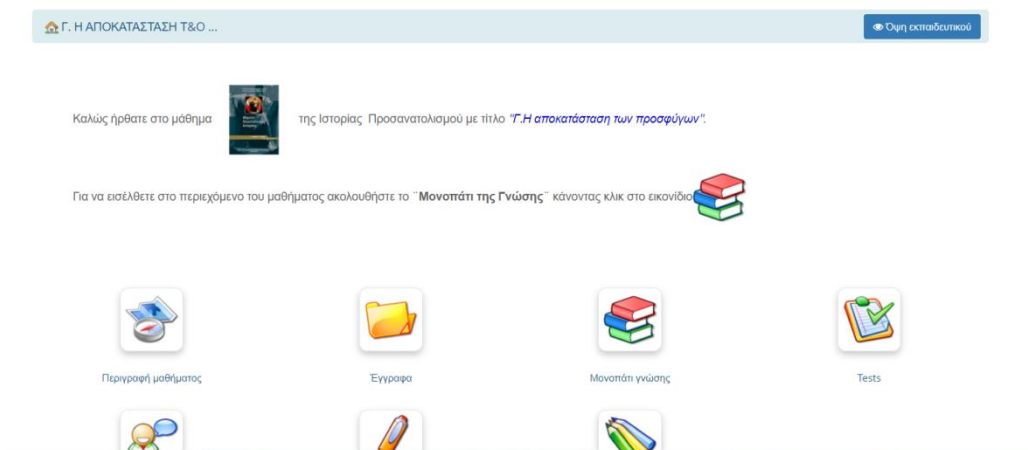
Με την εφαρμογή **PowerPoint** δημιουργήθηκαν στοιχεία σχεδιασμού, τα οποία ενσωματώθηκαν στο Ε.Υ.

Με το **Book Creator** που είναι ένα δημοφιλές εργαλείο λογισμικού, που επιτρέπει στους χρήστες να δημιουργούν και να δημοσιεύουν ψηφιακά βιβλία, δημιουργήθηκαν τα σχεδιαγράμματα κάθε ενότητας, η απόδοση των ιστορικών ορισμών και η ενδεικτική ανάπτυξη των πηγών του σχολικού βιβλίου..

Τέλος χρησιμοποιήθηκαν **Εργαλεία για την φωτογράφιση και την ηχογράφιση** μέσω έξυπνης κινητής συσκευής. Χρησιμοποιήθηκαν και εργαλεία της έξυπνης συσκευής για την επεξεργασία.

3.2.3. Το περιβάλλον του μαθήματος

Μπαίνοντας στο μάθημα «Η Αποκατάσταση των προσφύγων» ο μαθητής βλέπει τη φωτογραφία του εξώφυλλου του βιβλίου της Ιστορίας Προσανατολισμού. Έπειτα διαβάζει το φιλικό καλωσόρισμα στο μάθημα και τις οδηγίες ώστε να ακολουθήσει το εικονίδιο «μονοπάτι γνώσης» για να βρει εκεί το Ε.Υ. Στην αρχική σελίδα έχει τη δυνατότητα ο μαθητής να διαβάσει τη περιγραφή του μαθήματος, να δει τις αναθέσεις των εργασιών και το forum, στο οποίο αλληλεπιδρούν μαθητές και δάσκαλοι (Εικόνα 3).

Εικόνα 3: Είσοδος στο μάθημα

Με το εικονίδιο «Μονοπάτι γνώσης» ο μαθητής μπαίνει στα περιεχόμενα του Ε.Υ. όπου του εμφανίζονται πέντε σύνδεσμοι των Δ.Ε., στο οποίο χωρίζεται το μάθημα (Εικόνα 4).

Ειδικότερα:

1^η Δ.Ε.: Η Ε.Α.Π.

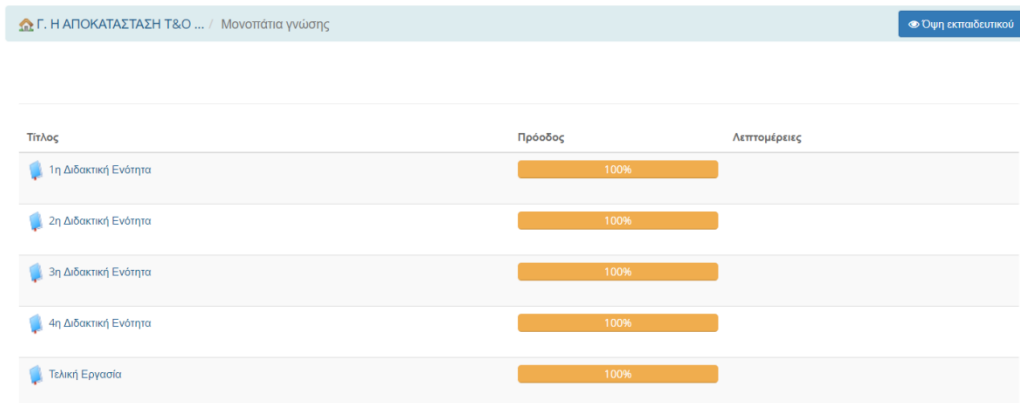
2^η Δ.Ε.: Η αγροτική αποκατάσταση

3^η Δ.Ε.: Η αστική αποκατάσταση

4^η Δ.Ε.: Περιήγηση με τις κινητές συσκευές στη πολη του Ρεθύμνου

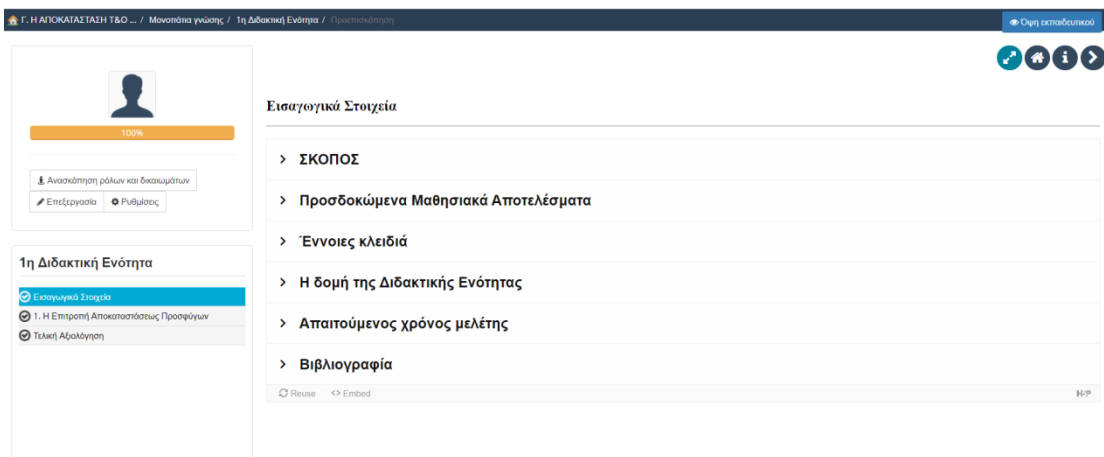
5^{ος} Σύνδεσμος: Τελική Εργασία

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 4: Οι Διδακτικές Ενότητες του μαθήματος

Σε κάθε Δ.Ε. στην οποία εισέρχεται ο μαθητής βλέπει τα εισαγωγικά στοιχεία στα οποία γίνεται αναφορά στον σκοπό, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τις λέξεις κλειδιά, τη δομή της Δ.Ε., τον χρόνο μελέτης που απαιτείται κατά προσέγγιση και τη βιβλιογραφία (Εικόνα 5).

100%

Ανασκόπηση ρόλων και δικαιωμάτων

Επιλέγγραφα Ρυθμίσεις

1η Διδακτική Ενότητα

- Εισαγωγικά Στοιχεία
- 1. Η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων
- Τελική Αξιολόγηση

Εισαγωγικά Στοιχεία

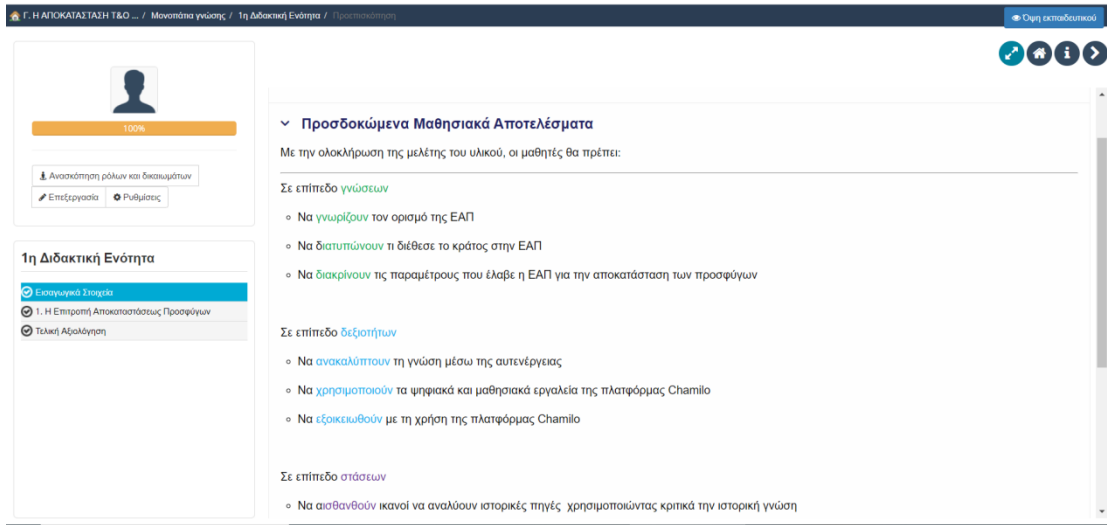
- > ΣΚΟΠΟΣ
- > Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
- > Έννοιες κλειδιά
- > Η δομή της Διδακτικής Ενότητας
- > Απαιτούμενος χρόνος μελέτης
- > Βιβλιογραφία

Reuse Embed

Εικόνα 5: Τα εισαγωγικά Στοιχεία

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα που θα έχει ο μαθητής αναπτύξει με τη περάτωση της μελέτης της Δ.Ε. αυτά δίνονται ως προς τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις (Εικόνα 6).

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Γ. Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ... / Μονοπάτι γνώσης / 1η Διδακτική Ενότητα / Προσανατολισμός

100%

Ανασκόπηση ρόλων και δικαιωμάτων
Επείξεργασία Ρυθμίσεις

1η Διδακτική Ενότητα

Εισαγωγικά Στοιχεία
1. Η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων
Τελική Αξιολόγηση

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση της μελέτης του υλικού, οι μαθητές θα πρέπει:

Σε επίπεδο γνώσεων

- Να γνωρίζουν τον ορισμό της ΕΑΠ
- Να διατυπώνουν τη διεύθυνση το κράτος στην ΕΑΠ
- Να διακρίνουν τις παραμέτρους που έλαβε η ΕΑΠ για την αποκατάσταση των προσφύγων

Σε επίπεδο δεξιοτήτων

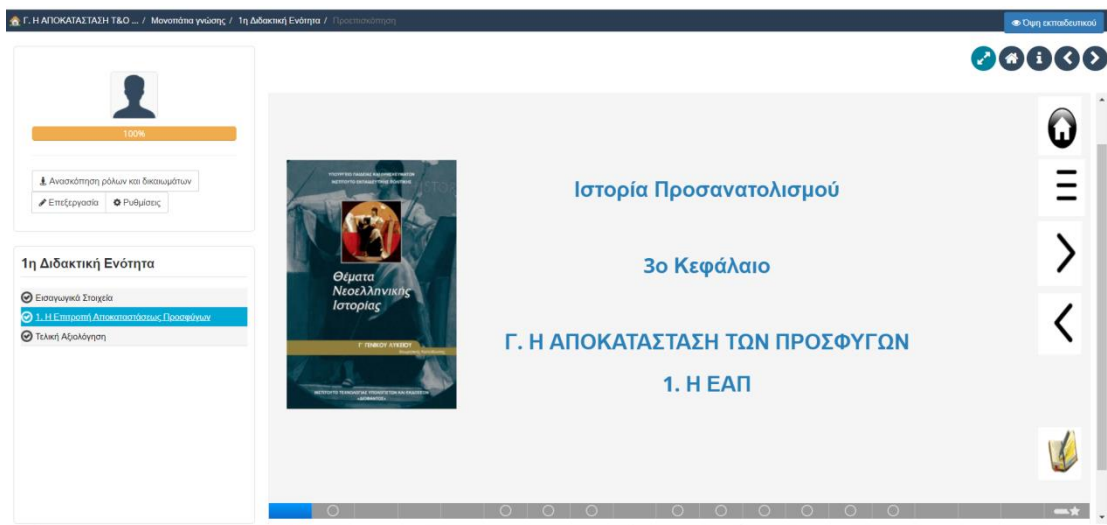
- Να ανακαλύπτουν τη γνώση μέσω της αυτενέργειας
- Να χρησιμοποιούν τα ψηφιακά και μαθησιακά εργαλεία της πλατφόρμας Chamilo
- Να εξοικειωθούν με τη χρήση της πλατφόρμας Chamilo

Σε επίπεδο στάσεων

- Να αισθανθούν ικανοί να αναλύουν ιστορικές πηγές χρησιμοποιώντας κριτικά την ιστορική γνώση

Εικόνα 6: Τα Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Έπειτα ο μαθητής βλέπει την παρουσίαση της Δ.Ε., όπως φαίνεται στην εικόνα 7^α, που προέρχεται από το παράδειγμα της 1^{ης} Δ.Ε. Τέλος αντικρίζει την ανάθεση της εργασίας για τη συγκεκριμένη Δ.Ε (Εικόνα 7β).

Γ. Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ... / Μονοπάτι γνώσης / 1η Διδακτική Ενότητα / Προσανατολισμός

100%

Ανασκόπηση ρόλων και δικαιωμάτων
Επείξεργασία Ρυθμίσεις

1η Διδακτική Ενότητα

Εισαγωγικά Στοιχεία
1. Η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων
Τελική Αξιολόγηση

Ιστορία Προσανατολισμού

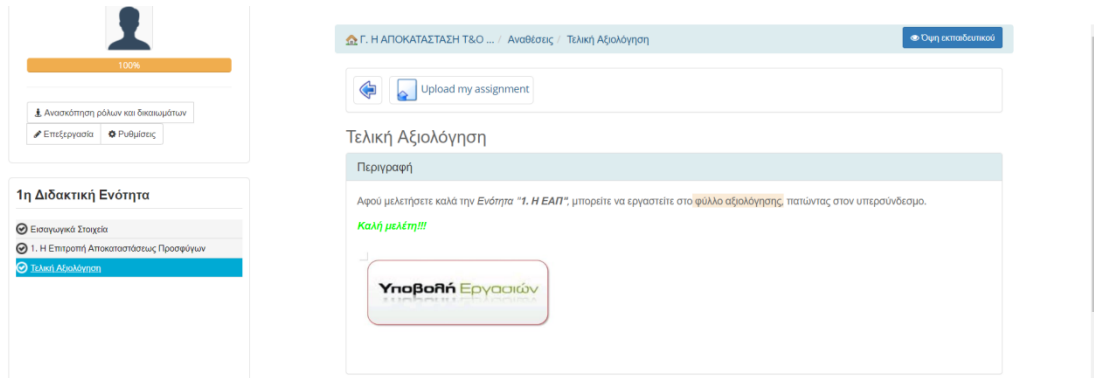
3ο Κεφάλαιο

Γ. Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

1. Η ΕΑΠ

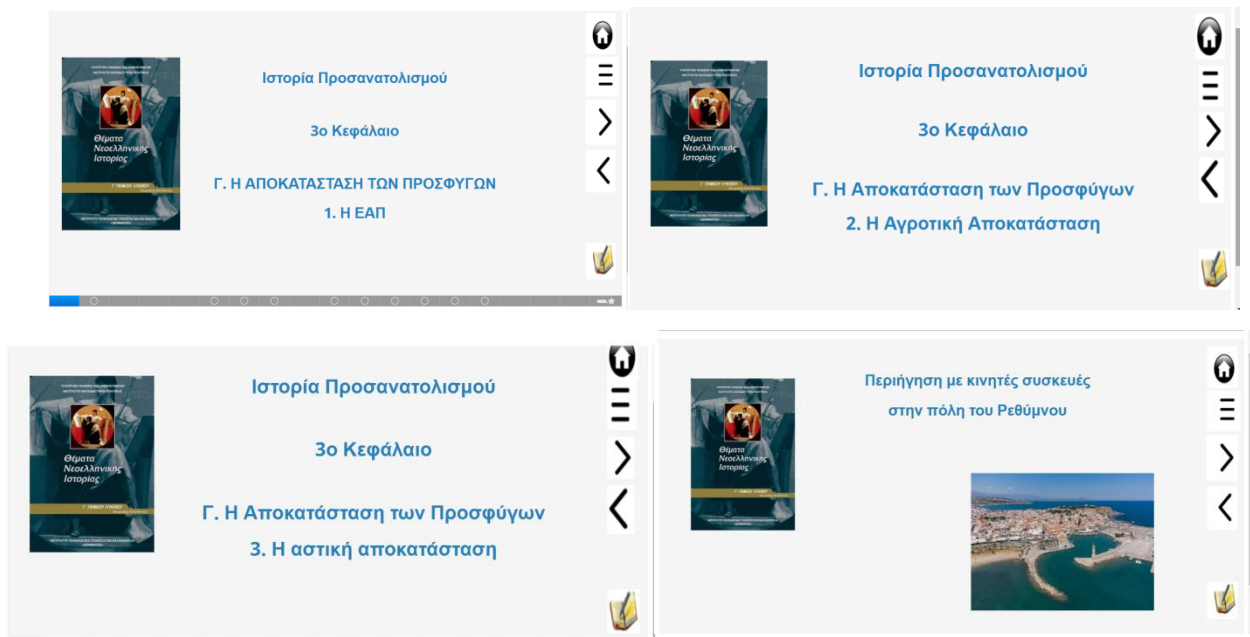
Εικόνα 7α: Είσοδος στην παρουσίαση της 1^{ης} Δ.Ε.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 7β: Είσοδος στην παρουσίαση της 1^{ης} Δ.Ε.

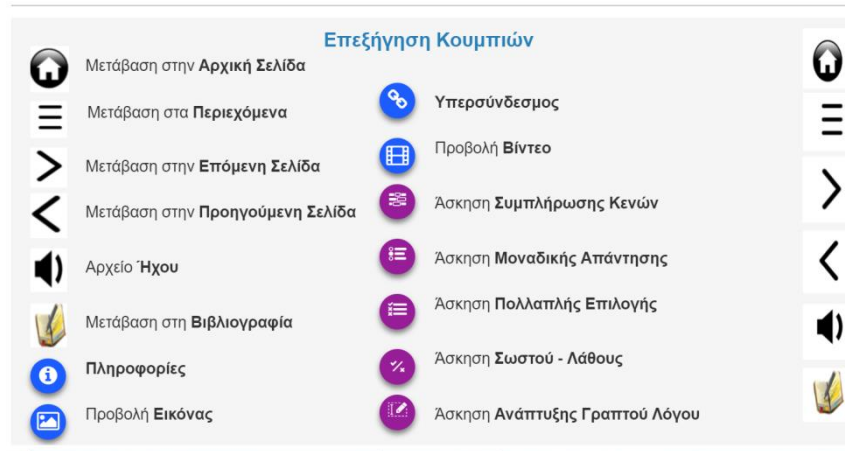
Σε ό,τι αφορά τη δομή και τη μορφή των Δ.Ε., η πρώτη διαφάνεια σε κάθε Δ.Ε. αποτελεί την αρχική διαφάνεια όπου δίνει τον τίτλο της Δ.Ε. τα «κουμπιά» που υπάρχουν στα δεξιά οδηγούν στα περιεχόμενα του μαθήματος, στην επόμενη και στην προηγούμενη διαφάνεια και στη βιβλιογραφία (Εικόνα 8)

Εικόνα 8: Οι αρχικές σελίδες των Δ.Ε.

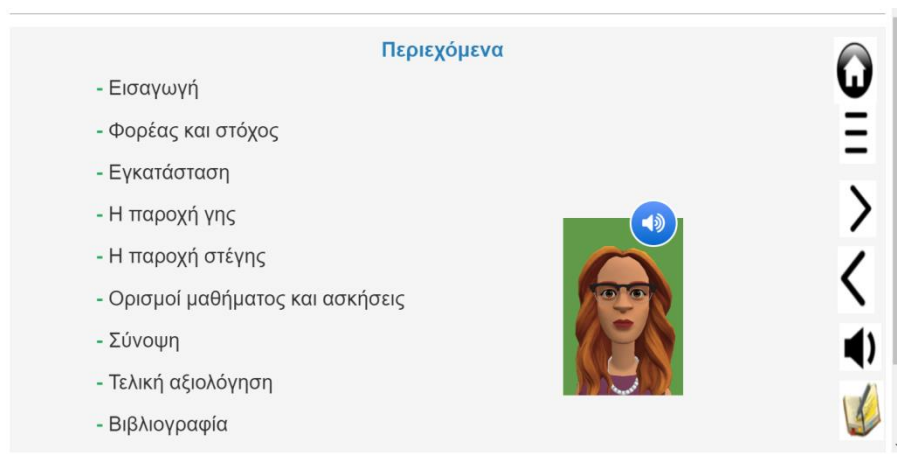
Η 2^η διαφάνεια κάθε Δ.Ε. επεξηγεί τα «κουμπιά» που θα συναντήσει ο μαθητής κατά τη διάρκεια της παρουσίασης (Εικόνα 9).

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 9: Οι διαφάνειες με την επεξήγηση των εικονιδίων

Η 3^η διαφάνεια κάθε Δ.Ε. περιέχει τα περιεχόμενα. Ο μαθητής πατώντας πάνω σε κάθε υποενότητα μεταβαίνει απευθείας μέσω συνδέσμων εκεί που τον ενδιαφέρει (Εικόνα 10). Σε αυτή τη διαφάνεια εμφανίζεται ο φιλικός χαρακτήρας – avatar που απευθυνόμενος στο μαθητή σε δεύτερο ρηματικό πρόσωπο του περιγράφει το περιεχόμενο της ενότητας έχοντας σκοπό να του παρακινήσει το ενδιαφέρον κάνοντας τη μάθηση οικεία, παραστατική, διαδραστικά.

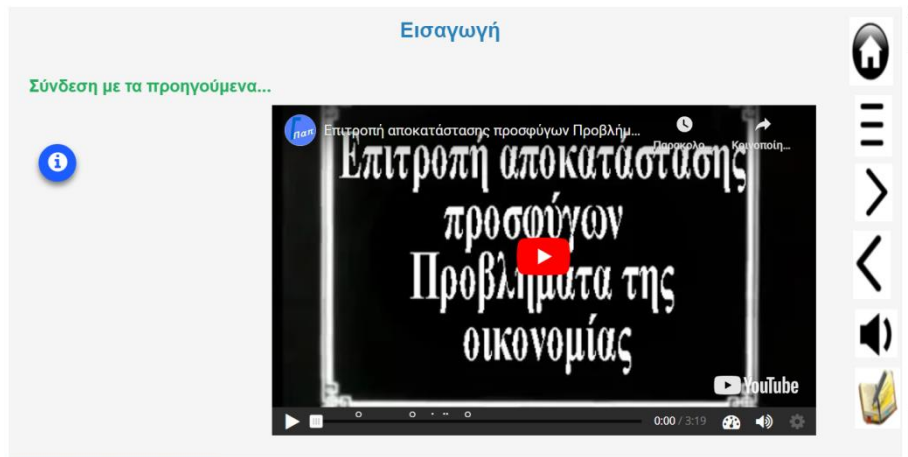

Εικόνα 10: Τα περιεχόμενα μιας Δ.Ε.

Η 4^η διαφάνεια κάθε Δ.Ε. αφορά την εισαγωγή στο κυρίως μάθημα και ειδικότερα αποπειράται μια σύνδεση με τη προηγούμενη γνώση ώστε να γίνει ομαλά η ένταξη στη νέα γνώση. Στη συγκεκριμένη ενότητα, που προέρχεται από τη 2^η Δ.Ε., δίνεται ένα

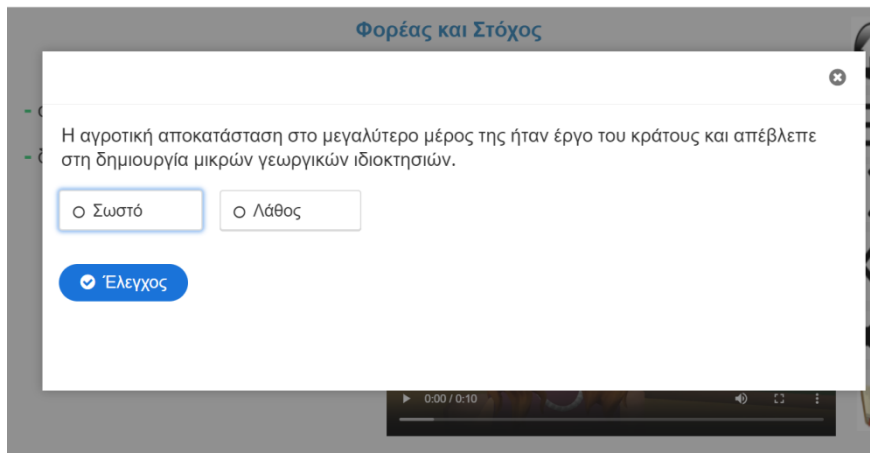
Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

διαδραστικά βίντεο μέσα στο οποίο υπάρχουν ασκήσεις που καλείται να απαντήσει ο μαθητής ως προς αυτοαξιολόγηση (Εικόνα 11).

Εικόνα 11: Η διαφάνεια εισαγωγής μιας Δ.Ε.

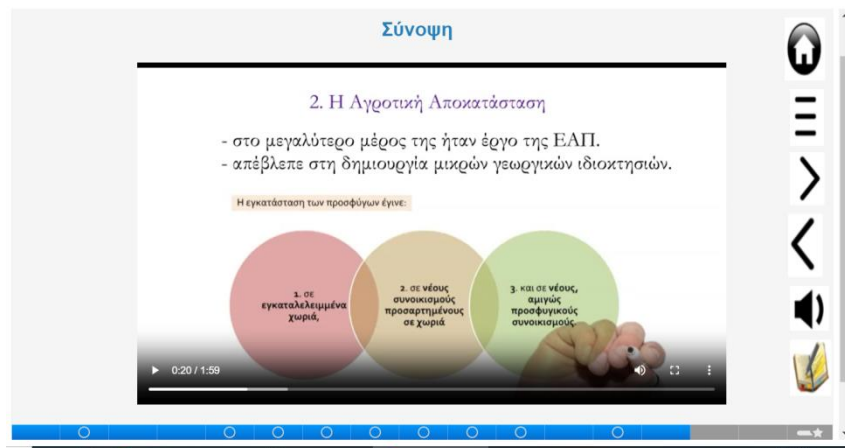
Στο περιεχόμενο κάθε Δ.Ε. υπάρχουν ασκήσεις αυτοαξιολόγησης με ανατροφοδότηση. Το παράδειγμα της εικόνας 12 προέρχεται από τη 2^η Δ.Ε. και τη 5^η Διαφάνεια.

Εικόνα 12: Δραστηριότητα αυτοαξιολόγησης

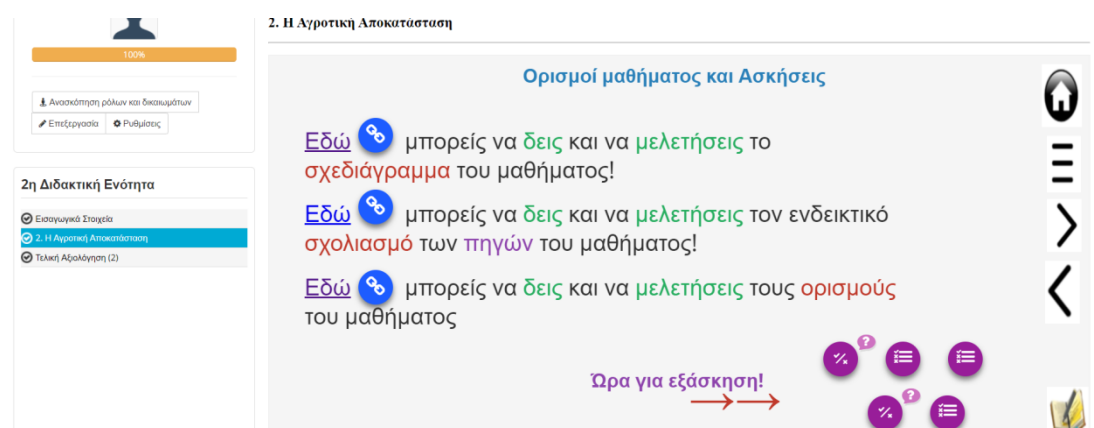
Εν συνεχεία σε κάθε Δ.Ε. εντοπίζεται σε βίντεο η Σύνοψη του μαθήματος. Το παράδειγμα της Εικόνας 13 προέρχεται από την 2^η Δ.Ε. και την 14^η διαφάνεια.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 13α: Διαφάνεια Σύνοψης

Πριν τη διαφάνεια της Σύνοψης σε κάθε Δ.Ε. υπάρχει μια διαφάνεια στην οποία παρατίθενται οι ιστορικοί ορισμοί του μαθήματος, το σχεδιάγραμμα και η ενδεικτική ανάπτυξη των παραθεμάτων, των εικόνων και των πινάκων (των πηγών γενικά) του σχολικού βιβλίου. Ο μαθητής τα βλέπει αυτά και τα μελετά ακλουθώντας τον υπερσύνδεσμο. Το παράδειγμα της Εικόνας 13β προέρχεται από τη διαφάνεια 13 της 2^{ης} Δ.Ε.

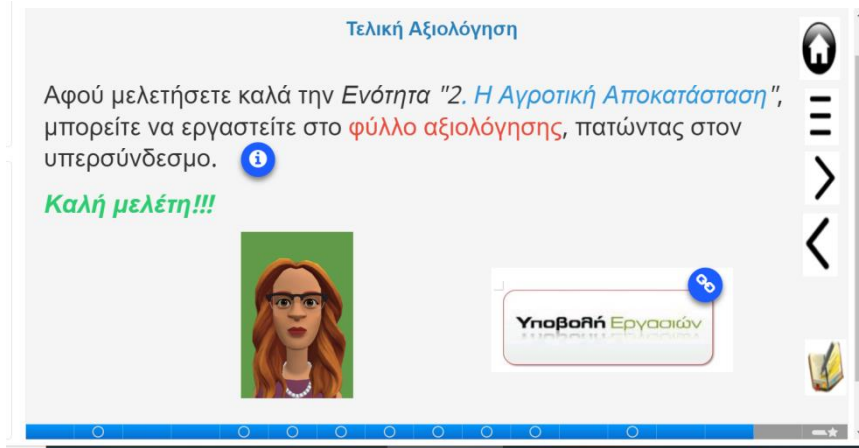

Εικόνα 13β: Διαφάνεια Ορισμών

Μετά τη σύνοψη ακολουθεί η τελική αξιολόγηση της κάθε Δ.Ε. όπου οι μαθητές ακλουθώντας τον υπερσύνδεσμο βρίσκουν τις ερωτήσεις που καλούνται να απαντήσουν.

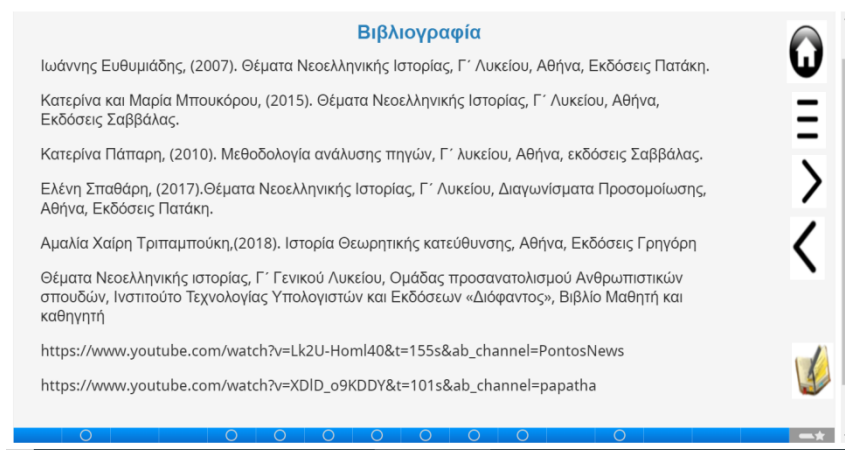
Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Το παράδειγμα της εικόνας 14 προέρχεται από τη 2^η Δ.Ε. και εντοπίζεται στη διαφάνεια 15.

Εικόνα 14: Διαφάνεια Τελικής αξιολόγησης της Δ.Ε.

Η τελευταία διαφάνεια κάθε Δ.Ε. δίνει τη βιβλιογραφία. Στην εικόνα 15 παρατίθεται το παράδειγμα της διαφάνειας 16 της 2^{ης} Δ.Ε.

Εικόνα 15: Διαφάνεια Βιβλιογραφίας

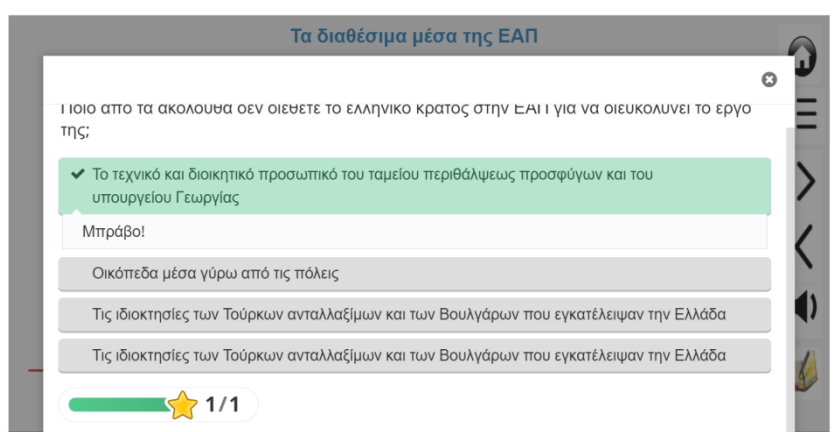
3.2.4 Οι Αρχές Σχεδιασμού του Ε.Υ.

Για να δημιουργηθεί το Ε.Υ. εφαρμόστηκαν οι αρχές σχεδιασμού Ε.Υ. της ΕξΑΕ.

Ειδικότερα σύμφωνα με τις αρχές του Holmberg το Ε.Υ. έχει ενιαία μορφή με αφηγηματικό λόγο και σχόλια όπου απαιτούνται, ενώ παράλληλα δίνονται ερωτήσεις στις

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

οποίες παρατίθεται ανατροφοδότηση, όπως φαίνεται στο παράδειγμα της εικόνας 16, που ανήκει στη 1η Δ.Ε. και τη διαφάνεια 6.

Εικόνα 16: Παράδειγμα ερώτησης

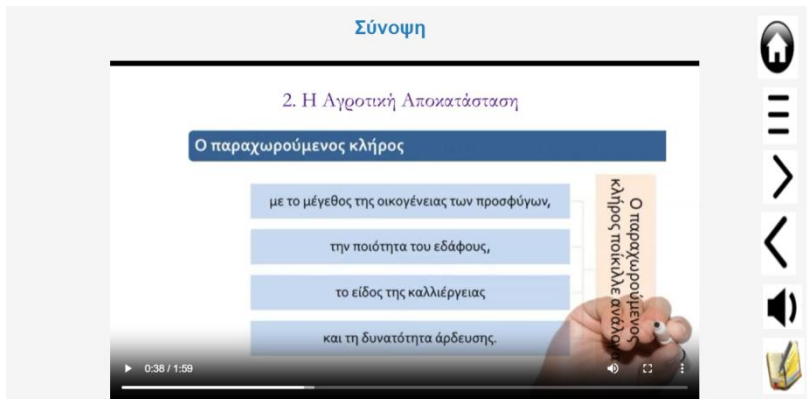
Επίσης ο λόγος δίνεται σε δεύτερο πρόσωπο καθιστώντας το ύφος προσωπικό, φιλικό, οικείο, όπως φαίνεται στο παράδειγμα της εικόνας 17, που προέρχεται από τη 1^η Δ.Ε. και τη διαφάνεια 15

Εικόνα 17: Παράδειγμα φιλικού ύφους

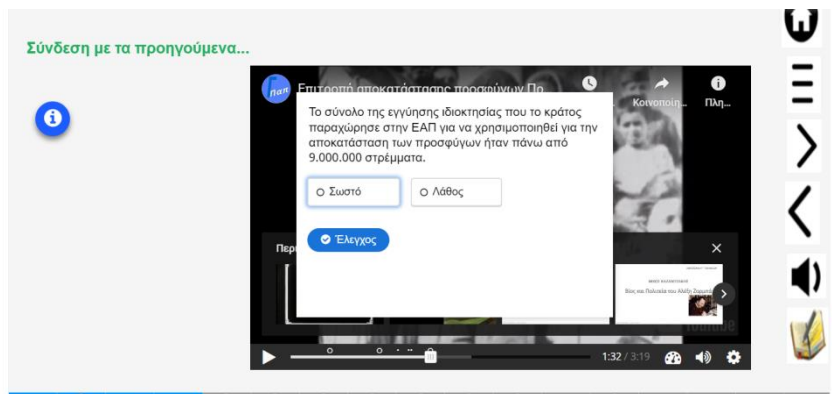
Στο Ε.Υ. μέσω βίντεο δίνονται οδηγίες μέσω της συμπερίληψης του μαθήματος, ώστε ο μαθητής να μπορέσει να μελετήσει το υλικό συγκεντρωτικά (εικόνα 18, 2^η Δ.Ε.).

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 18: Χρήσιμες συμβουλές μελέτης

Βασική αρχή του Holmberg αποτελεί η κατευθυνόμενη διδακτική συζήτηση. Μεσω των διαδραστικών βίντεο ο μαθητής συνομιλεί με τον καθηγητή και τις δραστηριότητες αφού αυτές του δίνουν ανατροφοδότηση.

Εικόνα 19: Παράδειγμα κατευθυνόμενης διδακτικής συζήτησης

Με τη συναισθηματική εμπλοκή αναπτύσσεται το προσωπικό ενδιαφέρον των μαθητών, σύμφωνα με τον Holmberg. Έτσι δίνεται η δυνατότητα στον μαθητή μέσω της απάντησης που θα δώσει στην ανάλυση της πηγής να εκφράσει και τη δική του άποψη, όπως δείχνει το παράδειγμα της εικόνας 20, που προέρχεται από τη 1η Δ.Ε.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

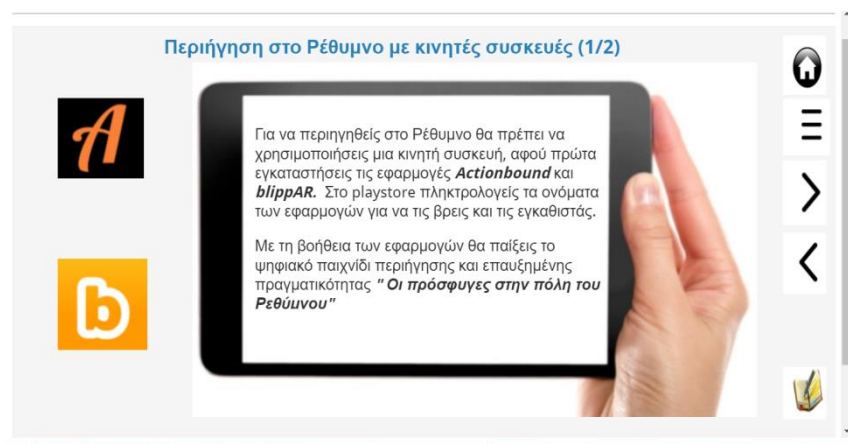
Εικόνα 20: Παράδειγμα συναισθηματικής εμπλοκής

Δομή και Συνοχή του πολυμορφικού Ε.Υ. της ΕξΑΕ κατά των West - Λιοναράκη
Σύμφωνα με τη προσέγγιση του Λιοναράκη, που έθεσε παλαιότερα ο West, πρότεινε τρεις δέσμες κωδικοποιημένων δραστηριοτήτων, ώστε να παραχθεί το Εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό.

Στο παρόν Ε.Υ. εντοπίζονται:

Σε ό,τι αφορά τη **πρώτη δέσμη**:

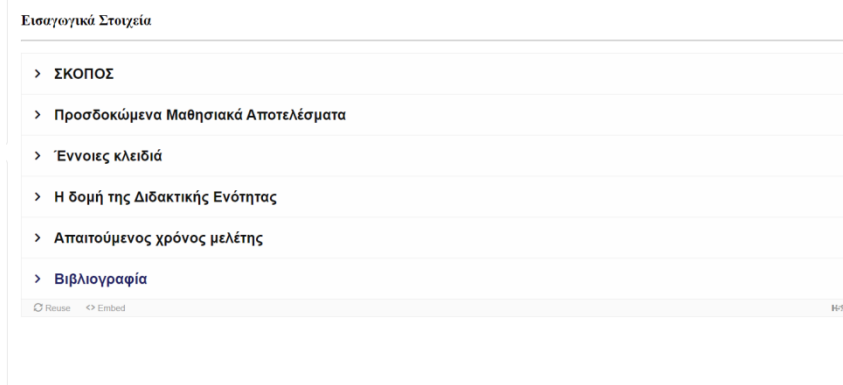
Το **κείμενο** και παράδειγμα αποτελεί η εικόνα 21 της Διαφάνειας 4, της 4^{ης} Δ.Ε.

Εικόνα 21: Κείμενο

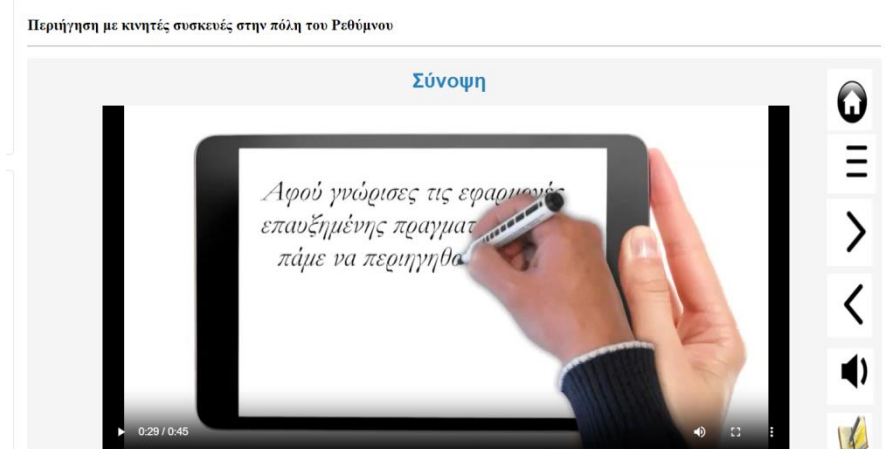
Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Τα **Προκείμενα**, τα οποία αφορούν τον σκοπό, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τις λέξεις κλειδιά, όπως φαίνεται στην εικόνα 22, που προέρχεται από τη 1^η Δ.Ε.

Εικόνα 22: Προκείμενα

Τα **Μετακείμενα** αφορούν τη βιβλιογραφία (εικόνα 21) και τη σύνοψη, όπως φαίνεται στην εικόνα 23, που προέρχεται από τη 4^η Δ.Ε. και τη 12^η διαφάνεια.

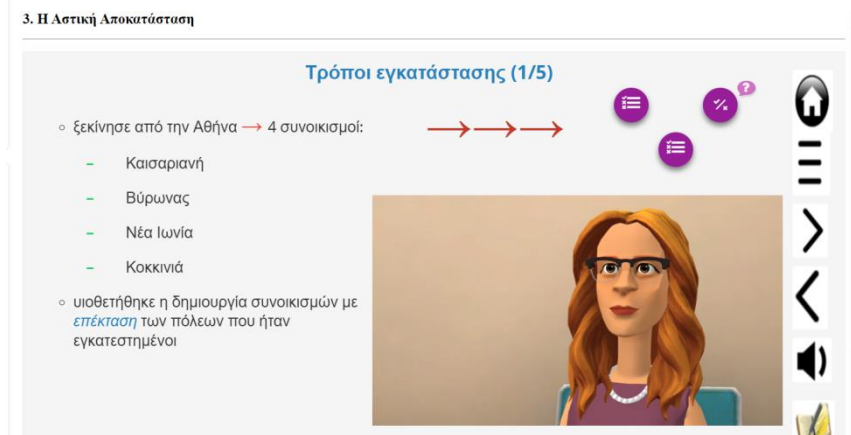

Εικόνα 23: Μετακείμενα

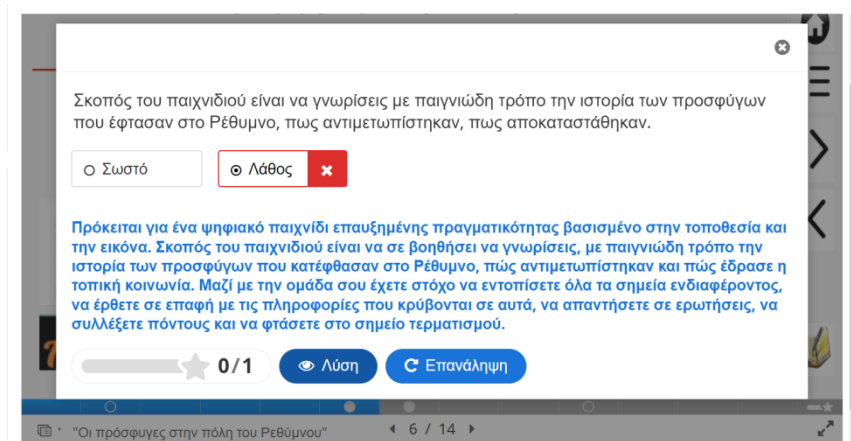
Σε ό,τι αφορά τη **δεύτερη δέσμη**:

Τα **Διακείμενα** αφορούν τις ασκήσεις αυτοαξιολόγησης, όπως φαίνονται στην εικόνα 24^α που αποτελεί παράδειγμα της 3^{ης} Δ.Ε. διαφάνεια 8^η αλλά και οι μηχανισμοί ανατροφοδότησης, όπως διαφαίνεται στο παράδειγμα της εικόνας 24^β, που προέρχεται από τη 4^η Δ.Ε. και τη διαφάνεια 6.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

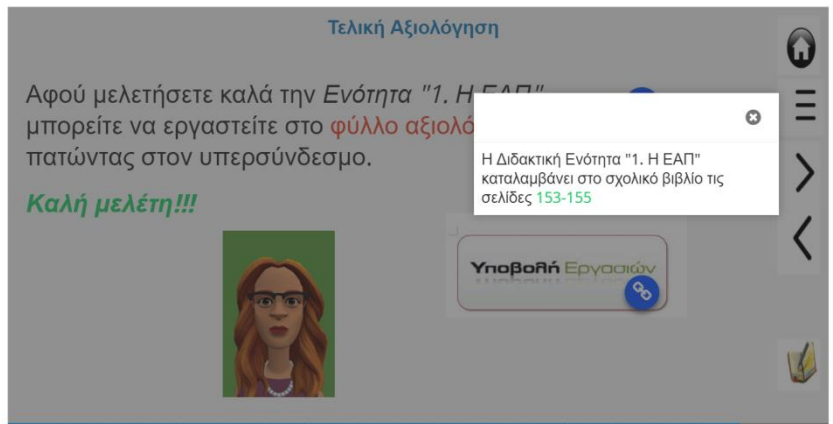
Εικόνα 24α: Διακείμενα

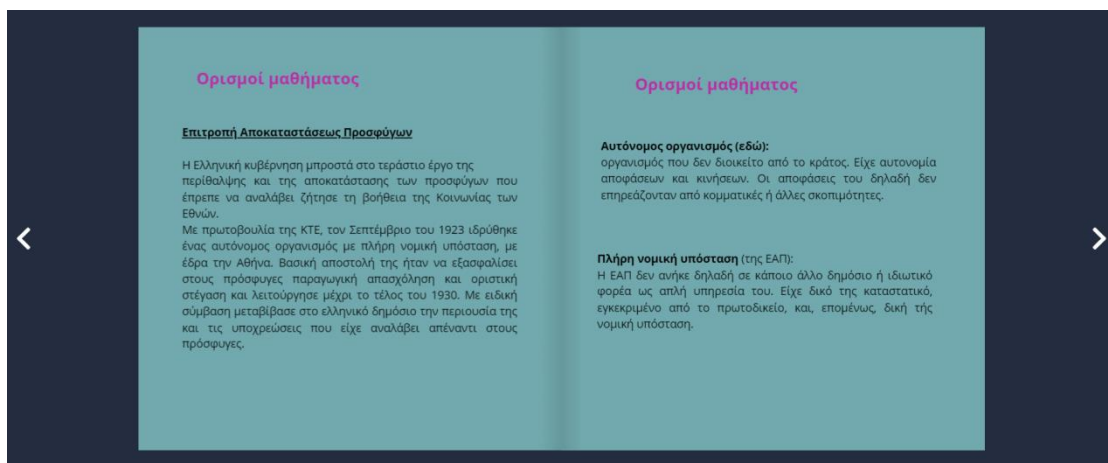
Εικόνα 24β: Διακείμενα

Τα **Επικείμενα** αφορούν τα εργαλεία με τα οποία δίνονται επεξηγήσεις για μια υποστηρικτική κατεύθυνση, όπως γίνεται στο παράδειγμα της εικόνας 25^α, που προέρχεται από τη 1^η Δ.Ε. και τη διαφάνεια 17, που με το «κουμπί» των σχολίων παραπέμπει τον μαθητή στις ακριβείς σελίδες του μαθήματος για μελέτη. Επιπλέον στα Επικείμενα τάσσονται και οι ορισμοί (ιστορικοί). Πρόκειται για ένα υποστηρικτικό υλικό το οποίο ο μαθητής το εντοπίζει σε όλες τις Δ.Ε. πριν τη σύνοψη σε μορφή υπερσυνδέσμου, κι έπειτα σε μορφή βιβλίου (book creator), όπως φαίνεται στο παράδειγμα της εικόνας 25β προερχόμενο από τη 1^η Δ.Ε. και τη 15^η διαφάνεια.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 25α: Επικείμενα

Εικόνα 25β: Επικείμενα

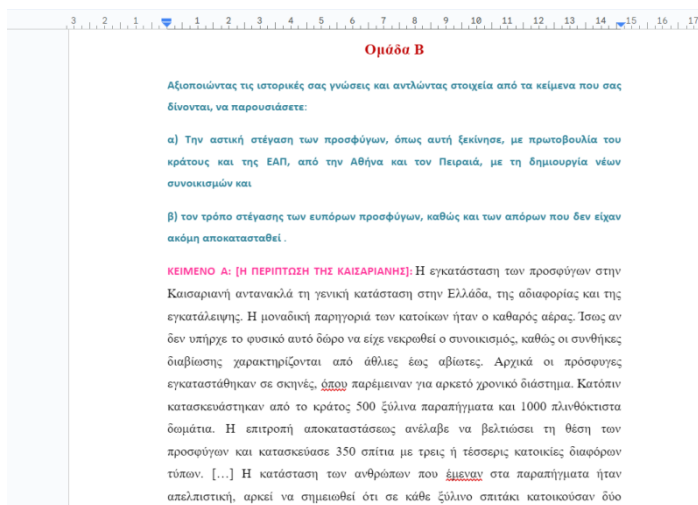
Τα **Παρακείμενα** αφορούν τις εικόνες και τα σχήματα, όπως φαίνονται στην εικόνα 26, της 1ης Δ.Ε. και ειδικότερα της 13ης Διαφάνειας.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 26: Παρακείμενα

Τα **Περικείμενα** αφορούν τα παράλληλα κείμενα, όπως είναι εδώ οι πηγές για να βοηθηθούν οι μαθητές στην αναλυτική σύνθεση και εμβάθυνση της γνώσης, όπως φαίνεται στην εικόνα 27 που προέρχεται από τη διαφάνεια 15 της 3^{ης} Δ.Ε.

Ομάδα Β

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε:

α) Την αστική στέγηση των προσφύγων, όπως αυτή ξεκίνησε, με πρωτοβουλία του κράτους και της ΕΑΠ, από την Αθήνα και τον Πειραιά, με τη δημιουργία νέων συνοικισμών και

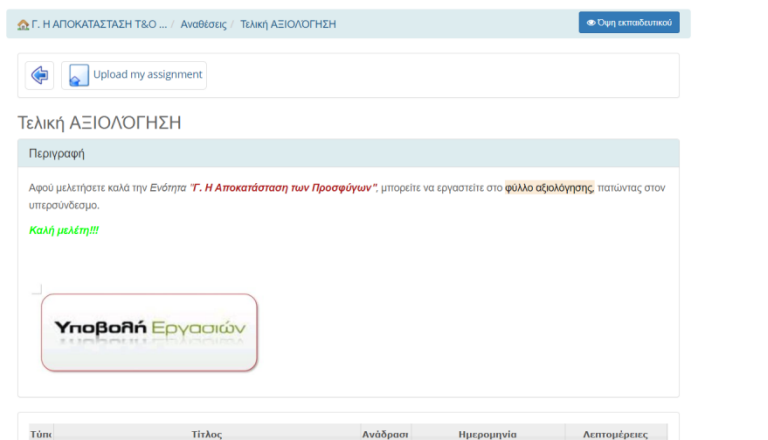
β) τον τρόπο στέγασης των ευπόρων προσφύγων, καθώς και των απόρων που δεν είχαν ακόμη αποκατασταθεί.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α: [Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ] Η εγκατάσταση των προσφύγων στην Καισαριανή αντανακλά τη γενική κατάσταση στην Ελλάδα, της αδιαφορίας και της εγκατάλειψης. Η μοναδική παρηγοριά των κατοίκων ήταν ο καθαρός αέρας. Τσως αν δεν υπήρχε το φυσικό αυτό δώρο να είχε νεκρωθεί ο συνοικισμός, καθώς οι συνθήκες διαβίωσης χαρακτηρίζονται από άθλιες έως αβιωτές. Αρχικά οι πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν σε σκηνές, όπου παρέμειναν για αρκετό χρονικό διάστημα. Κατόπιν κατασκευάστηκαν από το κράτος 500 ξύλινα παραπήγματα και 1000 πλινθοκτιστά δομάτια. Η επιτροπή αποκατάστασης ανέλαβε να βελτιώσει τη θέση των προσφύγων και κατασκεύασε 350 σπίτια με τρεις ή τέσσερις κατοικίες διαφόρων τύπων. [...] Η κατάσταση των ανθρώπων που έμεναν στα παραπήγματα ήταν απελπιστική, αρκεί να σημειωθεί ότι σε κάθε ξύλινο σπιτάκι κατοικούσαν δύο

Εικόνα 27: Περικείμενα

Σε ό,τι αφορά τη **τρίτη δέσμη**:

Στα **πολυκείμενα** εντάσσονται και τα κριτήρια αξιολόγησης, όπως φαίνεται και από την εικόνα 28.

Γ. Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Τ&Ο ... / Αναθέσεις / Τελική ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Upload my assignment

Τελική ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Περιγραφή

Αφού μελέτησα καλά την Ενότητα **Τ. Η Αποκατάσταση των Προσφύγων**, μπορείτε να εργαστείτε στο φύλλο αξιολόγησης πατώντας στον υπερσύνδεσμο.

Καλή μελέτη!!!

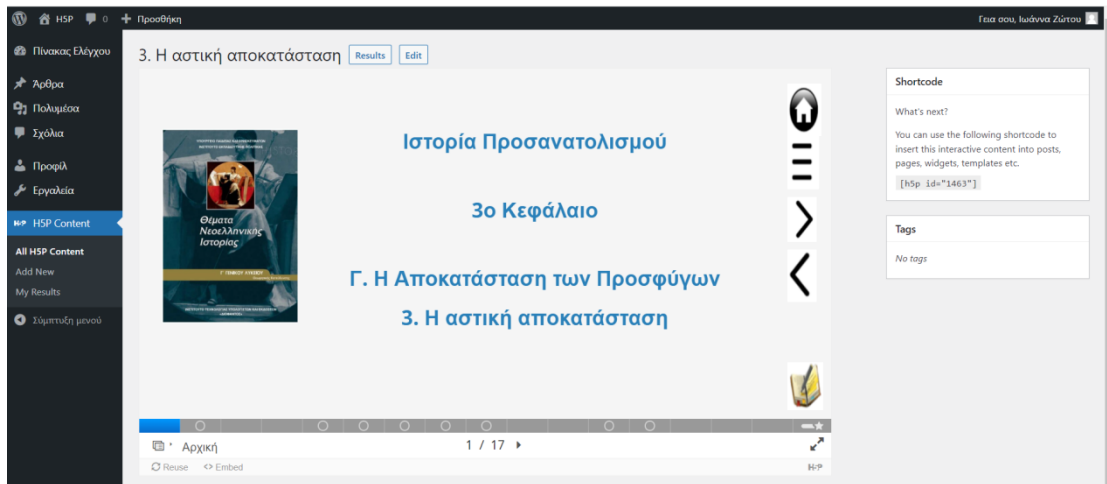
Υποβοήθ Εργασιών

Τύπος	Τίτλος	Ανάδοχος	Ημερομηνία	Λεπτομέρειες
-------	--------	----------	------------	--------------

Εικόνα 28: Πολυκείμενα

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Τα **Πολυαντικείμενα** αποτελούν όλα τα ηλεκτρονικά μέσα με τα οποία δημιουργήθηκε το Ε.Υ. όπως είναι το Chamilo, το H5P, το Actionbound, το BlippAR.

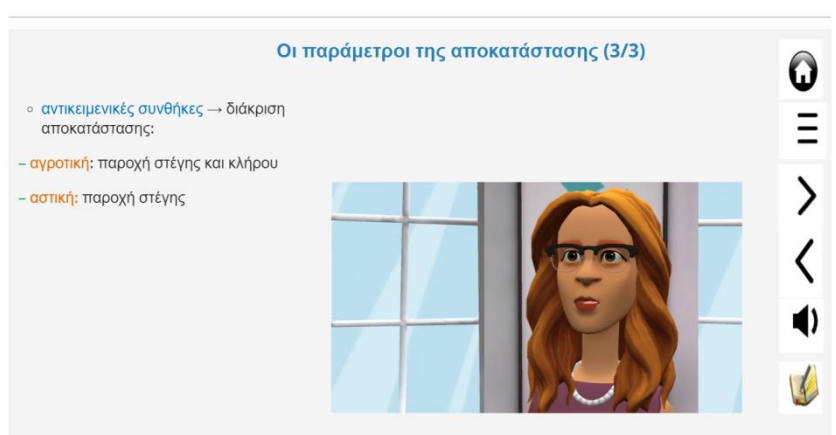

Εικόνα 29: Πολυαντικείμενα

3.2.5 Στοιχεία Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης

Σύμφωνα με τις αρχές της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης του Mayer, το Ε.Υ. έχει δομή σύμφωνα με την:

Αρχή της Συνοχής, όπου στο Ε.Υ. δεν υπάρχουν περιττές πληροφορίες. Η εικόνα 28 αποτελεί παράδειγμα της 1^{ης} Δ.Ε. διαφάνεια 19.

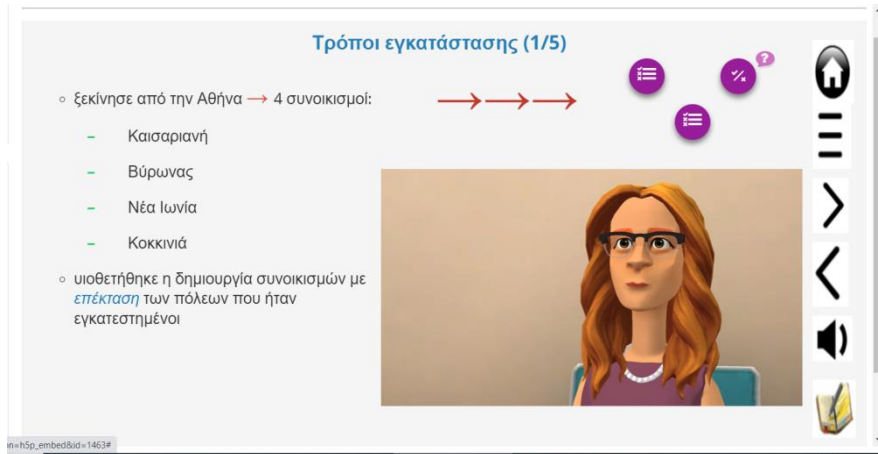

Εικόνα 30: Αρχή Συνοχής

Αρχή της κατάτμησης. Ειδικότερα οι πληροφορίες παρατίθενται σε «μπουκίτσες», γιατί ο μαθητής θυμάται τη πληροφορία που του δίνεται συνοπτικά. Χαρακτηριστικό είναι το

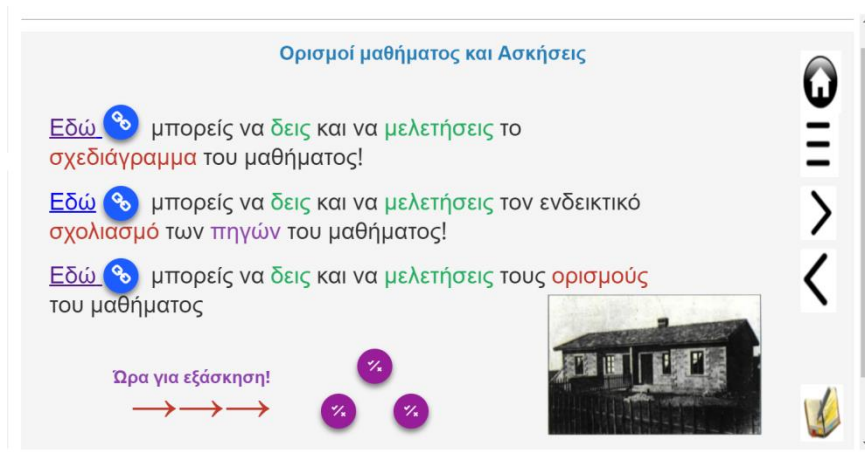
Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

παράδειγμα της εικόνας 29 (που προέρχεται από τη διαφάνεια 8 της 3^{ης} Δ.Ε.) στην οποία παρουσιάζεται σχεδιαγραμματικά ο ένας από τους πέντε τρόπους εγκατάστασης των προσφύγων.

Εικόνα 31: Αρχή της κατάτμησης

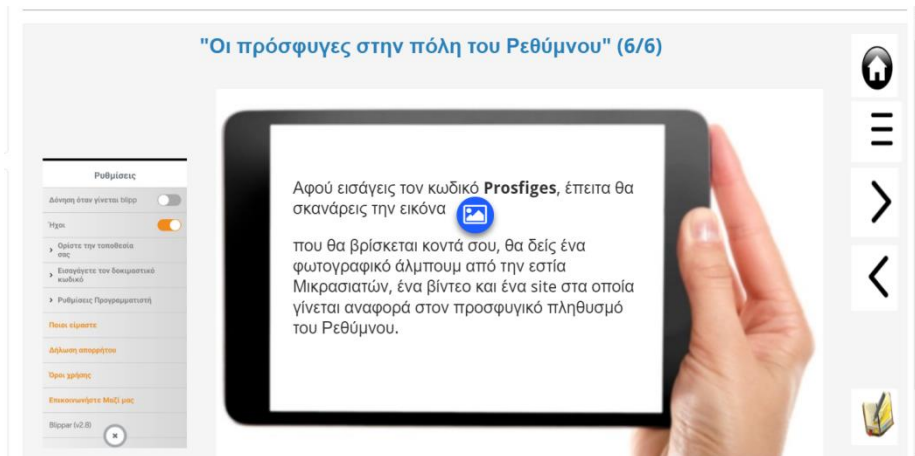
Αρχή της Σηματοδότησης. Στο Ε.Υ. εντοπίζονται έντονα βέλη, έντονη γραφή και χρωματισμοί με σκοπό να κεντρίσουν το ενδιαφέρον του μαθητή. Στην εικόνα 30 παρουσιάζεται το παράδειγμα της διαφάνειας 13 της 3^{ης} Δ.Ε.

Εικόνα 32: Αρχή της Σηματοδότησης

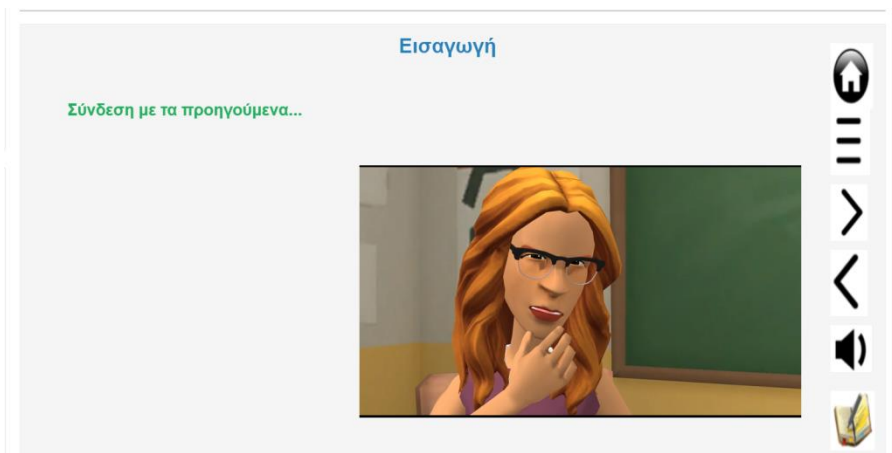
Αρχές της Χωρικής και Χρονικής Γειτνίασης ή Συνάφειας, αφορούν το γεγονός ότι οι λέξεις και οι εικόνες που σχετίζονται μεταξύ τους εμφανίζονται ταυτόχρονα και δεν έχουν απόσταση. Το παράδειγμα της εικόνας 31 προέρχεται από τη 4^η Δ.Ε. 11^Η Διαφάνεια.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 33: Αρχές της Χωρικής και Χρονικής Γειτνίασης ή Συνάφειας

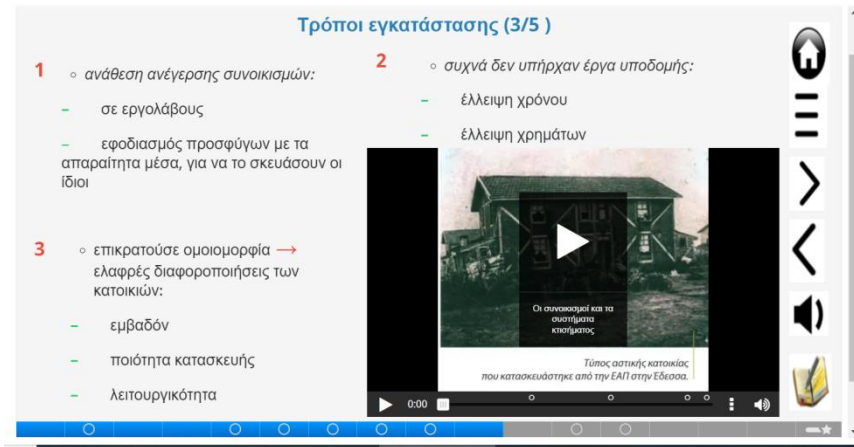
Αρχή της Προπαίδευσης. Αφορά την εισαγωγική διαφάνεια που υπάρχει σε όλες τις Δ.Ε. και έχει ως στόχο τη καθοδήγηση του μαθητή για τη σωστή μελέτη του Ε.Υ. το παράδειγμα της εικόνας 32 προέρχεται από την 3^η Δ.Ε. 4^η Διαφάνεια.

Εικόνα 34: Αρχή της Προπαίδευσης

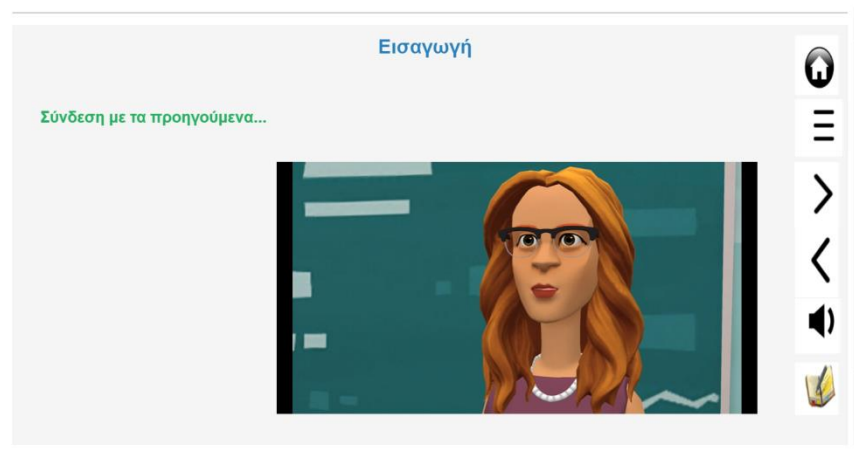
Πολυμεσική Αρχή. Όλο το Ε.Υ. απαρτίζεται από βίντεο που είτε είναι διαδραστικά είτε περιέχουν αφήγηση ή και τον χαρακτήρα – avatar να αφηγείται. Τέτοιο υλικό εντοπίζεται στο παράδειγμα της εικόνας 33 που ανήκει στη διαφάνεια 10 της 3^{ης} Δ.Ε.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 35: Πολυμεσική Αρχή

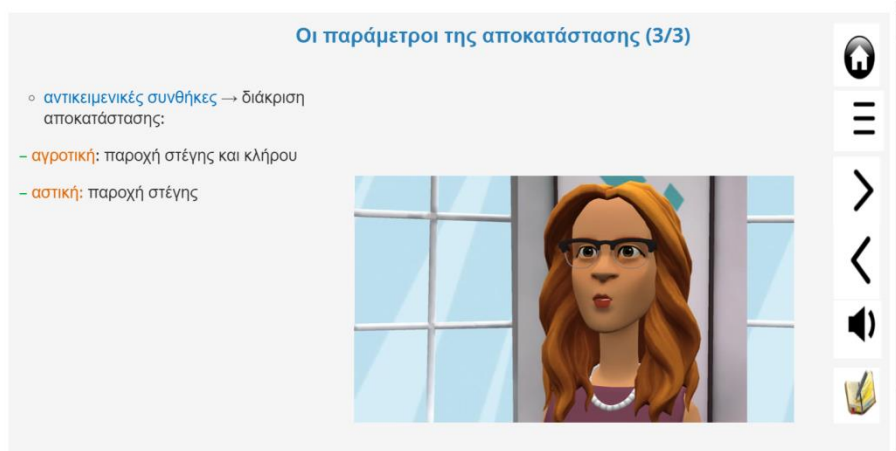
Αρχή της (αποφυγής) του Πλεονασμού, αφορά τις διαφάνειες που δεν περιέχουν κείμενο, παρά μόνο αφήγηση και την εικόνα το avatar που αφηγείται. Τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η εικόνα 34, της διαφάνειας 4 της 1^{ης} Δ.Ε.

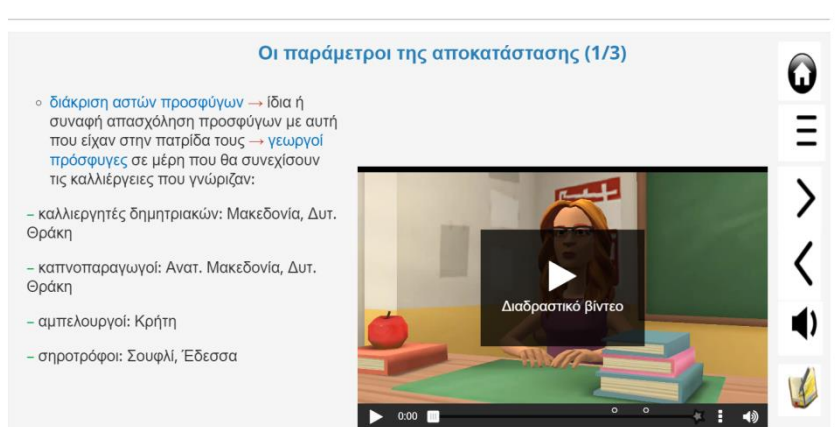
Εικόνα 36: Αρχή της (αποφυγής) του Πλεονασμού

Αρχή της Τροπικότητας: αφορά το να παρουσιάζεται το Ε.Υ. με διάφορους τρόπους. Στο παράδειγμα της εικόνας 35^α της 9^{ης} διαφάνειας και της εικόνας 35^β της ίδιας Δ.Ε. της 7^{ης} διαφάνειας, παρατηρείται ότι χρησιμοποιείται κείμενο και βίντεο αφήγησης και κείμενο σε συνδυασμό με διαδραστικά βίντεο αντιστοίχως.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

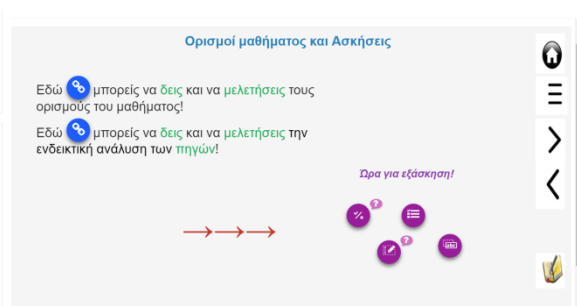

Εικόνα 37α: Αρχή της Τροπικότητας

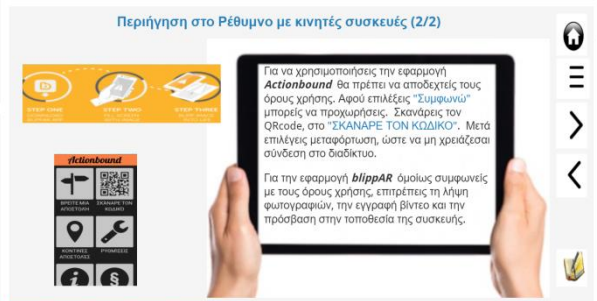

Εικόνα 75β: Αρχή της Τροπικότητας

Αρχή της Προσωποποίησης ή της Εξατομίκευσης : στο Ε.Υ. εντοπίζεται το δεύτερο ρηματικό πρόσωπο, πράγμα που καθιστά το λόγο φιλικό και το ύφος οικείο και παραστατικό, όπως φαίνεται στην εικόνα 36.

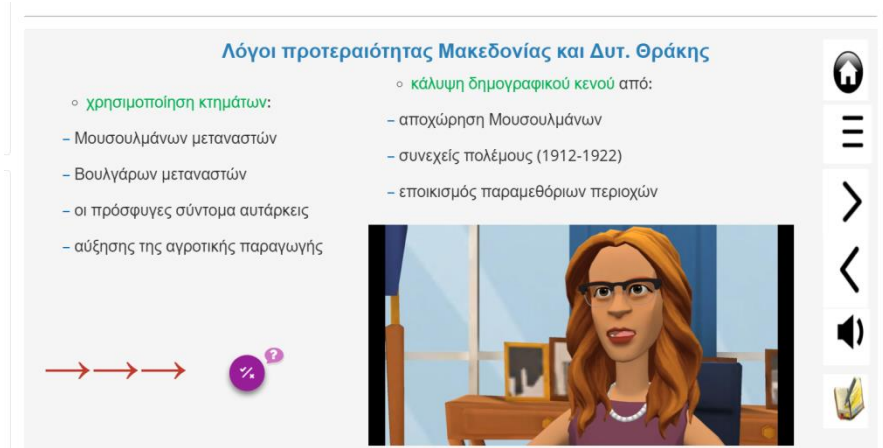

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

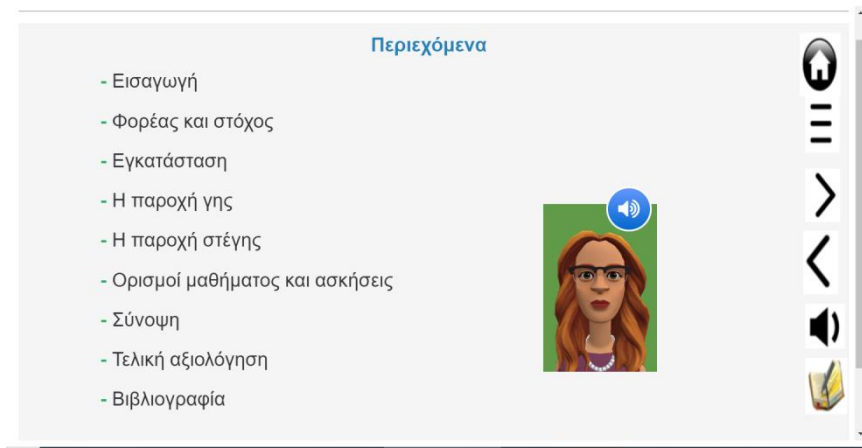
Εικόνα 38: Αρχή της Προσωποποίησης

Αρχή της Εικόνας. Τα βίντεο του Ε.Υ. έχουν τη παρουσία του χαρακτήρα – avatar της αφηγήτριας.

Εικόνα 39: Αρχή της Εικόνας

Αρχή της Φωνής. Στα βίντεο και στα ηχητικά του Ε.Υ. ακούγεται η φυσική ανθρώπινη φωνή της δημιουργού.

Εικόνα 40: Αρχή της Φωνής

3.2.6 Το παιχνίδι Ε.Π.

Το παιχνίδι Ε.Π. «Οι πρόσφυγες στην πόλη του Ρεθύμνου» ολοκληρώθηκε με τη βοήθεια των εφαρμογών Actionbound και BlippAR. Το παιχνίδι έχει ενταχθεί στο τέλος των Δ.Ε. γιατί ο ρόλος του είναι να αποτελέσει μια νέα γνώση για την ιστορία των προσφύγων που έφτασαν στη πόλη του Ρεθύμνου. Έτσι αφού οι μαθητές έλαβαν γνώση για την αποκατάσταση των προσφύγων συλλήβδην στη χώρα μας, μέσω του παιχνιδιού μαθαίνουν για την αποκατάσταση των προσφύγων στην πόλη τους. Το παιχνίδι έχει ως στόχο συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα, τα οποία αναφέρονται στα εισαγωγικά στοιχεία της 4^{ης} ενότητας ενώ στην ίδια ενότητα ο μαθητής μαθαίνει για τις εφαρμογές που θα χρησιμοποιήσει στην κινητή του συσκευή.

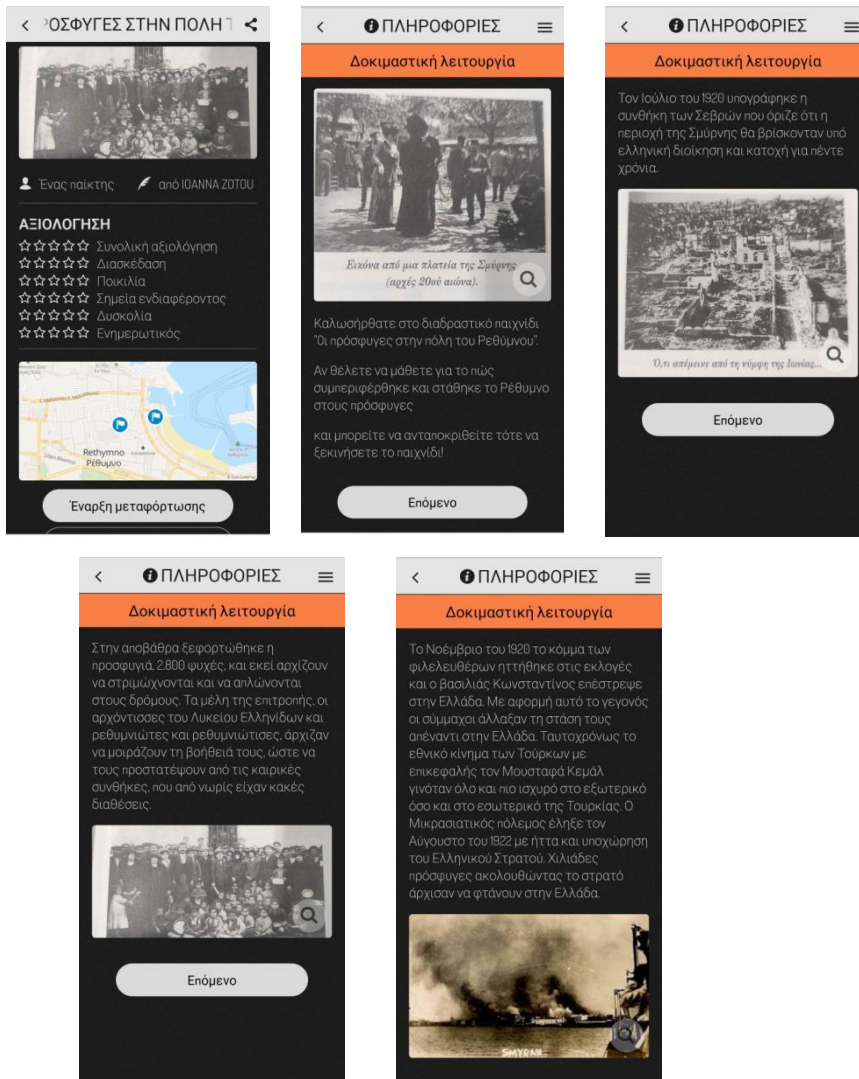
Σκοπός του παιχνιδιού αποτελεί να έρθει ο μαθητής σε επαφή με την τοπική ιστορική γνώση και μέσα από τη παιχνιδοποίηση να γνωρίσει όλα εκείνα τα ιστορικά σημεία που συνεισέφεραν στην πρώτη αποκατάσταση των προσφύγων, όπως είναι το Λύκειο Ελληνίδων, η Κρήνη Ριμόντι, η Λότηζια, το τζαμί Νερατζές.

Θέμα του παιχνιδιού αποτελεί το που αποκαταστάθηκαν οι πρόσφυγες κατά τις πρώτες ώρες άφιξης τους στη πόλη του Ρεθύμνου και πως λειτούργησε ο τοπικός μηχανισμός και η τοπική κοινωνία γενικά.

Ο τόπος αφορά τη παλιά πόλη του Ρεθύμνου

Αφετηρία του παιχνιδιού αποτελεί το λιμάνι του Ρεθύμνου, στο οποίο αποβιβάστηκαν οι πρόσφυγες και τελικός προορισμός η πλατεία Μικρασιατών στην οποία στήθηκε μνημείο μνήμης για τους ξεριζωμένους του τόπου μας (Εικόνα 41).

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 41: Αφιερώματα παιχνιδιού

Σημεία ενδιαφέροντος του παιχνιδιού αποτελούν 1. το λιμάνι του Ρεθύμνου, 2. Το Λύκειο των Ελληνίδων, 3. η Λότζια, 4. η Κρήνη Ριμόντι, 5. Ο κινηματογράφος «Απόλλων», 6. Η Κυρία των Αγγέλων, 7. Ο Ερυθρός Σταυρός, 8. Η Εστία Ρεθύμνιων Μικρασιατών, 9. Το τζαμί Νερατζέ – Ωδείο Ρεθύμνου, 10. Το μνημείο στη Πλατεία Μικρασιατών.

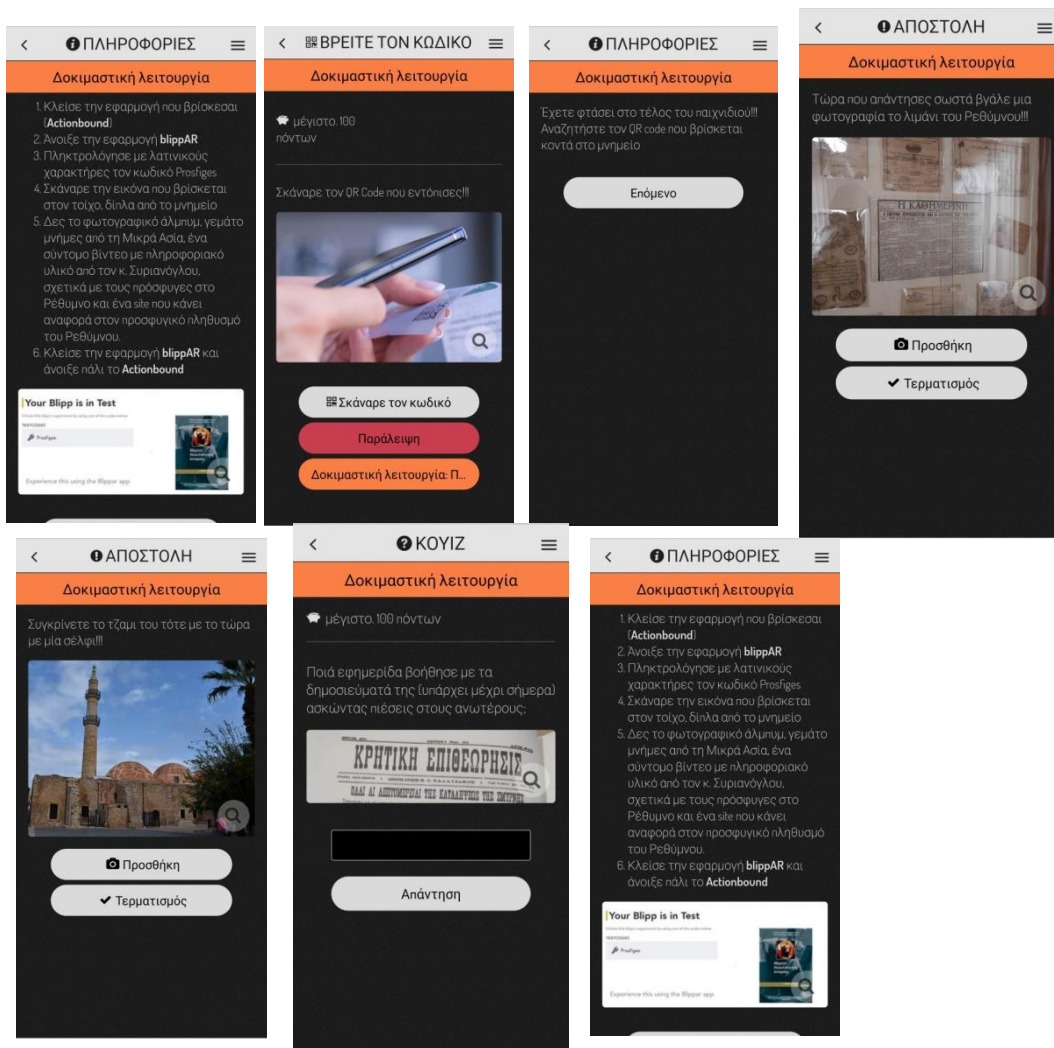
Η διάρκειά του εκτιμάται στα 60 λεπτά περίπου.

Το παιχνίδι έχει σχεδιαστεί ώστε να παίζεται ατομικά, ωστόσο οι παίκτες συνεργάστηκαν για να εντοπίσουν τα σημεία, να απαντηθούν οι ερωτήσεις, να κερδηθούν πόντοι.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

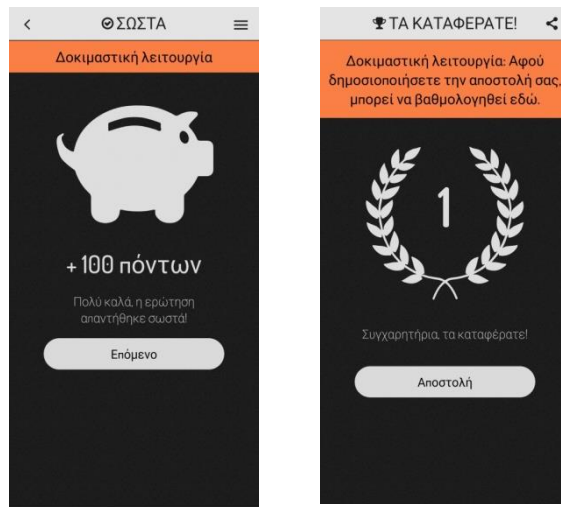
Οι δραστηριότητες που εντοπίζονται στο παιχνίδι αφορούν 1. τον εντοπισμό των σημείων ενδιαφέροντος, 2. την απάντηση σε quiz, 3. να σκανάρουν QR Code, 4. να φωτογραφηθούν ή να ηχογραφηθούν (Εικόνα 41). Ακόμα και αν δεν απαντηθούν σωστά κάποιες δραστηριότητες τον μαθητή – παίκτη το παιχνίδι του επιτρέπει να συνεχίσει.

Τέλος το παιχνίδι περιέχει στοιχεία παιχνιδοποίησης στο οποίο ο μαθητής – παίκτης καλείται να εκτελέσει αποστολές, να απαντήσει σε ερωτήσεις, να βρει σημεία (Εικόνα 42).

Εικόνα 42: Δραστηριότητες παιχνιδιού

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Εικόνα 43: Στοιχεία παιχνιδοποίησης

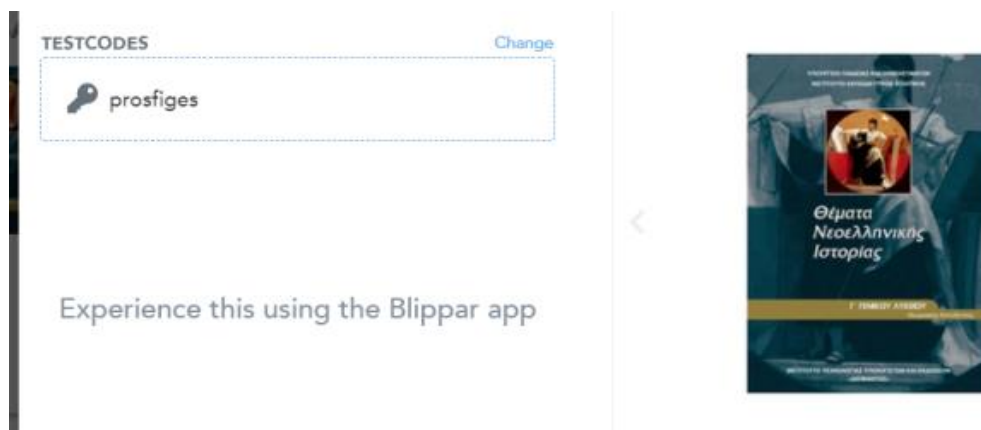
3.3 Μεθοδολογία εφαρμογής και αξιολόγησης του υλικού

3.3.1 Μεθοδολογία της έρευνας

Το Εκπαιδευτικό υλικό δημιουργήθηκε με την βοήθεια του H5P εργαλείου και ενσωματώθηκε στην πλατφόρμα του Chamilo (http://chamilo.datacenter.uoc.gr/metchamilo/courses/GHAPOKATASTASHTWNPROSEYGWN/index.php?id_session=0). Ο τίτλος του διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού είναι «Η Αποκατάσταση των προσφύγων» και ολοκληρώθηκε με την βοήθεια και τη χρήση των εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας Actionbound και Blippar.

Εικόνα 44: QR Code για το Actionbound

Εικόνα 45: QR Code για το Blippar και κωδικός

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

3.3.2 Ανάλυση μεθοδολογικού πλαισίου - Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της Ερευνητικής Εργασίας ήταν ο σχεδιασμός, η δημιουργία και η υλοποίηση ολοκληρωμένης παρέμβασης, συμπληρωματικής σχολικής ΕξΑΕ με τη χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας, στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου, η οποία αποτιμήθηκε από μαθητές της άτυπης εκπαίδευσης, εκπαιδευτικούς της άτυπης εκπαίδευσης αλλά και από τελειόφοιτους του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)».

3.3.3 Στόχοι της έρευνας

Οι βασικοί στόχοι της έρευνας ήταν να διερευνηθούν

1. οι απόψεις των ειδικών στην ΕξΑΕ αναφορικά με το αν διέπεται το Ε.Υ. από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
2. οι απόψεις των ειδικών στην ΕξΑΕ αναφορικά με το αν το Ε.Υ. έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης.
3. οι απόψεις των εκπαιδευτικών – φιλολόγων για το Ε.Υ.
4. οι απόψεις των μαθητών για το Ε.Υ.
5. οι απόψεις των μαθητών για το παιχνίδι Ε.Π.

3.3.4 Τα ερευνητικά ερωτήματα

1. Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;
2. Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;
3. Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών – φιλολόγων για το Ε.Υ.;
4. Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών για το Ε.Υ.;
5. Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών για το παιχνίδι Ε.Π.;

3.3.5 Χρονική περίοδος διεξαγωγής της έρευνας

Η έρευνα για τα δύο εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, το εκπαιδευτικό υλικό και το παιχνίδι επαυξημένης πραγματικότητας, διεξήχθη τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2022.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

3.3.6 Κωδικοποίηση των δεδομένων

Ως μονάδα ανάλυσης χρησιμοποιήθηκε η περίοδος λόγου. Για την ανάλυση περιεχομένου των κειμένων χρησιμοποιήθηκε το ειδικό λογισμικό Atlas-ti. Όλες οι απαντήσεις πληκτρολογήθηκαν και αποθηκεύτηκαν σε μορφοποίηση εμπλουτισμένου κειμένου rtf (rich text format) και με αυτή τη μορφή καταχωρήθηκαν στο λογισμικό. Στη συνέχεια ακολούθησε η κωδικοποίηση των απόψεων των μαθητών. Η κατηγοριοποίηση πραγματοποιήθηκε με βάση τους άξονες.

3.3.7 Η μέθοδος δειγματοληψίας - οι συμμετέχοντες στην έρευνα

Έρευνα για το Εκπαιδευτικό Υλικό

Για τις ανάγκες της έρευνάς επιλέχθηκε η σκόπιμη δειγματοληψία, η οποία αποτελεί την καλύτερη τεχνική ως προς την αντιστοίχιση του δείγματος με τους στόχους της έρευνας. (Kelly, Bourgeault & Dingwall, 2010).

Σχεδιασμός

Ο ερευνητής κρίνει την σχεδίαση της σκόπιμης έρευνας, πράγμα που σημαίνει ότι αυτός αποφασίζει για το δείγμα του πληθυσμού, ώστε να αποδώσει κατάλληλα και να μπορέσει να αποφέρει τα ιδανικά δεδομένα για την έρευνα. Στην συγκεκριμένη περίπτωση το δείγμα που επιλέχθηκε ήταν τρεις (3) τελειόφοιτοι του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)» ως γνώστες του αντικειμένου. Κατόπιν επιλέχθηκαν δύο (2) μαθητές της άτυπης εκπαίδευσης, οι οποίοι συμμετείχαν στην ολοκληρωμένη παρέμβαση και τέλος δύο (2) καθηγητές φιλόλογοι της άτυπης εκπαίδευσης ως γνώστες του μαθήματος.

3.3.8 Έρευνα για την εφαρμογή επαυξημένης πραγματικότητας.

Στην παραπάνω έρευνα χρησιμοποιήθηκε η εφαρμογή της επαυξημένης πραγματικότητας. Οι 2 μαθητές της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου, Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών, είχαν συμμετάσχει στην εφαρμογή του Actionbound και Blippar, αφού το εφάρμοσαν στην πράξη στα πλαίσια εκπαιδευτικής παρέμβασης κατά την ώρα του μαθήματος της Ιστορίας.

3.3.9 Επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας του εκπαιδευτικού υλικού

Κατά τον Μαντζούκα (2007) επιδίωξη του ερευνητή στην ποιοτική έρευνα είναι να εξερευνήσει και να κατανοήσει σε βάθος τις υποκειμενικές αντιλήψεις, πεποιθήσεις και εμπειρίες συγκεκριμένων προσώπων αναφορικά με κάποιο φαινόμενο ώστε να δημιουργηθεί μια βαθύτερη, αρτιότερη και περισσότερο επεξεργασμένη γνώση για το υπό έρευνα φαινόμενο, η οποία θα περιέχει μια ολιστική και βαθύτερη ερμηνεία για τους συμμετέχοντες και το περιβάλλον τους σε σχέση με το φαινόμενο της έρευνας.

Στην ποιοτική έρευνα, ο ερευνητής δεν θεωρεί ότι το αντικείμενο της μελέτης του αντίκειται και άρα χρειάζεται να μετρηθεί και να εξηγηθεί όσο ότι το αντικείμενο της έρευνάς του είναι υποκείμενο που δημιουργεί το ίδιο τα νοήματα και την πραγματικότητά του, πιθανότητα διαφορετική από την αντικειμενική κοινωνική πραγματικότητα (Λυδάκη 2007, σελ71).

Η ποιοτική έρευνα που ως αντικείμενο έχει την καταγραφή των σχετικών εμπειριών, αντιλήψεων. Αυτό σημαίνει ότι η έρευνα εστιάζεται όχι στο τελικό αποτέλεσμα ενός κοινωνικού φαινομένου, αλλά στα αίτια που οδηγούν σε αυτό το κοινωνικό φαινόμενο. Για το λόγο αυτό και η ποιοτική έρευνα δεν έχει σαφή όρια και θεωρητικά μοντέλα πάνω στα οποία να βασίζεται, αλλά βασίζεται στο πώς ο ερευνητής θα ερμηνεύσει το αντικείμενο της έρευνας (Bryman, 2017).

Για την επεξεργασία των δεδομένων εφαρμόστηκε η ποιοτική ανάλυση περιεχομένου. Στην έρευνα του εκπαιδευτικού υλικού, όπου συμμετείχαν οι μαθητές της Γ' τάξης, έγινε επεξεργασία των δεδομένων από τις ανοιχτές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου όπου χρησιμοποιήθηκε η Ποιοτική Ανάλυση Περιεχομένου για να καθοριστούν οι κατηγορίες ανάλυσης. Η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε και για την έρευνα που διεξήχθη στους εκπαιδευτικούς και στους ειδικούς των ΤΠΕ.

3.3.10 Επεξεργασία δεδομένων της έρευνας της εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας

Για την εφαρμογή της επαυξημένης πραγματικότητας όπου συμμετείχαν οι μαθητές της Γ' τάξης Λυκείου, πραγματοποιήθηκε ανάλυση των δεδομένων από τις ανοιχτές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Για την επεξεργασία των ανοιχτών ερωτήσεων χρησιμοποιήθηκε η Ποιοτική Ανάλυση Περιεχομένου για να καθοριστούν οι κατηγορίες ανάλυσης.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

3.3.11 Ζητήματα δεοντολογίας

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας δεν προέκυψαν ηθικά διλήμματα ή προβλήματα για την εφαρμογή των κανόνων δεοντολογίας της έρευνας. Στη διαδικασία επεξεργασίας των δεδομένων τηρήθηκε απόλυτως η ανωνυμία των συμμετεχόντων.

3.3.12 Εγκυρότητα και Αξιοπιστία

Η τριγωνοποίηση εξασφαλίζει την εγκυρότητα και την αξιοπιστία, συνδυάζοντας διαφορετικές ερευνητικές μεθοδολογίες, όταν διερευνάται το ίδιο φαινόμενο. Ειδικότερα χρησιμοποιείται το ίδιο μέσο συλλογής δεδομένων, στην περίπτωση της παρούσας έρευνας χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο ανοιχτού τύπου, σε διαφορετικά δείγματα, που είναι οι ειδικοί στην ΕξΑΕ, οι εκπαιδευτικοί - φιλόλογοι και οι μαθητές. Αξίζει να σημειωθεί ότι περιγράφονται αναλυτικά όλα τα στάδια της έρευνας και των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τα ευρήματα. Τέλος για να υπάρχει αξιοπιστία όλα τα ερωτηματολόγια φυλάσσονται.

3.4 Σύνοψη

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρήθηκε η μεθοδολογία ανάπτυξης του ψηφιακού υλικού, τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν. Δόθηκε, επιπλέον, λεπτομερώς το περιβάλλον του μαθήματος στην πλατφόρμα Chamilo και το παιχνίδι Ε.Π. Στη συνέχεια παρατέθηκε η ανάλυση του μεθοδολογικού πλαισίου, ο σκοπός της έρευνας, οι στόχοι και τα ερευνητικά ερωτήματα. Στη συνέχεια αναλύονται οι υποενότητες που αφορούν τους συμμετέχοντες, τη χρονική περίοδο διεξαγωγής της έρευνας, τη κωδικοποίηση των δεδομένων, τη μέθοδο δειγματοληψίας, τους περιορισμούς της έρευνας, τα ζητήματα δεοντολογίας και την εγκυρότητα και την αξιοπιστία.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

4. Αποτελέσματα της έρευνας

4.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται η ανάλυση των δεδομένων, τα οποία εξήχθησαν από τα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι ειδικοί στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές. Ακολουθείται η παρουσίαση και ο σχολιασμός τους.

4.2 Μεθοδολογία έρευνας και μέσα συλλογής δεδομένων

Σε ό,τι αφορά την έρευνα του εκπαιδευτικού υλικού χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ποιοτικής ανάλυσης. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα, που πρόκειται για τρεις τελειόφοιτους του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής- εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-learning)», αφού μελέτησαν το εκπαιδευτικό υλικό στην πλατφόρμα Chamilo, έπειτα συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο δημιουργούμενο από το ΕΔΙΒΕΑ για τη συλλογή ποιοτικών ερευνητικών δεδομένων. Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου κατηγοριοποιήθηκαν σε 10 άξονες αντιστοιχούμενοι στα ερευνητικά ερωτήματα.

ΕΥ – Ερευνητικοί Άξονες / Ειδικοί
1 ^{ος} άξονας: Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση
2 ^{ος} άξονας: Απλή - κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου
3 ^{ος} άξονας: Ευχρηστία του ΕΥ
4 ^{ος} άξονας: Υποστήριξη – καθοδήγηση στη μελέτη του μαθητή
5 ^{ος} άξονας: Υποστήριξη της αλληλεπίδρασης με τον μαθητή στη μελέτη του
6 ^{ος} άξονας: Παροχή δυνατότητας αναστοχασμού - αυτοαξιολόγησης στον μαθητή
7 ^{ος} άξονας: Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
8 ^{ος} άξονας: Εφαρμογή αρχών της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης
9 ^{ος} άξονας: Δυνατά σημεία
10 ^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 1: Ε.Υ., ερευνητικοί άξονες / Ειδικοί

Εν συνεχεία σε ό,τι αφορά την έρευνα του εκπαιδευτικού υλικού χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ποιοτικής ανάλυσης και συμμετείχαν σε αυτή δύο μαθητές της άτυπης εκπαίδευσης συμπληρώνοντας ένα ερωτηματολόγιο ανοιχτών ερωτήσεων, απαντώντας σε 8 ερωτήσεις σχετικά με τον εναλλακτικό τρόπο διδασκαλίας,

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

την πλατφόρμα Chamilo και το εκπαιδευτικό υλικό. Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου κατηγοριοποιήθηκαν σε τέσσερις άξονες αντιστοιχούμενοι στα ερευνητικά ερωτήματα.

ΕΥ – Ερευνητικοί Άξονες / Μαθητές

1^{ος} άξονας: Ο νέος τρόπος διδασκαλίας

2^{ος} άξονας: Η ευχρηστία και η ελκυστικότητα του ΕΥ

3^{ος} άξονας: Τα μαθησιακά αποτελέσματα

4^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 2: Ε.Υ., ερευνητικοί άξονες / Μαθητές

Έπειτα για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε και ένα ερωτηματολόγιο ανοιχτών ερωτήσεων για το παιχνίδι επαυξημένης πραγματικότητας χρησιμοποιώντας την ποιοτική έρευνα. Οι δύο μαθητές της άτυπης εκπαίδευσης απάντησαν σε ερωτήσεις που σχετίζονται με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και έπειτα απάντησαν σε ερωτήσεις αποτιμώντας το παιχνίδι. Οι ερωτήσεις αυτές κατηγοριοποιήθηκαν σε έξι άξονες και αντιστοιχούν στα ερευνητικά ερωτήματα.

Παιχνίδι – Ερευνητικοί Άξονες

1^{ος} άξονας: Σχεδιασμός παιχνιδιού

2^{ος} άξονας: Προσβασιμότητα

3^{ος} άξονας: Συνεργασία μαθητών

4^{ος} άξονας: Μειονεκτήματα παιχνιδιού

5^{ος} άξονας: Πλεονεκτήματα παιχνιδιού

6^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης - Παρατηρήσεις

Πίνακας 3: Ε.Υ., ερευνητικοί άξονες / Παιχνίδι

Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκε η τριγωνοποίηση, για αυτό και διεξήχθη έρευνα και σε εκπαιδευτικούς - φιλολόγους. Χρησιμοποιήθηκε η Ποιοτική Ανάλυση περιεχομένου και τα δεδομένα εξήχθησαν από τα ερωτηματολόγια των δύο εκπαιδευτικών, της άτυπης εκπαίδευσης και προσδιορίστηκαν οι κατηγορίες κωδικοποίησης ανά ερευνητικό άξονα.

Ε.Υ. – Ερευνητικοί Άξονες / Εκπαιδευτικοί - Φιλόλογοι

1^{ος} άξονας: Παρουσίαση

2^{ος} άξονας: Ευχρηστία

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

3 ^{ος} άξονας: Επάρκεια
4 ^{ος} άξονας: Ανταπόκριση στους στόχους του Α.Π.
5 ^{ος} άξονας: Αξιοποίηση στη διδασκαλία
6 ^{ος} άξονας: Δυνατά σημεία
7 ^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 4: Ε.Υ., ερευνητικοί άξονες / Εκπαιδευτικοί-Φιλολόγοι

Για την επεξεργασία των δεδομένων της ποιοτικής έρευνας του εκπαιδευτικού υλικού, ώστε να υπάρχει αντικειμενικότητα ακολουθήθηκε η ανάλυση περιεχομένου. Ειδικότερα ως μονάδα ανάλυσης θεωρήθηκε η περίοδος λόγου, που περιέχει κυρία ή και δευτερεύουσα πρόταση, με ολοκληρωμένο νόημα.

ΕΥ – Κατηγορίες Ανάλυσης ανά Ερευνητικό Άξονα (ειδικοί)
1^{ος} άξονας Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση
1. Βιβλιογραφική τεκμηρίωση
2. Αναφορά σε διαφορετικές πηγές
3. Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών
4. Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών
5. Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές
2^{ος} άξονας Απλή - κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικείμενου
1. Φίλικό ύφος
2. Χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών
3. Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας
4. Ευανάγνωστη γραφή
5. Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών
6. Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης
7. Μόνο κείμενο
8. Κείμενο και εικόνες
9. Κείμενο, εικόνες και βίντεο
10. Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση
3^{ος} άξονας Ευχρηστία του ΕΥ
1. «Κουμπιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα
2. Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα
3. Εύκολη πλοήγηση
4. Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων
4^{ος} άξονας Υποστήριξη – καθοδήγηση στη μελέτη του μαθητή
1. Συμβουλές μελέτης
2. Έμφαση σε σημεία
3. Επεξηγηματικά σχόλια
5^{ος} άξονας Υποστήριξη της αλληλεπίδρασης με τον μαθητή στη μελέτη του

1. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση την έκφραση απόψεων/κρίσεων
2. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων
3. Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής
4. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευόμενων
5. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας
6. Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει τις απόψεις
6^{ος} άξονας Παροχή δυνατότητας αναστοχασμού - αυτοαξιολόγησης στον μαθητή
1. Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης
2. Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης
3. Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση
4. Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα
5. Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα
7^{ος} άξονας Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων
1. Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού κάθε ΔΕ
2. Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε ΔΕ
3. Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων
4. Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο δεξιοτήτων
5. Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο στάσεων
6. Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα
8^{ος} άξονας Εφαρμογή αρχών της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης
1. Συνδυασμός κειμένου & εικόνας (Πολυμεσική Αρχή)
2. Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή)
3. Στοιχεία αφήγησης (Αρχή Τροπικότητας)
4. Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή Συνοχής)
5. Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης)
6. Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή Προσωποποίησης)
7. Ηχητική παρουσίαση (Αρχή Προσωποποίησης)
8. Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή Φωνής)
9. Φιλικός χαρακτήρας – Avatar (Αρχή Εικόνας)
10. Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου (Αρχή Κατάτμησης)
11. Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή Προσωποποίησης)
12. Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης)
13. Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες (Αρχή Σηματοδότησης)
14. Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης)
15. Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης (Αρχή Προπαίδευσης)
9^{ος} άξονας Δυνατά σημεία
Δυνατά σημεία
10^{ος} άξονας
Προτάσεις βελτίωσης Προτάσεις βελτίωσης

Πίνακας 5: Ε.Υ., Κατηγορίες αναλύσεις ανά ερευνητικό άξονα/ ειδικοί

Σε ό,τι αφορά την επεξεργασία του δεδομένων των ανοιχτών ερωτήσεων του ερωτηματολογίου, όπου χρησιμοποιήθηκε η ποιοτική ανάλυση περιεχομένου για τους μαθητές, καθορίστηκαν οι κατηγορίες αναλύσεις και οι κατηγορίες κωδικοποίησης ανά άξονα.

Συγκεκριμένα:

EY – Κατηγορίες Ανάλυσης ανά Ερευνητικό Άξονα (μαθητές)
1^{ος} άξονας: Ο εναλλακτικός τρόπος διδασκαλίας
1. Ελκυστικότητα (E1, E7)
2. Ενδιαφέρον (E1)
2^{ος} άξονας: Η ευχρηστία του EY
1. Ευχρηστία (E2)
2. Ευκολία δραστηριοτήτων (E3)
3. Κίνητρα μάθησης (E4)
3^{ος} άξονας: Τα μαθησιακά αποτελέσματα
1. Μαθησιακά αποτελέσματα (E5, E8)
4^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης
1. Προτάσεις – Παρατηρήσεις (E6)

Πίνακας 6: E.Y., Κατηγορίες αναλύσεις ανά ερευνητικό άξονα/Μαθητές

Στη συνέχεια σε ό,τι αφορά την έρευνα για το παιχνίδι της επαυξημένης πραγματικότητας αφού καθορίστηκαν οι κατηγορίες ανάλυσης, δίνονται οι κατηγορίες της κωδικοποίησης ανά άξονα:

Παιχνίδι – Κατηγορίες Ανάλυσης ανά Ερευνητικό Άξονα
1^{ος} άξονας Σχεδιασμός παιχνιδιού
1. Κώλημα κατά τη διαδικασία του παιχνιδιού (E6α, E6β)
2^{ος} άξονας Προσβασιμότητα
1. Διάρκεια πρόσβασης (E1α, E1β)
2. Συσκευή πρόσβασης (E4)
3. Τεχνικό κώλημα (E5α, E5β)
3^{ος} άξονας Συνεργασία μαθητών
1. Αριθμός των μελών της ομάδας (E2)
2. Συνεργασία (E3α, E3β)
4^{ος} άξονας Μειονεκτήματα παιχνιδιού
1. Μειονεκτήματα (E8)
5^{ος} άξονας Πλεονεκτήματα παιχνιδιού
1. Πλεονεκτήματα (E9)
6^{ος} άξονας Προτάσεις βελτίωσης - Παρατηρήσεις
1. Προτάσεις βελτίωσης (E10)

Πίνακας 7: E.Y., Κατηγορίες αναλύσεις ανά ερευνητικό άξονα/Παιχνίδι

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Και στη συνέχεια δίνονται οι κατηγορίες της κωδικοποίησης ανά άξονα για τους Εκπαιδευτικούς - Φιλολόγους :

Ε.Υ. – Ερευνητικοί Άξονες / Εκπαιδευτικοί - Φιλολόγοι	
1^{ος} άξονας: Παρουσίαση Ε.Υ.	
Παρουσίαση	
2^{ος} άξονας: Ευχρηστία Ε.Υ.	
Ευχρηστία	
3^{ος} άξονας: Επάρκεια Ε.Υ.	
Επάρκεια	
4^{ος} άξονας: Ανταπόκριση στους στόχους του Α.Π.	
Ανταπόκριση στους στόχους του Α.Π.	
5^{ος} άξονας: Αξιοποίηση στη διδασκαλία	
Αξιοποίηση στη διδασκαλία	
6^{ος} άξονας: Δυνατά σημεία	
Δυνατά σημεία	
7^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης	
Προτάσεις βελτίωσης	

Πίνακας 8: Ε.Υ., Κατηγορίες αναλύσεις ανά ερευνητικό άξονα/ Εκπαιδευτικοί - Φιλολόγοι

Σε αυτό το σημείο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας σε πίνακες. Ο κάθε πίνακας παρουσιάζει την αποτίμηση ανά κατηγορία ανάλυσης. Επίσης στον κάθε πίνακα οι κωδικοί Α,Β,Γ αντιστοιχούν σε κάθε έναν από τους αξιολογητές, ώστε να υπάρξει το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων. Μετά από κάθε παράθεση πίνακα δίνεται ο σχολιασμός των ευρημάτων συνολικά για κάθε ερευνητικό άξονα.

4.3 Οι απόψεις των ειδικών της ΕξΑΕ

Το προφίλ των συμμετεχόντων στην έρευνα / Ειδικοί

1. Φύλο (Ε1)

Φύλο	Αριθμός
Άντρες	1
Γυναίκες	2
Σύνολο	3

Πίνακας 9: Έρευνα ΕΥ, το δείγμα κατά φύλο

Οι ειδικοί εκπαιδευτικοί εξοικειωμένοι στις νέες τεχνολογίες που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν τρεις, ένας άντρας και δύο γυναίκες.

2. Ηλικία (E2)

Ηλικία	Αξιολογητές		
Ηλικιακή Ομάδα	A	B	Γ
22-30		✓	
31-40			
40-50		✓	
Πάνω από 50	✓		

Πίνακας 10: Έρευνα EY, οι συμμετέχοντες κατά ηλικιακή ομάδα

Όπως γίνεται φανερό οι τρεις αξιολογητές δεν ανήκουν στην ίδια ηλικιακή ομάδα.

3. Έτη εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας (E3)

Έτη προϋπηρεσίας	Αξιολογητές		
Έτη προϋπηρεσίας	A	B	Γ
0-4		✓	
5-10			
11-20		✓	
Πάνω από 20	✓		

Πίνακας 11: Έρευνα EY, οι συμμετέχοντες κατά έτη προϋπηρεσίας

Οι τρεις αξιολογητές δεν έχουν τα ίδια έτη προϋπηρεσίας στην εκπαίδευση

4. Εξοικείωση με μεθοδολογία ΕξΑΕ και ΤΠΕ (E4,E5,E6,E7)

Αξιολογητές			
Ερώτηση	A	B	Γ
E.4.Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).	5	4	5
E.5. Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.	4	4	5
E.6.Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.	5	4	4
E.7.Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).	5	4	5

Πίνακας 12: Έρευνα EY, Εξοικείωση συμμετεχόντων με ΤΠΕ και ΕξΑΕ

Διαπιστώνεται πως και οι τρεις αξιολογητές ανήκουν στο ίδιο επίπεδο ειδικών γνώσεων που τους καθιστά ικανούς να αξιολογήσουν και να αποτιμήσουν το εκπαιδευτικό υλικό. Ειδικότερα οι δύο από τους τρεις αξιολογητές δηλώνουν απόλυτα εξοικειωμένοι με

τις ΤΠΕ. Έπειτα μόνο ένας από τους τρεις τις χρησιμοποιεί στον απόλυτο βαθμό στην εκπαιδευτική πράξη. Επίσης στον απόλυτο βαθμό μόνο ένας από τους τρεις θεωρεί τον εαυτό του πλήρως εξοικειωμένο με την μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ωστόσο δύο από τους τρεις αξιολογητές θεωρούν ότι είναι εξοικειωμένοι, στον απόλυτο βαθμό, με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

1^{ος} Ερευνητικός άξονας: Επιστημονική συνοχή / τεκμηρίωση (Ερωτήσεις Α1,Α2,Α3, Α4,Α5)

α) Βιβλιογραφική τεκμηρίωση (Α1)

Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση;	
A	Κάθε πληροφορία που παρατίθεται είναι βιβλιογραφικά τεκμηριωμένη, ενώ σημειώνεται και η αντίστοιχη βιβλιογραφική πηγή.
B	Ναι γίνεται
Γ	Ναι υπάρχει

Πίνακας 13: Βιβλιογραφική τεκμηρίωση

β) Αναφορά σε διαφορετικές πηγές (Α2)

Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ);	
A	Ναι, παρατηρήθηκε, πλήθος πηγών.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 14: Αναφορά σε διαφορετικές πηγές

γ) Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών (Α3)

Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων;	
A	Στην μεγαλύτερη έκταση του υλικού, υφίσταται κριτική πλαισίωση.
B	Ναι
Γ	Ναι γίνεται

Πίνακας 15: Συγκριτική ανάλυση πληροφοριών

δ) Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών (Α4)

Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών;	
A	Ερμηνεία και παρουσίαση από διαφορετική οπτική, παρατηρήθηκε σε αρκετά σημεία.
B	Ναι

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Γ	Ναι
---	-----

Πίνακας 16: Ερμηνεία-κριτική συζήτηση πληροφοριών

ε) Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές (Α5)

Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές;

A	Παρέχεται η δυνατότητα πρόσβασης σε διαφορετικές πηγές.
---	---

B	Ναι
---	-----

Γ	Ναι
---	-----

Πίνακας 17: Δυνατότητα μελέτης σε διαφορετικές πηγές

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 1^{ου} ερευνητικού άξονα

Σε ό,τι αφορά την επιστημονική συνοχή και την τεκμηρίωση του εκπαιδευτικού υλικού εξάγεται το συμπέρασμα, μέσω των ειδικών αξιολογητών, ότι στο εκπαιδευτικό υλικό εντοπίζεται βιβλιογραφική τεκμηρίωση, υπάρχει πληθώρα πηγών πληροφοριών, υφίσταται συγκριτική ανάλυση των απόψεων. Επίσης το εκπαιδευτικό υλικό είναι εμπλουτισμένο με ερμηνεία και κριτική συζήτηση των πληροφοριών ενώ ταυτόχρονα παρέχεται η δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.

2^{ος} Ερευνητικός άξονας: Απλή-κατανοητή παρουσίαση γνωστικού αντικειμένου (Ερωτήσεις B1,B2,B3,B4,B5,B6,B7,B8,B9,B10)

α) Φιλικό ύφος (B1)

Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη;

A	Ναι, το ύφος γραφής είναι εξαιρετικό. Οι πληροφορίες και η κριτική πλαισίωση είναι κατανοητές και παρέχονται μέσω πολλαπλών αναπαραστάσεων.
---	---

B	Ναι είναι φιλικό.
---	-------------------

Γ	Ναι
---	-----

Πίνακας 18: Φιλικό ύφος

β) Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών (B2)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών;

A	Δεν παρατηρήθηκε χρήση κτητικών και προσωπικών αντωνυμιών.
---	--

B	Όχι
---	-----

Γ	Δεν εντοπίζεται
---	-----------------

Πίνακας 19: Χρήση προσωπικών & κτητικών αντωνυμιών

γ) Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας (B3)

Στο Ε.Υ. γίνεται κατά το δυνατόν χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας;	
A	Η γλώσσα είναι ρέουσα, μεστή και απολύτως κατανοητή.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 20: Χρήση καθομιλούμενης γλώσσας

δ) Ευανάγνωστη γραφή (B4)

Η γραφή του Ε.Υ. είναι ευανάγνωστη;	
A	Εξαιρετικά δοσμένα κείμενα γραφής.
B	Ναι, αρκετά.
Γ	Ναι.

Πίνακας 21: Ευανάγνωστη γραφή

ε) Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών (B5)

Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική;	
A	Υφίσταται μια πολύ καλή ισορροπία αναφορικά με την πυκνότητα των πληροφοριών.
B	Ναι, είναι ικανοποιητική.
Γ	Ναι

Πίνακας 22: Ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών

στ) Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης (B6)

Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης;	
A	Οι πληροφορίες παρουσιάζονται τμηματικά, με ευχάριστο τρόπο. Προδιαθέτουν δε τον εκπαιδευόμενο να συνεχίσει την μελέτη προς ολοκλήρωση της ενότητας.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 23: Τμηματική παρουσίαση στο μέγεθος της οθόνης

ζ) Μόνο κείμενο (B7)

Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο;	
A	Όχι, δεν περιέχει μόνο κείμενο αλλά και εικόνα και βίντεο (διαδραστικά και επεξηγηματικά).
B	Όχι, δεν έχει μόνο κείμενο.
Γ	Όχι, δεν έχει μόνο κείμενο.

Πίνακας 24: Μόνο κείμενο

η) Κείμενο και εικόνες (B8)

Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες;	
A	Περιέχει κείμενο, εικόνες, σε σωστή αναλογία, αλλά όχι μόνο αυτά.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 25: Κείμενο και εικόνες

θ) Κείμενο, εικόνες και βίντεο (B9)

Το Ε.Υ περιέχει κείμενο, εικόνες και video;	
A	Αξιοποιούνται εικόνα, βίντεο και κείμενο για την παρουσίαση και την διερεύνηση του εκπαιδευτικού υλικού.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 26: Κείμενο, εικόνες και βίντεο

ι) Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση (B10)

Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση;	
A	Η επιλογή των χρωματικών αποχρώσεων διευκολύνουν την αλληλεπίδραση, σε ένα ξεκούραστο και φιλικό περιβάλλον, που σε ωθεί στην συνέχιση και ολοκλήρωση της μελέτης.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 27: Χρωματικές συνθέσεις για άνετη αλληλεπίδραση

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 2^{ου} ερευνητικού άξονα

Από τα ευρήματα εξάγεται εύκολα το συμπέρασμα ότι το εκπαιδευτικό υλικό συμβάλλει στην απλή και κατανοητή παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου. Ειδικότερα το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από κατανοητές πληροφορίες και κριτική πλαισίωση, χωρίς ωστόσο να εντοπίζεται η χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι ρέουσα, κατανοητή και μεστή. Σε ό,τι αφορά την γραφή είναι αρκετά καλά δομημένο το εκπαιδευτικό υλικό με ισορροπία στην πυκνότητα των πληροφοριών, οι οποίες αξίζει να σημειωθεί ότι παρουσιάζονται τμηματικά, με εύχρηστο τρόπο προδιαθέτοντας τον εκπαιδευόμενο να συνεχίσει την μελέτη προς την ολοκλήρωση της ενότητας. Επιπρόσθετα στο εκπαιδευτικό υλικό δεν εντοπίζεται μόνο κείμενο και εικόνες αλλά και βίντεο για την παρουσίαση και την διερεύνηση του εκπαιδευτικού υλικού. Τέλος η επιλογή των χρωματικών αποχρώσεων διευκολύνουν την

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

άνετη αλληλεπίδραση, σε ένα ξεκούραστο και φιλικό περιβάλλον, ωθώντας τον εκπαιδευόμενο να ολοκληρώσει την μελέτη.

3^{ος} Ερευνητικός άξονας: Ευχρηστία (Ερωτήσεις Γ1,Γ2,Γ3,Γ4)

α) «Κουμπιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα (Γ1)

Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;	
A	Απόλυτα, εμφανή, εύχρηστα και κατανοητά.
B	Ναι, είναι
Γ	Ναι.

Πίνακας 28: «Κουμπιά» κατανοητά και αναγνωρίσιμα

β) Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα (Γ2)

Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;	
A	Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 29: Εικονίδια κατανοητά και αναγνωρίσιμα

γ) Εύκολη πλοήγηση (Γ3)

Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη;	
A	Άνετη πλοήγηση, με απλό και κατανοητό τρόπο
B	Ναι, είναι.
Γ	Ναι

Πίνακας 30: Εύκολη πλοήγηση

δ) Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων (Γ4)

Οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο;	
A	Οι υπέρ-σύνδεσμοι παραπέμπουν στο αντίστοιχο περιεχόμενο που αναμένεται.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 31: Αξιοπιστία υπερσυνδέσμων

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 3^{ου} ερευνητικού άξονα

Σε ό,τι αφορά την ευχρηστία του εκπαιδευτικού υλικού τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν το εκπαιδευτικό υλικό είναι απολύτως εμφανή, εύχρηστα και κατανοητά. Επίσης τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο εκπαιδευτικό υλικό καθίσταται κατανοητά και αναγνωρίσιμα. Επιπλέον η πλοήγηση γίνεται άνετα και με απλό και κατανοητό τρόπο. Τέλος οι υπερσύνδεσμοι που περιέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό παραπέμπουν στο αντίστοιχο περιεχόμενο.

4^{ος} Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη – καθοδήγηση στη μελέτη του εκπαιδευόμενου (Ερωτήσεις Δ1, Δ2, Δ3)

α) Συμβουλές μελέτης (Δ1)

Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό;	
A	Η καθοδήγηση παρέχεται με σαφή και εύκολα κατανοητό τρόπο, με μέτρο και η υποστήριξη ακριβώς όπου απαιτείται.
B	Παρέχονται
Γ	Ναι

Πίνακας 32: Συμβουλές μελέτης

β) Έμφαση σε σημεία (Δ2)

Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση) ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες);	
A	Είναι απολύτως διακριτά τα σημεία, που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 33: Έμφαση σε σημεία

γ) Επεξηγηματικά σχόλια (Δ3)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του;	
A	Το Ε.Υ. περιέχει επεξηγηματικά σχόλια για διευκρινήσεις και υποστήριξη της μελέτης του σπουδαστή.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 34: Επεξηγηματικά σχόλια

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 4ου ερευνητικού άξονα

Εύκολα διαφαίνεται ότι το εκπαιδευτικό υλικό υποστηρίζει και καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του. Ειδικότερα σύμφωνα με τους αξιολογητές στο εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται καθοδήγηση με σαφή και κατανοητό τρόπο, με μετρώ και όπου ακριβώς απαιτείται. Επιπλέον το εκπαιδευτικό υλικό καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Τέλος παρέχονται επεξηγηματικά σχόλια για διευκρινήσεις και υποστήριξη της μελέτης του εκπαιδευόμενου.

5^{ος} Ερευνητικός άξονας: Υποστήριξη της αλληλεπίδρασης με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του (Ερωτήσεις E1,E2,E3,E4,E5,E6)

α) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση, την έκφραση απόψεων- κρίσεων (E1)

Το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα;

A Υπάρχουν δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την έκφραση προσωπικής κρίσης από τον σπουδαστή.

B Ναι

Γ Ναι

Πίνακας 35: Δραστηριότητες για έκφραση κρίσεων

β) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διατύπωση ερωτήσεων (E2)

Το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα;

A Αρκετές δραστηριότητες ωθούν τον σπουδαστή σε αναστοχασμό πάνω σε υπό διαπραγμάτευση ζητήματα

B Φυσικά

Γ Ναι

Πίνακας 36: Δραστηριότητες για διατύπωση ερωτήσεων

γ) Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής (E3)

Το Ε.Υ. περιέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα;

A Η συναισθηματική εμπλοκή στην βάση των προσωπικών ενδιαφερόντων, δεν ήταν απολύτως διακριτή, κυρίως επειδή το κριτήριο του ενδιαφέροντος είναι προσωπικό.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

B	Δεν εντοπίζεται τόσο.
Γ	Όχι πολύ

Πίνακας 37: Δραστηριότητες συναισθηματικής εμπλοκής

δ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν ανταλλαγή απόψεων μεταξύ εκπαιδευόμενων (E4)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους.	
A	Σε συνεργατικές δραστηριότητες.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 38: Δραστηριότητες ανταλλαγής απόψεων

ε) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να αισθανθεί μέλος ομάδας (E5)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες;	
A	Νομίζω, αυτό επιτυγχάνεται σε ικανοποιητικό βαθμό, λόγω του είδους των δραστηριοτήτων.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 39: Δραστηριότητες για αίσθηση του ανήκειν στην ομάδα

στ) Δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει τις απόψεις του (E6)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό;	
A	Αυτό επιτυγχάνεται κυρίως στις δραστηριότητες ανάπτυξης κειμένου.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 40: Δραστηριότητες ενσωμάτωσης απόψεων στο ΕΥ

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 5^{ου} ερευνητικού άξονα

Εκτιμάται ότι το εκπαιδευτικό υλικό στο σύνολο του υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του. Ειδικότερα στο εκπαιδευτικό υλικό υπάρχουν δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την έκφραση της προσωπικής κρίσης του εκπαιδευομένου. Επιπλέον εμπεριέχονται αρκετές δραστηριότητες που ωθούν τον εκπαιδευόμενο σε αναστοχασμό πάνω σε υπό διαπραγμάτευση ζητήματα. Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι δεν εντοπίζονται αρκετές δραστηριότητες που να εμπλέκουν τον

εκπαιδευόμενο συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα, κυρίως γιατί το κριτήριο του ενδιαφέροντος είναι προσωπικό. Επίσης εμπεριέχονται δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με άλλους εκπαιδευόμενους, κυρίως σε συνεργατικές δραστηριότητες, ενώ παράλληλα εντοπίζονται και δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας. Στο εκπαιδευτικό υλικό εντοπίζονται δραστηριότητες, κυρίως ανάπτυξης κειμένου, όπου μέσα από αυτές μπορεί ο εκπαιδευόμενος να εμπλουτίσει τις απόψεις του.

6^{ος} Ερευνητικός άξονας: Δυνατότητα αναστοχασμού – αυτοαξιολόγησης εκπαιδευόμενου (Ερωτήσεις Στ1, Στ2, Στ3, Στ4, Στ5)

α) Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης (Στ1)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου;

A	Ναι, και βέβαια παρέχεται η δυνατότητα ελέγχου της ορθότητας των δοσμένων απαντήσεων, άμεσα, μέσω καθοδήγησης του σπουδαστή στο ακριβές σημείο του υλικού, όπου παρατίθεται η σωστή απάντηση.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 41: Δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης

β) Δραστηριότητες για ανάπτυξη αυτόνομης κριτικής σκέψης (Στ2)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου;

A	Ναι, αυτό επιτυγχάνεται κυρίως στις ερωτήσεις ανάπτυξης.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 42: Δραστηριότητες αυτόνομης κριτικής σκέψης

γ) Δραστηριότητες για ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση (Στ3)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου;

A	Το ύφος και στυλ των επιλεγμένων δραστηριοτήτων, ενθαρρύνει την επικοινωνία για ανατροφοδότηση και σχολιασμό.
B	Ναι

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Γ	Ναι
---	-----

Πίνακας 43: Δραστηριότητες διαύλων επικοινωνίας

δ) Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με τη δική του πραγματικότητα (Στ4)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα;

A	Ναι, γεγονός που ενισχύεται και από την φύση του μαθήματος αλλά και τους στόχους του Αναλυτικού προγράμματος για αυτό.
---	--

B	Ναι
---	-----

Γ	Ναι
---	-----

Πίνακας 44: Δραστηριότητες συσχέτισης δεδομένων με την πραγματικότητά του

ε) Δραστηριότητες εφαρμογής νέας γνώσης στη δική του πραγματικότητα (Στ5)

Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα;

A	Ναι, διότι το θέμα υπό διαπραγμάτευση είναι πρόσφορο για την εξαγωγή συμπερασμάτων, αξιοποιήσιμων στην σημερινή πραγματικότητα.
---	---

B	Ναι
---	-----

Γ	Ναι
---	-----

Πίνακας 45: Δραστηριότητες εφαρμογής γνώσης στην πραγματικότητά του

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 6^{ου} ερευνητικού άξονα

Διαπιστώνεται από τους αξιολογητές ότι το εκπαιδευτικό υλικό παρέχει τη δυνατότητα αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης των εκπαιδευομένων. Ειδικότερα μέσω του εκπαιδευτικού υλικού δίνεται η δυνατότητα ελέγχου της ορθότητας των απαντήσεων, άμεσα, μέσω της καθοδήγησης του σπουδαστή το ακριβές σημείο του υλικού, στο οποίο δίνεται η σωστή απάντηση. Επιπλέον εμπεριέχονται δραστηριότητες, κυρίως ερωτήσεις ανάπτυξης, οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου. Ακόμα το ύφος και η μορφή των δραστηριοτήτων του εκπαιδευτικού υλικού ενθαρρύνει την επικοινωνία για ανατροφοδότηση και σχολιασμό. Πρόσθετα εμπεριέχονται δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα, γιατί είναι η φύση του μαθήματος τέτοια αλλά και οι στόχοι που τίθενται μέσω του Αναλυτικού Προγράμματος. Τέλος εμπεριέχονται δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα, γιατί το θέμα είναι πρόσφορο για την εξαγωγή συμπερασμάτων και αξιοποιήσιμων στην σημερινή πραγματικότητα.

7^{ος} Ερευνητικός άξονας: Σαφήνεια σκοπού και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων (Ερωτήσεις Z1,Z2,Z3,Z4,Z5,Z6)

α) Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού κάθε Δ.Ε. (Z1)

Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας;	
A	Ο σκοπός κάθε διδακτικής ενότητας είναι σαφώς προσδιοριζόμενος.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 46: Σαφήνεια στη διατύπωση του σκοπού

β) Σαφήνεια στη διατύπωση των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων κάθε Δ.Ε. (Z2)

Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα;	
A	Ακριβώς.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 47: Σαφήνεια προσδοκώμενων

γ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο γνώσεων (Z3)

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων;	
A	Αναμφισβήτητα, στο βαθμό που ανταποκρίνονται στα κριτήρια επιλογής του μαθήματος. Κάτι το οποίο στην συγκεκριμένη περίπτωση ισχύει.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 48: Παρακίνηση σε επίπεδο γνώσεων

δ) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο δεξιοτήτων (Z4)

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων;	
A	Ναι, ο σπουδαστής παρακινείται σε επίπεδο δεξιοτήτων.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 49: Παρακίνηση σε επίπεδο δεξιοτήτων

ε) Παρακίνηση των προσδοκώμενων σε επίπεδο στάσεων (Z5)

Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων;	
A	Ο σπουδαστής παρακινείται σε επίπεδο στάσεων.
B	Ναι
Γ	Ναι

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Πίνακας 50: Παρακίνηση σε επίπεδο στάσεων

στ) Έλεγχος προόδου με βάση τα προσδοκώμενα (Ζ6)

Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;	
A	Ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων έχει πραγματοποιηθεί στην βάση αυτής της δυνατότητας ελέγχου.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 51: Έλεγχος προόδου βάσει προσδοκώμενων

Σχολιασμός αποτελεσμάτων 7^{ου} ερευνητικού άξονα

Σύμφωνα με τους αξιολογητές το εκπαιδευτικό υλικό ανταποκρίνεται στον σκοπό και στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Ειδικότερα ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας είναι σαφώς προσδιοριζόμενος. Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα διατυπώνονται με σαφήνεια σε επίπεδο γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων. Τέλος ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων έχει πραγματοποιηθεί έτσι ώστε ο εκπαιδευόμενος να ελέγχει την πρόοδο του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

8^{ος} Ερευνητικός άξονας: Εφαρμογή αρχών της Γνωστικής Θεωρίας Πολυμεσικής Μάθησης

(Ερωτήσεις H1,H2,H3,H4,H5,H6,H7,H8,H9,H10,H11,H12,H13,H14,H15)

α) Συνδυασμός κειμένου και εικόνας (Πολυμεσική Αρχή) (H1)

Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κειμένου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου; (Πολυμεσική Αρχή)	
A	Ναι και με εύστοχο τρόπο.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 52: Συνδυασμός κειμένου εικόνας

β) Χρήση εικόνων (Πολυμεσική Αρχή) (H2)

Στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο; (Πολυμεσική Αρχή)	
A	Ναι, η επιλογή των εικόνων έχει γίνει στην βάση αυτού του κριτηρίου.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 53: Χρήση εικόνων

γ) Στοιχεία αφήγησης (Αρχή Τροπικότητας) (H3)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.); (Αρχή της Τροπικότητας)

A	Υπάρχει κυρίως μονόλογος, σχολιασμός και περιγραφή.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 54: Στοιχεία αφήγησης

δ) Μη σχετικές πληροφορίες (Αρχή Συνοχής) (H4)

Στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο; (Αρχή της Συνοχής)

A	Δεν παρατηρήθηκε η ύπαρξη άσχετου υλικού.
B	Όχι
Γ	Όχι

Πίνακας 55: Μη σχετικές πληροφορίες

ε) Φιλική γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης) (H5)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας; (Αρχή της Προσωποποίησης)

A	Εξαιρετικά ζεστής και φιλικής γλώσσας και ύφους.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 56: Φιλική γλώσσα

στ) Χρήση δεύτερου προσώπου (Αρχή Προσωποποίησης) (H6)

Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου; (Αρχή της Προσωποποίησης)

A	Εξυπηρετώντας την ουσιαστική διάδραση.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 57: Χρήση β' προσώπου

ζ) Ηχητική παρουσίαση (Αρχή της Προσωποποίησης) (H7)

Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου; (Αρχή της Προσωποποίησης)

A	Στην αρχή κάθε ενότητας, με την εισαγωγή.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 58: Ηχητική παρουσίαση

η) Φιλικό ύφος ηχητικής παρουσίασης (Αρχή Φωνής) (H8)

Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο; (Αρχή της Φωνής)

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

A	Αρκετά φιλικό, το οποίο προδιαθέτει πολύ θετικά.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 59: Φιλικό ύφος αφήγησης

θ) Φιλικός χαρακτήρας – Avatar (Αρχή Εικόνας) (H9)

Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων; (Αρχή της Εικόνας)

A	Ναι και η επιλογή είναι πολύ εύστοχη.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 60: Εμφάνιση φιλικού avatar

ι) Τμηματική παρουσίαση περιεχομένου (Αρχή Κατάτμησης) (H10)

Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται τμηματικά; (Αρχή της Κατάτμησης)

A	Σε όλες τις ενότητες.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 61: Τμηματική παρουσίαση

ια) Διαδραστικές δραστηριότητες με ανατροφοδότηση (Αρχή Προσωποποίησης) (H11)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους; (Αρχή της Προσωποποίησης)

A	Σε όλες τις ενότητες υπάρχουν διαδραστικά βίντεο.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 62: Ανατροφοδότηση

ιβ) Μακροσκελή κείμενα (Αρχή Κατάτμησης) (H12)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Κατάτμησης)

A	Δεν παρατηρήθηκε κανένα μακροσκελές κείμενο. Οι πληροφορίες παρέχονται τμηματικά, με ωραίο και εύστοχο τρόπο.
B	Όχι
Γ	Όχι

Πίνακας 63: Μακροσκελή κείμενα

ιγ) Σαφείς οδηγίες για δραστηριότητες-εργασίες (Αρχή Σηματοδότησης) (H13)

Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών; (Αρχή της Σηματοδότησης)

A	Με απόλυτη σαφήνεια στις οδηγίες.
B	Ναι
Γ	Ναι

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Πίνακας 64: Σαφείς οδηγίες

ιδ) Στοιχεία επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης) (H14)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.); (Αρχή της Σηματοδότησης)

A	Διακριτά σημεία επισήμανσης.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 65: Στοιχεία επισήμανσης

ιε) Εισαγωγικές δραστηριότητες κατανόησης (Αρχή Προπαίδευσης) (H15)

Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικειμένου; (Αρχή της Προπαίδευσης)

A	Παρατηρήθηκαν εισαγωγικές δραστηριότητες για την σύνδεση με την προηγούμενη ενότητα.
B	Ναι
Γ	Ναι

Πίνακας 66: Εισαγωγικές δραστηριότητες

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων 8^{ου} ερευνητικού άξονα

Εύλογα διαπιστώνεται ότι, σύμφωνα με τους αξιολογητές, το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις Αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Ειδικότερα στο εκπαιδευτικό υλικό εντοπίζεται με εύστοχο τρόπο, ο συνδυασμός κειμένου και εικόνας, ενώ παράλληλα η επιλογή των εικόνων βοηθάει στην κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου (Πολυμεσική Αρχή). Η Αρχή της Τροπικότητας επιτυγχάνεται με τα στοιχεία της αφήγησης, κυρίως του μονολόγου, του σχολιασμού και της περιγραφής. Στο εκπαιδευτικό υλικό εντοπίζεται η Αρχή της Συνοχής, η οποία επιτυγχάνεται με την μη ύπαρξη άσχετου υλικού. Η Αρχή της Προσωποποίησης υφίσταται χάρη της ζεστής και φιλικής γλώσσας, του άμεσου ύφους, της χρήσης δευτέρου προσώπου, εξυπηρετώντας την ουσιαστική διάδραση. Επιτυγχάνεται επίσης και εξαιτίας της ηχητικής παρουσίασης στην αρχή και στο τέλος κάθε ενότητας, ενώ σε όλες τις ενότητες υπάρχουν διαδραστικά βίντεο. Η Αρχή της Φωνής εντοπίζεται στις ηχητικές παρουσιάσεις, προδιαθέτοντας θετικά τον εκπαιδευόμενο. Η Αρχή της Εικόνας εμφανίζεται μέσω ενός εύστοχου, φιλικού χαρακτήρα - avatar. Η Αρχή της Κατάτμησης εντοπίζεται σε όλο το εκπαιδευτικό υλικό, αφού παρουσιάζονται τμηματικά όλες οι ενότητες, ενώ παράλληλα δεν παρατηρήθηκε κανένα μακροσκελές κείμενο. Η Αρχή της Σηματοδότησης παρέχεται με απόλυτη

σαφήνεια στις οδηγίες των δραστηριοτήτων και των εργασιών αλλά και μέσω των σημείων τα οποία είναι αρκετά διακριτά. Τέλος η Αρχή της Προπαίδευσης παρατηρείται στις εισαγωγικές δραστηριότητες που συνδέονται με την προηγούμενη ενότητα.

9^{ος} Ερευνητικός άξονας: Δυνατά σημεία ΕΥ (Ερώτηση Θ1)

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;

A Το Περιεχόμενο, η Παρουσίαση, η Ροή της πληροφορίας!

B Διαδραστικό, φιλικό, ενδιαφέρον

Γ Πλούσιο, πολυμεσικό, κατανοητό και εύστοχο.

Πίνακας 67: Δυνατά σημεία ΕΥ

Σχολιασμός αποτελεσμάτων του 9^{ου} ερευνητικού άξονα

Σύμφωνα με τους αξιολογητές το εκπαιδευτικό υλικό έχει δυνατά σημεία, όπως το περιεχόμενο, η παρουσίαση, η ροή της πληροφορίας. Επιπλέον αποτελεί ένα πολυμεσικό, κατανοητό, εύστοχο, ενδιαφέρον, φιλικό και διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό.

10^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης (Ερώτηση Θ2)

Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

A Το υλικό είναι εξαιρετικά δομημένο και συνεκτικό, οπότε δεν διακρίνω την ανάγκη για την οποιαδήποτε αλλαγή! Ενδεχομένως θα περιόριζα λίγο την έκταση του κειμένου σε κάποιες διαφάνειες, αλλά είναι η φύση του μαθήματος που δεν αφήνει πολλά περιθώρια ! Επιπρόσθετα, αν κα πρόκειται για την προσωπική αισθητική του καθενός, θα χρησιμοποιούσα πιο γήινες αποχρώσεις στις διαφάνειες!

B Εξαιρετικό! Δεν έχω να προτείνω καμία αλλαγή...

Γ Καλύτερη ποιότητα ήχου στα βίντεο

Πίνακας 68: Προτάσεις βελτίωσης

Σχολιασμός αποτελεσμάτων του 10^{ου} ερευνητικού άξονα

Σύμφωνα με τους δυο από τους τρεις ειδικούς αξιολογητές στο εκπαιδευτικό υλικό δεν εντοπίζονται κάποιες αναγκαίες αλλαγές. Ωστόσο ο ένας από τους τρεις αξιολογητές θα περιόριζε ίσως την έκταση του κειμένου σε κάποιες διαφάνειες, όμως η φύση του μαθήματος δεν αφήνει πολλά περιθώρια. Επίσης ίσως στους χρωματισμούς να επέλεγε γήινες αποχρώσεις στις διαφάνειες. Ο τρίτος αξιολογητής κάνει λόγο για βελτίωση της ποιότητας του ήχου στα βίντεο.

4.4 Οι απόψεις των μαθητών για το Ε.Υ.

Σε ό,τι αφορά τις απόψεις των μαθητών παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σε πίνακες, που αντιστοιχούν σε κάθε κατηγορία ανάλυσης και στο τέλος γίνεται ο σχολιασμός κάθε ερευνητικού άξονα. Το εκπαιδευτικό υλικό και το παιχνίδι Ε.Π. αποτιμήθηκε από δύο μαθητές της άτυπης εκπαίδευσης, φροντιστηρίου μέσης εκπαίδευσης που εδρεύει στο Ρέθυμνο, ένα αγόρι και ένα κορίτσι, οι οποίοι συμμετείχαν στην ολοκληρωμένη παρέμβαση.

Παρουσίαση και σχολιασμός των αποτελεσμάτων

1^{ος} άξονας: Ο νέος τρόπος διδασκαλίας (Ερωτήσεις 1 και 7)

α) Ελκυστικότητα

Σου άρεσε η διδασκαλία της ενότητας «Η αποκατάσταση των προσφύγων», με αυτόν τον εναλλακτικό τρόπο; Αν ναι, εξήγησε γιατί. Αν όχι, εξήγησε τι δε σου άρεσε.

A	Ναι, ήταν ενδιαφέρουσα
B	Ναι, ήταν ελκυστική

Πίνακας 69: Ελκυστικότητα

β) Ενδιαφέρον

Θα ήθελες να διδαχθείς και τα άλλα μαθήματα με αυτόν τον τρόπο;	Αριθμός μαθητών
Ναι	2
Όχι	-

Πίνακας 70: Ενδιαφέρον

Σχολιασμός αποτελεσμάτων του 1^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι μαθητές σε ό,τι αφορά τον εναλλακτικό τρόπο διδασκαλίας δήλωσαν ότι το εκπαιδευτικό υλικό διακατέχονταν από ελκυστικότητα και ενδιαφέρον και θα ήθελαν να διδαχθούν και τα υπόλοιπα μαθήματα με αυτόν τον τρόπο.

2^{ος} άξονας: Η ευχρηστία του ΕΥ (Ερωτήσεις 2, 3 και 4)

α) Ευχρηστία

Η πλατφόρμα Chamilo ήταν εύχρηστη; Αν ναι, εξήγησε γιατί. Αν όχι, εξήγησε τι σε δυσκόλεψε.

A	Ήταν αρκετά εύκολη γιατί δε χρειάζεται γνώσεις Η/Υ
B	Ναι.

Πίνακας 71: Ευχρηστία

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

β) Ευκολία δραστηριοτήτων

Ήταν εύκολες οι δραστηριότητες που περάτωσες; Αν ναι, εξήγησε γιατί. Αν όχι, εξήγησε τι σε δυσκόλεψε.

A	Ναι, γιατί υπήρχαν σαφείς οδηγίες
B	Ναι, γιατί πρώτα μας δίνονταν το υλικό και μετά κάναμε τις δραστηριότητες

Πίνακας 72: Ευκολία δραστηριοτήτων

γ) Η ευχρηστία ως κίνητρο μάθησης

Σου προκάλεσε το ενδιαφέρον η χρήση του Εκπαιδευτικού Υλικού στο μάθημα, στον υπολογιστή; Αιτιολόγησε την απάντησή σου.

A	Ναι
B	Ναι

Πίνακας 73: Κίνητρα μάθησης

Σχολιασμός αποτελεσμάτων του 2^{ου} ερευνητικού άξονα

Σε ό,τι αφορά την ευχρηστία του εκπαιδευτικού υλικού οι μαθητές δήλωσαν ότι η πλατφόρμα ήταν αρκετά εύκολη και δεν απαιτούσε ιδιαίτερα εξειδικευμένες γνώσεις Η/Υ. Επιπλέον οι δραστηριότητες που κλήθηκαν να περατώσουν ήταν εύκολες γιατί υπήρχαν σαφείς οδηγίες αφενός, αφετέρου πρώτα διάβαζαν το υλικό και μετά κάνανε τις δραστηριότητες. Τέλος η εύκολη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού αποτέλεσε κίνητρο μάθησης.

3^{ος} άξονας: Τα μαθησιακά αποτελέσματα (Ερώτηση 5 και 8)

Το Εκπαιδευτικό Υλικό βοήθησε ώστε να μάθεις καλύτερα για την ενότητα «Η Αποκατάσταση των προσφύγων»; Για οποιαδήποτε απάντηση εξήγησε γιατί.

A	Βοήθησε γιατί ήταν δομημένο με σαφήνεια και με διαδραστικά βίντεο
B	Ναι, γιατί το μάθημα ήταν διαδραστικό

Πίνακας 74: Τα μαθησιακά αποτελέσματα

Τι αισθάνθηκες με τη συμμετοχή σου στο πρόγραμμα; Αποτύπωσε το με μια λέξη ή φράση.

A	Πληρότητα
B	Χαρά

Πίνακας 75: Τα μαθησιακά αποτελέσματα

Σχολιασμός αποτελεσμάτων του 3^{ου} ερευνητικού άξονα

Σε ό,τι αφορά τα μαθησιακά αποτελέσματα του εκπαιδευτικού υλικού φαίνονται να έχουν θετικό πρόσημο. Ειδικότερα το εκπαιδευτικό υλικό βοήθησε τους μαθητές να μάθουν καλύτερα την ενότητα του μαθήματος, γιατί ήτανε δομημένο με σαφήνεια, διαδραστικότητα και πληθώρα δραστηριοτήτων. Επίσης οι μαθητές φαίνονται με την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα να νιώσανε χαρά και πληρότητα.

4^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης (Ερώτηση 6)

Θα πρότεινες κάποια αλλαγή στο Εκπαιδευτικό Υλικό; Αν ναι, ποια; Αν όχι, γιατί;

A	Δε θα πρότεινα κάτι, γιατί δε βρίσκω κάποιο ψεγάδι
B	Όχι ήταν εξαιρετικό

Πίνακας 76: Προτάσεις/ Παρατηρήσεις

Σχολιασμός αποτελεσμάτων του 4^{ου} ερευνητικού άξονα

Και οι δύο μαθητές δεν έχουν να προτείνουν κάποια αλλαγή στο εκπαιδευτικό υλικό, γιατί δεν βρίσκουν κάποιο ελάττωμα. Αντιθέτως για αυτούς αποτελεί ένα εξαιρετικό εκπαιδευτικό υλικό και φάνηκε η ικανοποίησή τους μέσα από τις απαντήσεις τους.

4.5 Οι απόψεις των μαθητών για το παιχνίδι Ε.Π

Παρουσίαση και σχολιασμός των αποτελεσμάτων

1^{ος} άξονας: Σχεδιασμός παιχνιδιού (Ερωτήσεις 6α και 6β)

α) Κώλημα κατά τη διεξαγωγή του παιχνιδιού

Παρουσιάστηκε κάποιο κώλημα κατά τη διεξαγωγή του παιχνιδιού;	Αριθμός μαθητών
Ναι	-
Όχι	2

Πίνακας 77: Στη διαδικασία του παιχνιδιού

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 1^{ου} ερευνητικού άξονα

Και οι δύο μαθητές που συμμετείχαν στο παιχνίδι Ε.Π. απάντησαν ότι δεν αντιμετώπισαν κάποιο πρόβλημα κατά τη διαδικασία του παιχνιδιού.

2^{ος} άξονας: Προσβασιμότητα (Ερωτήσεις 1α, 1β, 4, 5α, 5β)

α) Διάρκεια πρόσβασης

Έπαιξες το παιχνίδι από την αρχή μέχρι το τέλος;	Αριθμός μαθητών
Ναι	2
Όχι	-

Πίνακας 78: Διάρκεια πρόσβασης

β) Συσκευή πρόσβασης

Με τι είδους συσκευή παίζατε το παιχνίδι;	Αριθμός μαθητών
Με κινητό	2
Με τάμπλετ	-

Πίνακας 79: Συσκευή πρόσβασης

γ) Τεχνικό πρόβλημα

Παρουσιάστηκε κάποιο τεχνικό κώλημα κατά τη χρήση της συσκευής;	Αριθμός μαθητών
Ναι	-
Όχι	2

Πίνακας 80: Τεχνικό πρόβλημα

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 2^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι δύο μαθητές που συμμετείχαν στο παιχνίδι, έπαιζαν το παιχνίδι από την αρχή μέχρι το τέλος, με κινητό και χωρίς να παρουσιαστεί κάποιο τεχνικό πρόβλημα κατά τη χρήση της συσκευής.

3^{ος} άξονας: Συνεργασία μαθητών (Ερωτήσεις 2, 3α και 3β)

α) μέλος της ομάδας

Έπαιξες ατομικά. Συνεργάστηκες με το άλλο μέλος της τάξης;	Αριθμός μαθητών
Ναι	2
Όχι	-

Πίνακας 81: Μέλη της ομάδας

β) Συνεργασία

Υπήρξε πρόβλημα στη συνεργασία σας;	Αριθμός μαθητών
Ναι	-
Όχι	2

Πίνακας 82: Συνεργασία

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 3^{ου} ερευνητικού άξονα

Σε ό,τι αφορά την συνεργασία των μαθητών κατά την διάρκεια του παιχνιδιού αξίζει να σημειωθεί ότι, επειδή ο αριθμός των μαθητών που συμμετείχαν ήταν αρκετά μικρός, διεξήχθη το παιχνίδι ατομικά. Ωστόσο υπήρξε συνεργασία μεταξύ των δύο μαθητών, χωρίς προβλήματα.

4^{ος} άξονας: Μειονεκτήματα παιχνιδιού (Ερώτηση 9)

Γράψε μέχρι τρία στοιχεία που δεν σου άρεσαν στο παιχνίδι.

A Δεν έχω

B Δεν έχω

Πίνακας 83: Μειονεκτήματα

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 4^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι δύο μαθητές που συμμετείχαν στο παιχνίδι δεν εντοπίζουν καμία αρνητική παρατήρηση.

5^{ος} άξονας: Πλεονεκτήματα παιχνιδιού (Ερώτηση 8)

Γράψε μέχρι τρία στοιχεία που σου άρεσαν στο παιχνίδι.

A Έξυπνο, ενδιαφέρον, διασκεδαστικό

B Διαδραστικό, ωραίο μέσο εκμάθησης με αποστολές και δραστηριότητες, με πλούσιο υλικό!!!

Πίνακας 84: Πλεονεκτήματα

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 5^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι δύο μαθητές που έπαιξαν το παιχνίδι έκαναν αναφορά στα πλεονεκτήματα του παιχνιδιού. Ειδικότερα έκαναν λόγο για ένα διαδραστικό μέσω εκμάθησης με πληθώρα αποστόλων και δραστηριοτήτων και διαδραστικού υλικού. Σημειώνουν ότι πρόκειται για ένα παιχνίδι έξυπνο, διασκεδαστικό και με ενδιαφέρον.

6^{ος} άξονας: Προτάσεις βελτίωσης (Ερώτηση 10)

Υπάρχουν κάποιες παρατηρήσεις ή κάποιες προτάσεις που θα ήθελες να κάνεις για το παιχνίδι;

A Όχι

B Όχι

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Πίνακας 85: Προτάσεις/ Παρατηρήσεις

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 6^{ου} ερευνητικού άξονα

Τέλος οι μαθητές δεν προβαίνουν σε καμία παρατήρηση ή κάποια πρόταση αλλαγής που θα ήθελαν να κάνουν στο παιχνίδι.

4.6 Οι απόψεις των εκπαιδευτικών – φιλολόγων για το Ε.Υ.

Το προφίλ των συμμετεχόντων στην έρευνα / Εκπαιδευτικοί-Φιλολόγοι

1. Φύλο (E1)

Φύλο	Αριθμός
Άντρες	1
Γυναίκες	1
Σύνολο	2

Πίνακας 86: Ε.Υ., το δείγμα κατά φύλο/εκπαιδευτικοί

Οι εκπαιδευτικοί γνώστες του αντικειμένου, που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν δύο, ένας άντρας και μια γυναίκα. Εργάζονται στη άτυπη εκπαίδευση, σε φροντιστήριο μέσης εκπαίδευσης που εδρεύει στη πόλη του Ρεθύμνου.

2. Ηλικία (E2)

Ηλικία	Αξιολογητές	
Ηλικιακή Ομάδα	A	B
22-30	✓	
31-40		✓
40-50		
Πάνω από 50		

Πίνακας 87: Ε.Υ., οι συμμετέχοντες κατά ηλικιακή ομάδα

Όπως γίνεται φανερό οι δυο αξιολογητές που συμμετείχαν στην έρευνα δεν ανήκουν στην ίδια ηλικιακή ομάδα.

3. Έτη εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας (E3)

Αξιολογητές		
Έτη προϋπηρεσίας	A	B
0-4	✓	
5-10		✓
11-20		
Πάνω από 20		

Πίνακας 88: Ε.Υ., οι συμμετέχοντες κατά έτη προϋπηρεσίας

Οι δυο αξιολογητές που συμμετείχαν στην έρευνα δεν έχουν τα ίδια έτη προϋπηρεσίας στην εκπαίδευση.

4.Εξοικείωση με μεθοδολογία ΕξΑΕ και ΤΠΕ (Ε4,Ε5)

Αξιολογητές		
Ερώτηση	A	B
Ε.4.Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).	5	5
Ε.5. Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.	3	3

Πίνακας 89: Ε.Υ., Εξοικείωση συμμετεχόντων με ΤΠΕ και ΕξΑΕ

Γίνεται φανερό, λοιπόν, ότι οι δύο αξιολογητές είναι στον απόλυτο βαθμό εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας, ωστόσο δεν τις χρησιμοποιούνε στον απόλυτο βαθμό στην εκπαιδευτική πράξη.

1^{ος} Ερευνητικός άξονας: Παρουσίαση Ε.Υ. (Ε1)

Τον τρόπο που παρουσιάστηκε το Εκπαιδευτικό Υλικό, που μελετήθηκε, τον θεωρείτε αρεστό σε εσάς;	
A	Ναι. Το υλικό διακατέχεται από σαφήνεια και πληρότητα. Συνδέει την προηγούμενη με την επόμενη ενότητα άρτια.
B	Ταιριάζει απόλυτα στον τρόπο με τον οποίο διδάσκω. Οπότε θα το χρησιμοποιούσα.

Πίνακας 90: Παρουσίαση Ε.Υ.

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 1^{ου} ερευνητικού άξονα

Και οι δύο αξιολογητές- εκπαιδευτικοί- φιλόλογοι βρήκαν την παρουσίαση ενδιαφέρουσα. Ειδικότερα κάνανε λόγο για υλικό που έχει σαφήνεια και πληρότητα, συνδέοντας την προηγούμενη με την επόμενη ενότητα. Αξίζει να σημειωθεί ότι θα την χρησιμοποιούσαν στην διδασκαλία τους.

2^{ος} Ερευνητικός άξονας: Ευχρηστία Ε.Υ. (Ε2)

Ηταν εύχρηστο το Εκπαιδευτικό Υλικό, που μελετήθηκε από εσάς;	
A	Το εκπαιδευτικό υλικό ήταν αρκετά εύχρηστο. Δεν απαιτούσε εξειδικευμένες γνώσεις Η/Υ.
B	Ναι, αρκετά.

Πίνακας 91: Ευχρηστία Ε.Υ.

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 2^{ου} ερευνητικού άξονα

Οι δύο αξιολογητές εκπαιδευτικοί βρήκαν να το εκπαιδευτικό υλικό αρκετά εύχρηστο, χωρίς να απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις Η/Υ.

3^{ος} Ερευνητικός άξονας: Επάρκεια Ε.Υ. (Ε3)

Οι πληροφορίες του εκπαιδευτικού υλικού, του μαθήματος της Ιστορίας ήταν επαρκείς και τεκμηριωμένες;

A Οι πληροφορίες του εκπαιδευτικού υλικού ήταν επαρκείς και τεκμηριωμένες. Τόσο το σχεδιάγραμμα κάθε ενότητας, όσο και η απόδοση των Ιστορικών ορισμών. Δεν ξεφεύγει από την προσοχή και η ενδεικτική ανάπτυξη- σχολιασμός των πηγών του σχολικού βιβλίου, δοσμένα όλα στη μορφή του book creator. Άψογο.

B Απολύτως.

Πίνακας 92: Επάρκεια Ε.Υ

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 3^{ου} ερευνητικού άξονα

Σε ό,τι αφορά την επάρκεια και την τεκμηρίωση του εκπαιδευτικού υλικού, οι εκπαιδευτικοί - φιλόλογοι κάνουν λόγο για ένα άψογο αποτέλεσμα. Ειδικότερα δίνουν έμφαση στην πληρότητα όλων των ενοτήτων, στην επάρκεια και στην τεκμηρίωση των σχεδιαγραμμάτων, στην απόδοση των Ιστορικών ορισμών αλλά και του σχολιασμού των πηγών του σχολικού βιβλίου.

4^{ος} Ερευνητικός άξονας: Ανταπόκριση στους σκοπούς του Αναλυτικού Προγράμματος(Προγράμματος Σπουδών)- Ε4

Το εκπαιδευτικό υλικό εξυπηρετεί τους εκπαιδευτικούς στόχους του Αναλυτικού προγράμματος; Εξηγήστε την απάντησή σας.

A Το εκπαιδευτικό υλικό εξυπηρετεί τους εκπαιδευτικούς στόχους του προγράμματος σπουδών. Ειδικότερα πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό υλικό διαδραστικό αναπτύσσοντας ταυτόχρονα την κριτική σκέψη του μαθητή, αφού εξοικειώνεται με την αξία της ιστορικής γνώσης.

B Ναι, στον απόλυτο βαθμό.

Πίνακας 93: Ανταπόκριση στους σκοπούς του Α. Π.

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 4^{ου} ερευνητικού άξονα

Σε ό,τι αφορά την ανταπόκριση του εκπαιδευτικού υλικού στους σκοπούς του αναλυτικού προγράμματος, οι εκπαιδευτικοί φιλόλογοι βρήκαν να συμφωνεί το εκπαιδευτικό υλικό με τους σκοπούς του προγράμματος σπουδών. Ειδικότερα κάνανε λόγο για εξοικείωση του εκπαιδευόμενου με την αξία της ιστορικής γνώσης, για την

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

ανάπτυξη της κριτικής ιστορικής σκέψης αλλά και για τη διαδραστικότητα του εκπαιδευτικού υλικού.

5^{ος} Ερευνητικός άξονας: Αξιοποίηση στη διδασκαλία (E5)

Στην διδασκαλία σας θα χρησιμοποιούσατε το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό;

A	Ναι. Γιατί είναι απόλυτα σαφές και δομημένο άρθρο.
B	Ναι

Πίνακας 94: Αξιοποίηση στη διδασκαλία

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 5^{ου} ερευνητικού άξονα

Και οι δύο εκπαιδευτικοί, σύμφωνα με τις απαντήσεις τους, θα χρησιμοποιούσαν το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό στην διδακτική πράξη.

6^{ος} Ερευνητικός άξονας: Δυνατά σημεία (E6)

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;

A	Παρουσίαση, βίντεο, περιεχόμενο
B	Εύστοχη παρουσίαση, συνοχή και συνεκτικότητα στο υλικό, διαδραστικότητα

Πίνακας 95: Δυνατά σημεία

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 6^{ου} ερευνητικού άξονα

Σε ό,τι αφορά τα δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού, οι δύο αξιολογητές εκπαιδευτικοί μίλησαν για την συνοχή και τη συνεκτικότητα, που διέπεται το υλικό, την εύστοχη παρουσίαση, τη διαδραστικότητα, το περιεχόμενο αλλά και τα διαδραστικά βίντεο.

7^{ος} Ερευνητικός άξονας: Προτάσεις βελτίωσης (E7)

Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

A	Καμία
B	Καμία

Πίνακας 96: Προτάσεις βελτίωσης

Σχολιασμός των αποτελεσμάτων του 7^{ου} ερευνητικού άξονα

Σε ό,τι αφορά τις αλλαγές στο εκπαιδευτικό υλικό οι δύο εκπαιδευτικοί - φιλόλογοι δεν έχουν να προτείνουν καμία αλλαγή βελτίωσης, γιατί το βρήκαν εξαιρετικά δομημένο, συνεκτικό και εξαιρετικό.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

4.7 Σύνοψη

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρήθηκε η ανάλυση των δεδομένων ανά άξονα, των μέσων συλλογής δεδομένων, από τα ερωτηματολόγια που συγκεντρώθηκαν και συμπληρώθηκαν από τους ειδικούς της ΕξΑΕ, τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

5. Συμπεράσματα

5.1 Ανακαιφαλαίωση του σκοπού της εργασίας

Σκοπός της ερευνητικής εργασίας ήταν ο σχεδιασμός, η δημιουργία και η υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης, συμπληρωματικής σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με τη χρήση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού και εφαρμογών επαυξημένης πραγματικότητας, στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού Γ' Λυκείου και ειδικότερα στην ενότητα της «Αποκατάστασης των προσφύγων», η οποία αποτιμήθηκε από μαθητές, από εκπαιδευτικούς - φιλόλογους και από ειδικούς πάνω στην ΕξΑΕ.

5.2 Συμπεράσματα

Τα συμπεράσματα που εξάγονται από το 1^ο Ερευνητικό Ερώτημα «Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;» είναι τα εξής:

1. Το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε με βάση τις αρχές των θεωρητικών του πεδίου, διατυπώνουν οι ειδικοί αξιολογητές.
2. Σε ό,τι αφορά την επιστημονική συνοχή και την τεκμηρίωση του εκπαιδευτικού υλικού, εντοπίζεται βιβλιογραφική τεκμηρίωση, υπάρχει πληθώρα πηγών και πληροφοριών και υφίσταται συγκριτική ανάλυση των απόψεων. Επίσης το εκπαιδευτικό υλικό είναι εμπλουτισμένο με ερμηνεία και κριτική συζήτηση των πληροφοριών ενώ ταυτόχρονα παρέχεται η δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.
3. Το εκπαιδευτικό υλικό συμβάλλει στην απλή και κατανοητή παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου. Ειδικότερα διέπεται από κατανοητές πληροφορίες και κριτική πλαισίωση, χωρίς ωστόσο να εντοπίζεται η χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι ρέουσα, κατανοητή και μεστή. Σε ό,τι αφορά την γραφή είναι αρκετά καλά δομημένο, με ισορροπία στην πυκνότητα των πληροφοριών, οι οποίες παρουσιάζονται τμηματικά, με

εύχρηστο τρόπο προδιαθέτοντας τον εκπαιδευόμενο να συνεχίσει την μελέτη προς την ολοκλήρωση της ενότητας κάτι που εντοπίζεται και στην έρευνα των Κουτελιδάκη – Μουζάκη (2022). Επιπρόσθετα δεν εντοπίζεται μόνο κείμενο και εικόνες αλλά και βίντεο για την παρουσίαση και την διερεύνηση του εκπαιδευτικού υλικού. Τέλος η επιλογή των χρωματικών αποχρώσεων διευκολύνουν την άνετη αλληλεπίδραση, σε ένα ξεκούραστο και φιλικό περιβάλλον, ωθώντας τον εκπαιδευόμενο να ολοκληρώσει την μελέτη (Λιοναράκης, 2006).

4. Σε ό,τι αφορά την ευχρηστία του εκπαιδευτικού υλικού, τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν είναι απολύτως εμφανή, εύχρηστα και κατανοητά. Επίσης τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν καθίσταται κατανοητά και αναγνωρίσιμα. Επιπλέον η πλοήγηση γίνεται άνετα και με απλό και κατανοητό τρόπο. Τέλος οι υπερσύνδεσμοι που περιέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό παραπέμπουν στο αντίστοιχο περιεχόμενο. Στην έρευνα των Αυγητίδου, Μαυροειδή & Παπαδημητρίου (2022) εντοπίζονται αντιστοιχίες.
5. Το εκπαιδευτικό υλικό υποστηρίζει και καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του. Παρέχεται καθοδήγηση με σαφή και κατανοητό τρόπο, με μετρώ και όπου ακριβώς απαιτείται. Καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Τέλος παρέχονται επεξηγηματικά σχόλια για διευκρινήσεις και υποστήριξη της μελέτης του εκπαιδευόμενου (Keegan, 1994).
6. Υποστηρίζει το Ε.Υ., όπως διαπιστώνεται και στην έρευνα των Τσιλιγγίρη, Αντωνίου & Τσιωτάκη (2022), την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του. Υπάρχουν δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την έκφραση της προσωπικής κρίσης του εκπαιδευομένου. Επιπλέον εμπεριέχονται αρκετές δραστηριότητες που ωθούν τον εκπαιδευόμενο σε αναστοχασμό πάνω σε υπό διαπραγμάτευση ζητήματα. Επίσης δεν εντοπίζονται αρκετές δραστηριότητες που να εμπλέκουν τον εκπαιδευόμενο συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα, κυρίως γιατί το κριτήριο του ενδιαφέροντος είναι προσωπικό. Επίσης εμπεριέχονται δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με άλλους εκπαιδευόμενους, κυρίως σε συνεργατικές

δραστηριότητες, ενώ παράλληλα εντοπίζονται και δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας. Στο εκπαιδευτικό υλικό εντοπίζονται δραστηριότητες, κυρίως ανάπτυξης κειμένου, όπου μέσα από αυτές μπορεί ο εκπαιδευόμενος να εμπλουτίσει τις απόψεις του (Holmberg, 1995).

7. Το εκπαιδευτικό υλικό παρέχει τη δυνατότητα αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης των εκπαιδευομένων, όπως γίνεται αντιληπτό και στην έρευνα των Κουντελιδάκη – Μουζάκη (2022), δίνεται η δυνατότητα ελέγχου της ορθότητας των απαντήσεων, άμεσα, μέσω καθοδήγησης του σπουδαστή το ακριβές σημείο του υλικού, στο οποίο δίνεται η σωστή απάντηση. Επιπλέον εμπεριέχονται δραστηριότητες, κυρίως ερωτήσεις ανάπτυξης, οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου. Ακόμα το ύφος και η μορφή των δραστηριοτήτων του εκπαιδευτικού υλικού ενθαρρύνει την επικοινωνία για ανατροφοδότηση και σχολιασμό. Πρόσθετα εμπεριέχονται δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα, γιατί είναι η φύση του μαθήματος τέτοια. Αλλά και οι στόχοι που τίθενται μέσω του Αναλυτικού Προγράμματος. Τέλος εμπεριέχονται δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα, γιατί το θέμα είναι πρόσφορο για την εξαγωγή συμπερασμάτων και αξιοποιήσιμων στη σημερινή πραγματικότητα.
8. Το εκπαιδευτικό υλικό ανταποκρίνεται στον σκοπό και στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας είναι σαφώς προσδιοριζόμενος. Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα διατυπώνονται με σαφήνεια σε επίπεδο γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων. Τέλος ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων έχει πραγματοποιηθεί έτσι ώστε ο εκπαιδευόμενος να ελέγχει την πρόοδο του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα (Moore et al., 2011).

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Τα συμπεράσματα που εξάγονται από το 2^ο Ερευνητικό Ερώτημα «Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;» είναι τα εξής:

1. Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις Αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης (Mayer, 2009).
2. Έχει δυνατά σημεία, όπως το περιεχόμενο, η παρουσίαση, η ροή της πληροφορίας. Επιπλέον αποτελεί ένα πολυμεσικό, κατανοητό, εύστοχο, ενδιαφέρον, φιλικό και διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό (Holmberg, 1995).
3. Στο εκπαιδευτικό υλικό δεν εντοπίζονται κάποιες αναγκαίες αλλαγές, ωστόσο γίνεται λόγος για την έκταση του κειμένου σε κάποιες διαφάνειες, όμως η φύση του μαθήματος δεν αφήνει πολλά περιθώρια, αλλά και για τους χρωματισμούς να επελέγονταν γήινες αποχρώσεις στις διαφάνειες. Τίθεται και το ζήτημα της βελτίωσης της ποιότητας του ήχου στα βίντεο.

Τα συμπεράσματα που εξάγονται από το 3^ο Ερευνητικό Ερώτημα «Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών – φιλολόγων για το Ε.Υ.;» είναι τα εξής:

Σύμφωνα με την έρευνα που αποτιμήθηκε από τους δύο εκπαιδευτικούς - φιλολόγους που συμμετείχαν στην αξιολόγηση συμπαιρένεται ότι:

1. Πρόκειται για μια παρουσίαση ενδιαφέρουσα. Το εκπαιδευτικό υλικό διακατέχεται από σαφήνεια και πληρότητα (Μανούσου, 2008), συνδέοντας την προηγούμενη με την επόμενη ενότητα.
2. Το εκπαιδευτικό υλικό χαρακτηρίζεται αρκετά εύχρηστο, χωρίς να απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις Η/Υ, όπως διακρίνεται και στην έρευνα των Ιωακειμίδου, Γούπο, Ιμβριώτη, Ριζάκη & Καλογιαννάκη (2022).
3. Το Ε.Υ. χαρακτηρίζεται από πληρότητα σε όλες τις ενότητες, στην επάρκεια και στην τεκμηρίωση των σχεδιαγραμμάτων, στην απόδοση των Ιστορικών ορισμών αλλά και του σχολιασμού των πηγών του σχολικού βιβλίου.
4. Το εκπαιδευτικό υλικό είναι σύμφωνο με τους σκοπούς του προγράμματος σπουδών, γιατί εξοικειώνεται ο εκπαιδευόμενος με την αξία της ιστορικής γνώσης,

με την ανάπτυξη της κριτικής ιστορικής σκέψης αλλά και με την διαδραστικότητα του εκπαιδευτικού υλικού.

5. Τα δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού, όπως εντοπίζονται και στην έρευνα των Φούντζουλα, Δημόπουλο & Χαριτωνίδη (2022), αφορούν τη συνοχή και τη συνεκτικότητα, την εύστοχη παρουσίαση, τη διαδραστικότητα, το περιεχόμενο αλλά και τα διαδραστικά βίντεο (Μανούσου, 2008).
6. Δεν πρότειναν καμία αλλαγή βελτίωσης, γιατί βρήκαν το Ε.Υ. εξαιρετικά δομημένο, συνεκτικό και εξαιρετικό σε βαθμό που θα το χρησιμοποιούσαν στη διδασκαλία τους (Wedemeyer, 1973).

Τα συμπεράσματα που εξάγονται από το 4^ο Ερευνητικό Ερώτημα «Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών για το Ε.Υ.» είναι τα εξής:

1. Οι εφαρμογές επαυξημένης πραγματικότητας αποτελούν παιδαγωγικό μέσο εκμάθησης της νέας γνώσης, γιατί οι μαθητές θεωρούν το νέο τρόπο διδασκαλίας ενδιαφέρον, βοηθάει να μάθουν εύκολα, ξεκούραστα και διασκεδαστικά ενώ ταυτόχρονα τους κρατά σε εγρήγορση (Bower, 2008).
2. Η πλατφόρμα Chamilo είναι εύχρηστη και δεν απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις Η/Υ.
3. Τα συναισθήματα που τους προκαλούν οι νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση έχουν θετικό πρόσημο, κάτι που δεν διακρίνεται στην έρευνα της Κετικίδου (2021), πράγμα που τους κάνει να επιζητούν με την ίδια μέθοδο, τη γνώση και σε άλλα μαθήματα, όπως διακρίνεται στην έρευνα των Λακμέτα, Στοφόρου & Ταγκαλάκη (2021).

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Τα συμπεράσματα που εξάγονται από το 5^ο Ερευνητικό Ερώτημα «Ποιες είναι οι απόψεις των μαθητών για το παιχνίδι Ε.Π.» είναι τα εξής:

Από τα ευρήματα της έρευνας και την αξιολόγηση των μαθητών πάνω στο παιχνίδι Ε.Π. διαπιστώνεται ότι:

1. Οι μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα δεν αντιμετώπισαν κανένα πρόβλημα κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, το έπαιξαν μέχρι το τέλος με την κινητή τους συσκευή- κινητό τηλέφωνο (Holmberg, 1995).
2. Αξιίζει να σημειωθεί ότι μόνο πλεονεκτήματα είχαν να σημειώσουν για αυτήν την μέθοδο μάθησης, όπως και στην έρευνα της Παπαμητρίου (2018).
3. Σημείωσαν ότι τους άρεσε πάρα πολύ και προτείνουν να σχεδιαστούν όμοια παιχνίδια και σε άλλα γνωστικά αντικείμενα, γιατί έτσι έμαθαν εύκολα και την ύλη που προβλέπεται από το Υπουργείο Παιδείας, αλλά και την επιπλέον γνώση, κάτι που διαπιστώνεται και στην έρευνα των Λακμέτα, Στοφόρου & Ταγκαλάκη (2021).

5.4 Γενική αποτίμηση

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση των συμπερασμάτων της έρευνας επισημαίνεται ότι, τα αποτελέσματα αποτελούν ενδείξεις, και μόνο, και όχι γενικευμένα αποτελέσματα, λόγω του μικρού δείγματος της έρευνας αλλά και της μεθόδου που ακολουθήθηκε για την ανάλυση των δεδομένων της. Η τεχνική της ανάλυσης περιεχομένου που χρησιμοποιήθηκε, δεν ενδείκνυται για τη γενίκευση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Παρόλα αυτά αβίαστα εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι διδασκόμενοι χαρακτηρίζουν τον τρόπο διδασκαλίας διασκεδαστικό, κατανοητό, ευχάριστο και το διδακτικό υλικό εύχρηστο, κατανοητό και ενδιαφέρον. Παράλληλα το παιχνίδι επαυξημένης πραγματικότητας χαρακτηρίστηκε εξαιρετικό, διαδραστικό, συνδυάζοντας το παιχνίδι με τη γνώση. Οι ειδικοί της ΕξΑΕ βρήκαν το διδακτικό υλικό πολυμεσικό και σύμφωνο με τις αρχές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Οι εκπαιδευτικοί - φιλόλογοι

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

επεσήμαναν ότι το εκπαιδευτικό υλικό είναι σύμφωνα με τους ειδικούς σκοπούς του αναλυτικού προγράμματος σπουδών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα αποτελέσματα της έρευνας συγκλίνουν με τα αποτελέσματα των ερευνών του δεύτερου κεφαλαίου. Ειδικότερα έγινε λόγος μέσα από το τη βιβλιογραφική ανασκόπηση ερευνών για τις Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση και συγκεκριμένα διαπιστώθηκε ότι οι νέες τεχνολογίες δίνουν έναν βοηθητικό ρόλο σε όλη τη διαδικασία της διδασκαλίας. Επίσης οι διδασκόμενοι που προέρχονταν από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης χαρακτήρισαν τον πολυμεσικό τρόπο διδασκαλίας, διασκεδαστικό και κατανοητό, ενώ το διδακτικό υλικό χαρακτηρίστηκε εύχρηστο, κατανοητό και ενδιαφέρον.

Και στις δύο περιπτώσεις είναι άξιο υπογραμμισμού ότι οι διδασκόμενοι επιθυμούν αυτόν τον τρόπο διδασκαλίας να εφαρμοστεί και σε άλλα διδακτικά αντικείμενα.

5.5 Περιορισμοί της έρευνας

Το μόνο που αξίζει να αναφερθεί ως περιορισμός στην έρευνα, είναι το μικρό δείγμα συμμετεχόντων, ωστόσο δεν αποτέλεσε τροχοπέδη στην έρευνα.

5.6 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Το εκπαιδευτικό υλικό χρησιμοποιήθηκε σε μία ολοκληρωμένη παρέμβαση συμπληρωματικής σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Μία πρόταση που θα μπορούσε να γίνει για περαιτέρω έρευνα με το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό αλλά και το παιχνίδι Ε.Π. είναι ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε μαθητές Erasmus, που επισκέπτονται την πόλη του Ρεθύμνου, αφού μεταφραστεί στην ξένη γλώσσα της εκάστοτε ομάδας στόχου. Επιπλέον το παιχνίδι Ε.Π. θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στο πλαίσιο μιας ξενάγησης, στην παλιά πόλη του Ρεθύμνου, για τους ξένους αλλά και τους Έλληνες επισκέπτες.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αναστασιάδης, Π. (2020). Η Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην εποχή του Κορωνοϊού COVID-19: το παράδειγμα της Ελλάδας και η πρόκληση της μετάβασης στο «Ανοιχτό Σχολείο της Διερευνητικής Μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης». Στο Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία, 16(2), 20-48. doi:<https://doi.org/10.12681/jode.25506>

Αναστασιάδης, Βαρθαλίτης και Κοτρώνης (2019): "ΤΠΕ και συνεργατική δημιουργικότητα σε αυθεντικά περιβάλλοντα μάθησης: Πιλοτικός σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ενός ψηφιακού παιχνιδιού επαυξημένης πραγματικότητας με κινητές συσκευές στην παλιά πόλη του Ρέθυμνου, για μαθητές δημοτικού σχολείου".

Αυγητίδου, Χ. Σ., Μαυροειδή, Η., & Παπαδημητρίου, Σ. (2022). Η αξιοποίηση των προγραμμάτων eTwinning στη συμπληρωματική εξ αποστάσεως προσχολική εκπαίδευση. *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*. Τόμος 18, Αρ. 2. Ανακτήθηκε από: [Τόμ. 18 Αρ. 2 \(2022\): Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology](https://doi.org/10.12681/oe.25506)

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.
Ανάκτηση από: <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>

Ευθυμιάδης Ιωάννης, (2007). Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ' Λυκείου, Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη.

Θέματα Νεοελληνικής ιστορίας, Γ' Γενικού Λυκείου, Ομάδας προσανατολισμού Ανθρωπιστικών σπουδών, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος», Βιβλίο Μαθητή και καθηγητή

Ιωακειμίδου, Β., Γούπος, Θ., Ιμβριώτη, Δ., Ριζάκη, Α. & Καλογιαννάκης, Μ. (2022). Σχεδιασμός και ανάπτυξη εξ αποστάσεως επιμορφωτικού προγράμματος για εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με στόχο την υποστήριξη του Προγράμματος Σπουδών της Μελέτης περιβάλλοντος. Πρακτικά: 11^ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Τόμος 11, Αρ. 3Α. doi: 10.12681/icodl.3594

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Κατσαρού Ελένη, Εκπαιδευτική Έρευνα – Δράση. Πολυπαραδειγματική διερεύνηση για
την αναμόρφωση της εκπαιδευτικής πράξης, εκδόσεις Κριτική

Κετικίδου, Μ. (2021). Παιδαγωγική Αξιοποίηση Ψηφιακών Εργαλείων και Μέσων στην
Εκπαίδευση (Μεταπτυχιακή εργασία). Ανακτήθηκε από:
<https://dspace.uowm.gr/xmlui/handle/123456789/2393>

Κουτελιδάκη, Δ., & Μουζάκης, Χ. (2022). Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αξιολόγηση
Υλικού εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης για τη Διδασκαλία της Μουσικής στην
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. *Πρακτικά: 11^ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ
Αποστάσεως Εκπαίδευση. Τόμος 11*, Αρ. 3Α. doi: 10.12681/icodl.3484

Λακμέτα, Β., Στοφόρου, Β., & Ταγκαλάκη, Α. (2021). Η αξιοποίηση του διαδραστικού
βίντεο στην εξ αποστάσεως διδασκαλία Εργαστηριακών Μαθημάτων στα Επαγγελματικά
Λύκεια. Ένα παράδειγμα χρήσης για το Εργαστηριακό Μάθημα «Φυτική Παραγωγή» του
τομέα Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος. *Open Education - The Journal for Open
and Distance Education and Educational Technology. Τόμος 17*, Αρ. 1. doi:
10.12681/icodl.24982

Λιοναράκης Α., (2014). Ταξινόμηση και διαμόρφωση μοντέλων επιστημονικού λόγου για
σχεδιασμό και ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.) Καινοτόμες
διδακτικές τεχνικές – Γραπτός Επιστημονικός Λόγος – Ας τους μάθουμε πώς να
μαθαίνουν: καινοτομία – διδασκαλία – επιστήμη, Εκδόσεις του Ελληνικού Δικτύου
Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

Λιοναράκης, Α., (2006). Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα
της διάστασης. Στο Λιοναράκης (Επιμ.) Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση –
Στοιχεία θεωρίας και πράξης, (σελίδες 7-41). Αθήνα: Προπομπός.

Λιοναράκης, Α. (2001). Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Πολυμορφική Εκπαίδευση.
Προβληματισμοί για μια ποιοτική προσέγγιση σχεδιασμού διδακτικού υλικού. Στο
Λιοναράκης, Α. (επιμ.). Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ
Αποστάσεως Εκπαίδευση, (σελ. 34-52). Αθήνα: Προπομπός. Ανάτυπο με διαφορετική
αρίθμηση σελίδων ανακτήθηκε από
<http://ioannispadiotis.weebly.com/uploads/1/1/2/4/11242282/qualitydesignofteachingmaterial.pdf>

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Λιοναράκης Α., Λυκουργιώτης, Α. (1998). Ανοικτή και Παραδοσιακή Εκπαίδευση,. Στο Βεργίδης, Δ., Λιοναράκης, Α., Λυκουργιώτης, Α., Μακράκης, Β. & Ματραλής, Χ. (Επιμ.). Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, Τόμος Α, σσ. 30. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Λυδάκη Α., 2007. Στο βιβλίο: Ζητήματα θεωρίας και μεθόδου των κοινωνικών επιστημών. Κεφ, Α, Μεθοδολογικά ζητήματα της ποιοτικής έρευνας, Η ποιοτική προσέγγιση των κοινωνικών φαινομένων ,θεωρία και πράξη ή (πράξη και θεωρία;) επ.Σκεύος Παπαιωάννου, Εκδόσεις Κριτική.Αθήνα.

Μανούσου, Ε., (2008). Προδιαγραφές παιδαγωγικού πλαισίου για την εφαρμογή πολυμορφικής, συμπληρωματικής εξ αποστάσεως, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε μαθητές πρωτοβάθμιας ολιγοθέσιων και απομακρυσμένων σχολείων της Ελλάδας (Διδακτορική Διατριβή). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ), Πάτρα.

Μαντζούκας, Σ., 2007. Ποιοτική έρευνα σε έξι εύκολα βήματα. Η επιστημολογία, οι μέθοδοι, και η παρουσίαση. Νοσηλευτική.. 46 (1) σελ.88-98.

Ματσαγγούρας, Γ. Η., (2007). Σχολικός Εγγραμματισμός. Αθήνα, Εκδόσεις Γρηγόρη.

Μουζάκης, Χ. (2006). Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην εκπαίδευση ενηλίκων – Παραδείγματα και περιπτώσεις εφαρμογής. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ). Ανακτήθηκε από

<http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/2535/790.pdf>

Μπουκόρου Κατερίνα και Μαρία, (2015). Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ' Λυκείου, Αθήνα, Εκδόσεις Σαββάλας.

Παπαδημητρίου, Σ. (2018). Διαδραστικό ψηφιακό διδακτικό σενάριο αξιοποίησης και δημιουργίας βίντεο στη διδασκαλία των θετικών επιστημών. *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*. Τόμος 14, Αρ. 2. doi: 10.12681/icodl.19002

Πάπαρη Κατερίνα, (2010). Μεθοδολογία ανάλυσης πηγών, Γ' λυκείου, Αθήνα, εκδόσεις Σαββάλας.

Παρασκευοπούλου-Κόλλια, Ε.-Α. (2008). Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις, Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία, Τομ. 4, σσ. 72-81

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Πηγιάκη Π. (2008). Προετοιμασία Σχεδιασμός και Αξιολόγηση της Διδασκαλίας. Αθήνα: Γρηγόρη.

Σπαθάρη Ελένη, (2017). Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ' Λυκείου, Διαγωνίσματα Προσομοίωσης, Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη.

Συργιανόγλου Π., (2019). Μετοικεσία. Η εγκατάσταση των μικρασιατικών προσφύγων στο Ρέθυμνο, εκδοτικές επιχειρήσεις Καλαϊτζάκης Α.Ε., Ρέθυμνο.

Συργιανόγλου Π., Οι Μικρασιάτες στο Ρέθυμνο, μετά από τη Μικρασιατική καταστροφή, https://www.youtube.com/watch?v=8NteS4BqRi4&t=12s&ab_channel=%CE%9A%CE%A1%CE%97%CE%A4%CE%97TV

Τριπαμπούκη Αμαλία Χαίρη, (2018). Ιστορία Θεωρητικής κατεύθυνσης, Αθήνα, Εκδόσεις Γρηγόρη

Τσιλιγγίρης, Χ. Σ., Αντωνίου, Π., & Τσιωτάκης, Π. (2022). Αξιολόγηση της επίδρασης στην γνώση και ικανοποίηση των μαθητών, μιας εφαρμογής εξ αποστάσεως διδασκαλίας του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής στο δημοτικό σχολείο. Πρακτικά: 11^ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Τόμος 11, Αρ. 3Α. doi: 10.12681/icodl.3471

Υπουργική Απόφαση Αριθμ. 4026/Δ2/2023 και το ΦΕΚ 198/Β/19-1-2023. Ανακτήθηκε από: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/deuterothmia-ekpaideuse/ya-4026-d2-2023.html>

Φιλίππου Γιώργος (2017): "Η αξιοποίηση της Επαυξημένης Πραγματικότητας (AR-AUGMENTED REALITY) και του Κώδικα Γρήγορης Απόκρισης (QR-CODE) για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας"

Φούντζουλας, Κ. Γ., Δημόπουλος, Σ. Κ., & Χαριτωνίδης, Α. Χ. (2022). Η εξ αποστάσεως διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού: Θέσεις και Αντιθέσεις σε ένα επιμορφωτικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης. Πρακτικά: 11^ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Τόμος 11, Αρ. 3Α. doi: 10.12681/icodl.3468

Ξενόγλωσση

Barrett, D. J., & Silverman, R. E. (2001). *SSH, the Secure Shell: The definitive guide*. Cambridge, MA: O'Reilly & Associates, Inc.

Bower, M. (2008). Affordance analysis - matching learning tasks with learning Technologies. *Educational Media International*, 45:1.3-15, doi:

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

10.1080/09523980701847115, Ανακτήθηκε από: <http://dx.doi.org/10.1080/09523980701847115>

Bryman, A. (2017). Μέθοδοι κοινωνικής έρευνας. Αθήνα: Gutenberg

Garson, J., Kansuk. C., Baldins. S., Gutierrez. J., Pavon. J. (2020). How do pedagogical approaches affect the impact of Augmented Reality on education? A meta-analysis and research synthesis. *Educational Research Review*, 31, 100334. doi: 10.1016/j.edurev.2020.100334.

Holmberg, B. (1995). *Theory and Practice of Distance Education* (2nd ed.). London and New York: Routledge.

Keegan, D. (ed.) (1994). *Otto Peters on Distance Education. The Industrialization of Teaching and Learning*. London & NY: Routledge

Kelly, S. E., Bourgeault, I., & Dingwall, R. (2010). *Qualitative interviewing techniques and styles*. The SAGE handbook of qualitative methods in health research, 307-326.

Khan, T., Johnston, K., & Ophoff, J. (2019). The impact of an augmented reality application on learning motivation of students. *Advances in Human-Computer Interaction*. doi: 10.1155/2019/7208494.

Koutromanos, G., Mavromatidou, E., Tripoulas, C. & Georgiadis, G. (2020). Exploring the Educational Affordances of Augmented Reality for Pupils with Moderate Learning Difficulties. *DSAI* (December 2020), Online, Portugal, <https://doi.org/10.1145/3439231.3439250>

Law, L., Hafiz, M., Kwong, T., Wong, E. (2019). Enhancing SPOC-Flipped Classroom Learning by Using Student-centred Mobile Learning Tools. In *Emerging Technologies and Pedagogies in the Curriculum*; Springer: Singapore, 315-333. doi: 10.1007/978-981-15-0618-5_19.

Matt Bower and Daniel Sturman. 2015. What are the educational affordances of wearable technologies? *Computers & Education* 88 (Jul. 2015), 343-353. doi: <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2015.07.013>

Mayer, R. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). New York: Cambridge University Press.

Milgram, P., Takemura, H., Utsumi, A., Kishino, F. (1994). Augmented reality: A class of displays on the reality-virtuality continuum. *Telemanipulator and Telepresence*

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

Technologies. In Proceedings of SPIE - The International Society for Optical Engineering 2351 · January 1994. doi: 10.1117/12.197321. Ανακτήθηκε από: https://www.researchgate.net/publication/228537162_Augmented_reality_A_class_of_displays_on_the_reality-virtuality_continuum

Moore, J., Dickson-Deane, C. & Galyen, K. (2011). E-Learning, Online Learning, and Distance Learning Environments: Are they the same?. In The Internet and Higher Education, 14(2): 129-135. Ανακτήθηκε από <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2010.10.001>.

Pellas, N., Fotaris, P., Kazanidis, I., Wells, D. (2019). Augmenting the learning experience in primary and secondary school education: A systematic review of recent trends in augmented reality game-based learning. Virtual Real. 23, 329–346. doi: 10.1007/s10055-018-0347-2.

Son, N.D. (2019). The Application of Web-3D and Augmented Reality in E-learning to Improve the Effectiveness of Arts Teaching in Vietnam. Easy Chair: Manchester, UK No. 1675. Ανακτήθηκε από: <https://easychair.org/publications/preprint/JNHJ>.

Wedemeyer, C.A. (1973). Characteristics of Open Learning Systems. New Orleans, Louisiana. Ανακτήθηκε από <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED099593.pdf>

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Παράρτημα Α: «Ερωτηματολόγιο ΕΔΙΒΕΑ»

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)».

Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Επιβλέπων: Χαράλαμπος Μουζάκης

Υπεύθυνος Έρευνας: Ιωάννα Ζώτου

Οδηγίες

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των απόψεών σας σχετικά με το Εκπαιδευτικό Υλικό (Ε.Υ.) που μελετήσατε.

Ο σκοπός του ερωτηματολογίου είναι διττός. Αφενός διερευνάται εάν το υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και αφετέρου αν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από την παρούσα έρευνα, είναι αναγκαία η αντικειμενική προσέγγιση των ερωτήσεων.

Κατά την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για ερευνητική χρήση, θα είναι σεβαστό το απόρρητο των απαντήσεών σας. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα σας κοινοποιηθούν αμέσως μετά το τέλος της στατιστικής επεξεργασίας.

Ο Υπεύθυνος Έρευνας: Ιωάννα Ζώτου

Υπογραφή

Δημογραφικά στοιχεία				
----------------------	--	--	--	--

(Ζητείται η συμπλήρωση δημογραφικών στοιχείων)

1. Φύλλο (Κυκλώστε)	Άντρας	Γυναίκα		
2. Ηλικία (Κυκλώστε)	22-30	31-40	41-50	>51
3. Χρόνια Προϋπηρεσίας (Κυκλώστε)	0-4	5-10	11-20	>20

4. Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

☐	☐	☐	☐
☐			
1	2	3	4
5			

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

5. Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.

☐	☐	☐	☐
☐			
1	2	3	4
5			

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

6. Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

☐
☐

1

5

☐

2

☐

3

☐

4

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

7. Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει
σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).

☐
☐

1

5

☐

2

☐

3

☐

4

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

**1^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και
τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;**

A. Επιστημονική συνοχή / Τεκμηρίωση του Ε.Υ.

A.1. Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική
βιβλιογραφική τεκμηρίωση.

☐
☐

1

5

☐

2

☐

3

☐

4

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.2. Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία,
επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ).

☐
☐

1

5

☐

2

☐

3

☐

4

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.3. Στο Ε.Υ. γίνεται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.4. Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των
πληροφοριών.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.5. Το Ε.Υ. παρέχει τη δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο για περαιτέρω
μελέτη σε διαφορετικές πηγές.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Β. Το Ε.Υ. συμβάλει στην απλή και κατανοητή παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου

Β.1. Το ύφος γραφής του Ε.Υ. είναι φιλικό για τον αναγνώστη.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Β.2. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση προσωπικών και κτητικών αντωνυμιών.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

B.3. Στο Ε.Υ. γίνεται κατά το δυνατόν χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας.

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.4. Η γραφή του Ε.Υ. είναι ευανάγνωστη.

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.5. Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική.

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.6. Το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης.

☐	☐	☐	☐
☐			
1	2	3	4
5			

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.7. Το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο.

☐	☐	☐	☐
☐			
1	2	3	4
5			

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.8. Το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες.

☐	☐	☐	☐
☐			
1	2	3	4
5			

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.9. Το Ε.Υ περιέχει κείμενο, εικόνες και video.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

B.10. Οι χρωματικές συνθέσεις του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη
αλληλεπίδραση.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ. Ευχρηστία του Ε.Υ.

Γ.1. Τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ.2. Τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ.3. Η πλοήγηση στο Ε.Υ. είναι εύκολη.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γ.4. Οι υπερένδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

☐☐☐☐☐

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Δ. Το Ε.Υ. υποστηρίζει - καθοδηγεί τον εκπαιδευόμενο στη μελέτη του

Δ.1. Παρέχονται συμβουλές για το πώς να μελετηθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

☐☐☐☐☐

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Δ.2. Το Ε.Υ. υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο προκειμένου να δώσει έμφαση
σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση)
ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες).

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Δ.3. Στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον
σπουδαστή στη μελέτη του.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

**Ε. Το Ε.Υ υποστηρίζει την αλληλεπίδραση με τον εκπαιδευόμενο στη
μελέτη του**

Ε.1. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον
εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά
ζητήματα.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.2. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.3. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.4. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους.

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.5. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες.

☐	☐	☐	☐
☐			

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ε.6. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό.

☐	☐	☐	☐
☐			

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ. Το Ε.Υ. παρέχει δυνατότητα Αναστοχασμού - Αυτοαξιολόγησης στον εκπαιδευόμενο

Στ.1. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ.2. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την
ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ.3. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την
ανάπτυξη διάυλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του
εκπαιδευόμενου.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ.4. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον
εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του
πραγματικότητα.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Στ.5. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον
εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ζ. Σκοπός / Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Ζ.1. Στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Z.2. Στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε
κάθε διδακτική ενότητα.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Z.3. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε
επίπεδο γνώσεων.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Z.4. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε
επίπεδο δεξιοτήτων.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Z.5. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε
επίπεδο στάσεων.

☐
☐

1

☐
☐

2

☐
☐

3

☐
☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Z.6. Ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα
αποτελέσματα.

☐
☐

1

☐
☐

2

☐
☐

3

☐
☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα: Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί
σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

(Για να θυμηθείτε τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης δείτε εδώ:
<https://www.edivea.org/mayer.html>)

A.1. Στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση
του γνωστικού αντικείμενου. (Πολυμεσική Αρχή)

☐
☐☐☐☐

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.2. Στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό
αντικείμενο. (Πολυμεσική Αρχή)

☐
☐☐☐☐

1

2

3

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.3. Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος,
περιγραφή, σχόλια κ.ά.). (Αρχή της Τροπικότητας)

☐
☐☐☐☐

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

--	--	--	--

A.4. Στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο. [\(Αρχή της Συνοχής\)](#)

☐	☐	☐	☐
☐			

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

--	--	--	--

A.5. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας. [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

☐	☐	☐	☐
☐			

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

--	--	--	--

A.6. Στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου. [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

☐	☐	☐	☐
☐			

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.7. Στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου.

(Αρχή της Προσωποποίησης)

☐	☐	☐	☐
☐			

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.8. Στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον
εκπαιδευόμενο. (Αρχή της Φωνής)

☐	☐	☐	☐
☐			

1 2 3 4
5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.9. Στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη
διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων. (Αρχή της Εικόνας)

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.10. Στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου γίνεται
τμηματικά. [\(Αρχή της Κατάτμησης\)](#)

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.11. Στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν
ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους. [\(Αρχή της Προσωποποίησης\)](#)

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.12. Στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του
γνωστικού αντικειμένου. [\(Αρχή της Κατάτμησης\)](#)

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.13. Το Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την
υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών. ([Αρχή της Σηματοδότησης](#))

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.14. Στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή,
υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.). ([Αρχή της Σηματοδότησης](#))

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

A.15. Στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη
μελέτη του γνωστικού αντικείμενου. ([Αρχή της Προπαίδευσης](#))

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

☐
☐

1

☐

2

☐

3

☐

4

5

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Παρατηρήσεις / Σχόλια

Γενικές Επισημάνσεις

1. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;

2. Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Παράρτημα Β: «Ερωτηματολόγιο μαθητών Ε.Υ.»

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της
Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των
ΤΠΕ
(e-Learning)».

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΘΗΤΩΝ

μετά την ολοκληρωμένη παρέμβαση συμπληρωματικής σχολικής εξ
αποστάσεως εκπαίδευσης με τη χρήση των ΤΠΕ

Κωδικός μαθητή: _____

Οδηγίες συμπλήρωσης: Διαβάζω προσεκτικά τις παρακάτω ερωτήσεις και προσπαθώ να απαντήσω σε όλες με λίγα λόγια. Προσέχω μη παραλείψω κάποια. Δε σημειώνω το όνομά μου παρά μόνο τον κωδικό μου. Σε περίπτωση αποριών ρωτάω τη καθηγήτριά μου.

1. Σου άρεσε η διδασκαλία της ενότητας «Η αποκατάσταση των προσφύγων», με αυτόν τον εναλλακτικό τρόπο; Αν ναι, εξήγησε γιατί. Αν όχι, εξήγησε τι δε σου άρεσε.

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

2. Η πλατφόρμα Chamilo ήταν εύχρηστη; Αν ναι, εξήγησε γιατί. Αν όχι, εξήγησε τι σε δυσκόλεψε.

3. Ήταν εύκολες οι δραστηριότητες που περάτωσες; Αν ναι, εξήγησε γιατί. Αν όχι, εξήγησε τι σε δυσκόλεψε.

4. Σου προκάλεσε το ενδιαφέρον η χρήση του Εκπαιδευτικού Υλικού στο μάθημα, στον υπολογιστή; Αιτιολόγησε την απάντησή σου.

5. Το Εκπαιδευτικό Υλικό βοήθησε ώστε να μάθεις καλύτερα για την ενότητα «Η Αποκατάσταση των προσφύγων»; Για οποιαδήποτε απάντηση εξήγησε γιατί.

6. Θα πρότεινες κάποια αλλαγή στο Εκπαιδευτικό Υλικό; Αν ναι, ποια; Αν όχι, γιατί;

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

7. Θα ήθελες να διδαχθείς και τα άλλα μαθήματα με αυτόν τον τρόπο;

Ναι ☐ Όχι ☐

8. Τι αισθάνθηκες με τη συμμετοχή σου στο πρόγραμμα; Αποτύπωσε το με μια λέξη ή φράση.

Σε ευχαριστώ!!!

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Παράρτημα Γ: «Ερωτηματολόγιο μαθητών Παιχνιδιού Ε.Π.»

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της
Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των
ΤΠΕ
(e-Learning)».

Ερωτηματολόγιο της έρευνας της εφαρμογής επαυξημένης πραγματικότητας Actionbound

Ερωτηματολόγιο Actionbound

Κωδικός μαθητή/-τριας: _____

Το ερωτηματολόγιο αυτό διερευνά τις απόψεις σου σχετικά με το παιχνίδι «Οι πρόσφυγες στη πόλη του Ρεθύμνου» που έπαιξες με τις εφαρμογές Actionbound και Blippar.

Οδηγίες συμπλήρωσης: Διαβάζω προσεκτικά τις οδηγίες και απαντώ σε όλες τις ερωτήσεις κυκλώνοντας αυτή που επιθυμώ. Αν έχω απορίες ρωτάω ανά πάσα στιγμή. Δεν σημειώνω το όνομά μου, παρά μόνο τον κωδικό μου.

1α. Έπαιξες το παιχνίδι από την αρχή μέχρι το τέλος;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

1β. Εάν όχι, γιατί;

2. Έπαιξες ατομικά. Συνεργάστηκες με το άλλο μέλος της τάξης;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

3 α. Υπήρξε πρόβλημα στη συνεργασία σας;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

3β. Εάν ναι, τι είδους πρόβλημα;

4 .Με τι είδους συσκευή παίζατε το παιχνίδι;

ΚΙΝΗΤΟ ☐ ΤΑΜΠΛΕΤ ☐

5α Παρουσιάστηκε κάποιο τεχνικό κώλυμα κατά τη διεξαγωγή του παιχνιδιού;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

5β. Εάν ναι, τι είδους κώλυμα;

6α Παρουσιάστηκε κάποιο κώλυμα κατά τη διεξαγωγή του παιχνιδιού;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

6β Εάν ναι, τι είδους κώλυμα;

7 Έχεις παίξει ξανά στο παρελθόν κάποιο παιχνίδι με την εφαρμογή Actionbound;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

8. Γράψε μέχρι τρία στοιχεία που σου άρεσαν στο παιχνίδι.

1. _____
2. _____
3. _____

9. Γράψε μέχρι τρία στοιχεία που δεν σου άρεσαν στο παιχνίδι.

1. _____
2. _____
3. _____

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

**10. Υπάρχουν κάποιες παρατηρήσεις ή κάποιες προτάσεις που θα ήθελες να κάνεις
για το παιχνίδι;**

Σε ευχαριστώ πολύ που συμμετείχες!

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

Παράρτημα Δ: «Ερωτηματολόγιο Εκπαιδευτικών»

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της
Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των
ΤΠΕ
(e-Learning)».

Ερωτηματολόγιο συναδέλφων εκπαιδευτικών – φιλολόγων

Το παρόν ερωτηματολόγιο έχει σκοπό την αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού για το μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού Γ τάξης ΓΕΛ. Το εκπαιδευτικό υλικό δημιουργήθηκε με την μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η έρευνα γίνεται στα πλαίσια της περάτωσης του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)».

Δημογραφικά στοιχεία

(Ζητείται η συμπλήρωση δημογραφικών στοιχείων)

1. Φύλλο (Κυκλώστε)	Άντρας	Γυναίκα		
2. Ηλικία (Κυκλώστε)	22-30	31-40	41-50	>51
3. Χρόνια Προϋπηρεσίας (Κυκλώστε)	0-4	5-10	11-20	>20

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.

4. Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

1

5

2

3

4

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

5. Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.

1

5

2

3

4

όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τον τρόπο που παρουσιάστηκε το Εκπαιδευτικό Υλικό, που μελετήθηκε, τον θεωρείτε αρεστό σε εσάς;

2. Ήταν εύχρηστο το Εκπαιδευτικό Υλικό, που μελετήθηκε από εσάς;

*Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση
εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για
τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της
Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας:
Η αποκατάσταση των προσφύγων.*

3. Οι πληροφορίες του εκπαιδευτικού υλικού, του μαθήματος της Ιστορίας ήταν επαρκείς και τεκμηριωμένες;

4. Το εκπαιδευτικό υλικό εξυπηρετεί τους εκπαιδευτικούς στόχους του Αναλυτικού προγράμματος; Εξηγήστε την απάντησή σας.

Σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΦΕΚ 198/19-1-2023) του Υπουργείου Παιδείας οι ειδικοί σκοποί του μαθήματος της Ιστορίας Προσανατολισμού για την ενότητα «Η Αποκατάσταση των προσφύγων» είναι:

- Να περιγράφουν τις συνθήκες και τις αιτίες των προσφυγικών ρευμάτων κατά τον 19ο και τον 20ό αιώνα από και προς την Ελλάδα.
- Να συνειδητοποιούν τη θέση των προσφύγων και τις δυσχέρειες που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια της παραγωγικής εγκατάστασής τους.
- Να εκτιμούν τη συμβολή των προσφύγων στην οικονομική, πολιτική, κοινωνική και πολιτισμική εξέλιξη της Ελλάδας.

Ιωάννα Ζώτου, Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση εκπαιδευτικού υλικού με τη μεθοδολογία της σχολικής ΕξΑΕ για τους μαθητές και τις μαθήτριες στη Γ' Λυκείου στο μάθημα της Ιστορίας Προσανατολισμού. Η περίπτωση της θεματικής ενότητας: Η αποκατάσταση των προσφύγων.

5. Στην διδασκαλία σας θα χρησιμοποιούσατε το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό;

6. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;

7. Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας